

V Praze dne 26. 1. 2007
Výtisk č.

PRO SCHŮZI VLÁDY

Věc: Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2006 a návrh dalšího postupu

Důvod předložení materiálu

Plnění úkolu uloženého místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí usnesením vlády České republiky ze dne 8. února 2006 č. 126 ke Koncepci integrace cizinců v roce 2005

Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Předkládací zpráva
- III. Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2006
- IV. Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2007
- V. Přílohy
- VI. Vyhodnocení připomínkového řízení

Předkládá:

RNDr. Petr Nečas
místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 21. února 2007 č. 126

ke Zprávě o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2006

Vláda

I. bere na vědomí

1. Zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2006, obsaženou v části III materiálu č.j. 114/07,
2. Plnění resortních aktualizovaných plánů integrační politiky v roce 2006, a to Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva vnitra, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva zdravotnictví, obsažené v části V, příloze č. 1 materiálu č.j. 114/07,
3. Bezpečnostní aspekty integrace cizinců, uvedené v části V, příloze č. 2 materiálu č.j. 114/07,
4. Koncepci výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky, obsaženou v části V, příloze č. 3 materiálu č.j. 114/07,
5. Projekty realizované v roce 2006, obsažené v části V, příloze č. 4 materiálu č.j. 114/07,
6. Přehled projektů spolufinancovaných ze zdrojů Evropské unie a dalších zahraničních příspěvků v roce 2006, obsažený v části V, příloze č. 5 materiálu č.j. 114/07;

II. schvaluje

1. Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2007, uvedený v části IV materiálu č.j. 114/07 (dále jen „Postup“),
2. uvolnění finančních prostředků ve výši 25 000 tis. Kč ze státního rozpočtu České republiky na rok 2007, rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, položky Prostředky na integraci cizinců, a to do rozpočtové kapitoly

a) Ministerstva práce a sociálních věcí	10 600 tis. Kč,
b) Ministerstva vnitra	5 000 tis. Kč,

c) Ministerstva zdravotnictví	3 000 tis. Kč,
d) Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	2 000 tis. Kč,
e) Ministerstva kultury	2 500 tis. Kč,
f) Ministerstva průmyslu a obchodu	600 tis. Kč,
g) Ministerstva pro místní rozvoj	600 tis. Kč,
h) Českého statistického úřadu	700 tis. Kč;

III. ukládá

1. místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí
  - a) zajistit realizaci a koordinaci Postupu,
  - b) realizovat úkoly vyplývající z Postupu,
  - c) zajišťovat činnost Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců,
  - d) pokračovat v realizaci aktualizovaného Plánu integrační politiky Ministerstva práce a sociálních věcí,
  - e) vytvářet podmínky pro koordinaci aktivit orgánů a institucí při odstraňování problémů při realizaci koncepce uvedené v bodě I/4 tohoto usnesení,
  - f) zpracovat a vládě do 31. prosince 2007 předložit zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2007 s návrhem na další postup,

2. 1. místopředsedovi vlády a ministru pro místní rozvoj, ministru vnitra a informatiky, ministrům průmyslu a obchodu, kultury, zdravotnictví a ministryni školství, mládeže a tělovýchovy
  - a) zaslat místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí
    - aa) do 31. května 2007 informaci o vybraných projektech na podporu integrace cizinců v roce 2007,
    - ab) do 30. září 2007 informaci o plnění úkolů vyplývajících z Postupu,
  - b) realizovat úkoly vyplývající z Postupu,
  - c) spolupracovat s místopředsedou vlády a ministrem práce a sociálních věcí při plnění úkolů uvedených v bodě III/1 tohoto usnesení,

3. 1. místopředsedovi vlády a ministru pro místní rozvoj, ministru vnitra a informatiky, ministrům průmyslu a obchodu, zdravotnictví a ministryni školství, mládeže a tělovýchovy pokračovat v realizaci resortních aktualizovaných Plánů integrační politiky ministerstev s výjimkou zavádění verzí internetových stránek v jazycích menšin,

4. ministryni školství, mládeže a tělovýchovy zpracovat a vládě do 31. května 2007 předložit Systém výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu včetně nároků na státní rozpočet České republiky,
5. ministru financí realizovat na základě žádostí příslušných členů vlády rozpočtová opatření podle bodu II/2 tohoto usnesení,
6. ministru vnitra a informatiky zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,
7. předsedovi Českého statistického úřadu aktualizovat průběžně ve spolupráci s příslušnými členy vlády koncepci uvedenou v bodě I/4 tohoto usnesení a předložit vládě tuto aktualizovanou koncepci jako součást zprávy o realizaci Koncepce integrace cizinců do konce roku 2008;

IV. vyzývá předsedy Českého statistického úřadu a Akademie věd České republiky, hejtmany, primátora hlavního města Prahy, primátory statutárních měst, představitele Asociace krajů a Svazu měst a obcí České republiky, starosty obcí s rozšířenou působností, sociální partnery Rady hospodářské a sociální dohody České republiky a představitele nestátních neziskových organizací a účelových zařízení církví ke spolupráci při realizaci postupů a úkolů podle bodu III/1 až 3 tohoto usnesení.

Provedou:

1. místopředseda vlády a
ministr pro místní rozvoj,
místopředseda vlády a
ministr práce a sociálních věcí,
ministři financí, kultury,
průmyslu a obchodu, zdravotnictví,
ministr vnitra a informatiky,
ministryně školství, mládeže a tělovýchovy,
předseda Českého statistického úřadu

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst

Předseda vlády
Ing. Mirek Topolánek v. r.

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Usnesením vlády č. 126 ze dne 8. února 2006 *ke Konceptci integrace cizinců v roce 2005* bylo v bodě III./1., písm. f) uloženo ministru práce a sociálních věcí zpracovat a vládě do 31. prosince 2006 předložit *Zprávu o realizaci Konceptce integrace cizinců v roce 2006 s návrhem na další postup*. Ministerstvo práce a sociálních věcí zpracovalo předkládaný materiál v souladu s výše uvedeným usnesením vlády a s využitím podkladových materiálů příslušných ministerstev a dalších institucí, participujících na realizaci Konceptce integrace cizinců.

Ve své první části (*Zpráva o realizaci Konceptce integrace cizinců v roce 2006*) materiál shrnuje vývoj, kterého bylo dosaženo v oblasti integrace cizinců v průběhu roku 2006. Informuje o stavu plnění opatření a úkolů, které byly jednotlivým resortům uloženy v aktualizované Konceptci integrace cizinců a zejména v Komplexním návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření (oba materiály byly schváleny usnesením vlády č. 126/2006). Dále podává informaci o realizaci Konceptce integrace cizinců v České republice, zejména o činnosti meziresortní Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců a jejich odborných konzultačních skupin, o projektech na podporu integrace cizinců podpořených jednotlivými resorty nebo kraji a obcemi, o zapojení orgánů územní samosprávy, nestátních neziskových organizací a sociálních partnerů do procesu integrace cizinců nebo o problémech v oblasti získávání statistických údajů o cizincích. Tato část materiálu kromě hodnocení realizace Konceptce integrace cizinců v České republice obsahuje také informaci o integraci cizinců v mezinárodním kontextu.

Ve své další části (*Postup při realizaci Konceptce integrace cizinců v roce 2007; dále jen „Postup“*) se materiál zaměřuje na vymezení oblastí a úkolů, na které by měla být v oblasti integrace cizinců zaměřena pozornost v roce 2007 a dalších letech. Vzhledem ke schválení aktualizované Konceptce integrace cizinců a jejím dlouhodobým cílům a opatřením v roce 2006, neobsahuje Postup formulaci nových opatření, předpokládá se především pokračování realizace již stanovených úkolů.

V rámci předkládaného materiálu je používán pojem cizinec, přičemž pod tento pojem jsou zahrnováni jak muži-cizinci, tak ženy-cizinky. Projekty realizované v rámci Konceptce integrace cizinců v roce 2006 byly zaměřeny obecně na podporu legálně dlouhodobě pobývajících cizinců, některé z projektů se v rámci takto široce definovaného okruhu osob zaměřily na skupiny osob se specifickými potřebami, a tedy i konkrétně na ženy-imigrantky. Konkrétně například v rámci výběrového dotačního řízení Ministerstva práce a sociálních věcí byl v roce 2006 v rámci podpory zranitelných skupin cizinců podpořen projekt „Podpora integrace znevýhodněných skupin migrantů“ realizovaný Organizací pro pomoc uprchlíkům. Tento projekt je cílený jednak na poskytování komplexních sociálních služeb znevýhodněným skupinám migrantů formou sociálního poradenství a dále na vytvoření individuálního plánu rozvoje žen-azylantek a posilování jejich sebevědomí prostřednictvím interaktivního semináře.

Jelikož relevantní kvalitativní výzkumy cílené specificky na zjišťování míry přístupu cizinců žijících na území ČR k zaměstnání, vzdělávání či informacím o fungování české společnosti nebyly dosud provedeny, není zatím k dispozici ani jejich genderová analýza.

V této souvislosti je v rámci Evropského sociálního fondu na podzim roku 2006 plánováno zahájení realizace výzkumu „*Analýza míry přístupu žen imigrantek a mužů imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v České republice*“.

Na zajištění realizace Koncepce integrace cizinců je pro rok 2007 v návrhu státního rozpočtu na rok 2007 zapracována částka ve výši 25 000 tis. Kč (v rozpočtové kapitole *Všeobecná pokladní správa*, položce *Prostředky na integraci cizinců*). Navrhované rozdělení uvedené částky je následující: Ministerstvo práce a sociálních věcí - 10 600 tis. Kč; Ministerstvo vnitra - 5 000 tis. Kč; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - 2 000 tis. Kč; Ministerstvo zdravotnictví - 3 000 tis. Kč; Ministerstvo kultury - 2 500 tis. Kč; Ministerstvo průmyslu a obchodu - 600 tis. Kč; Ministerstvo pro místní rozvoj - 600 tis. Kč a Český statistický úřad - 700 tis. Kč.

Předložený materiál byl dne 14. listopadu 2006 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení se lhůtou pro sdělení připomínek do 10 pracovních dnů ode dne doručení materiálu. Materiál je předkládán bez rozporu.

Vyhodnocení meziresortního připomínkového řízení je obsaženo v části VI. předkládaného materiálu.

ZPRÁVA O REALIZACI KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ V ROCE 2006

Obsah:

1. Stav realizace Komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření.....	2
2. Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců.....	17
2.1. Odborná konzultační skupina koncepční a legislativní	18
2.2. Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum.....	18
2.3. Odborná konzultační skupina pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery.....	19
2.4. Odborná konzultační skupina ke zmapování potřeb studií a výzkumů cizinců a jejich komunit	19
3. Přístup cizinců ke vzdělávání a školským službám	20
4. Projekty resortů na integraci cizinců v roce 2006	22
5. Zapojení orgánů územní samosprávy do procesu integrace cizinců	23
5.1. Projekty podpořené kraji a obcemi v roce 2006	25
6. Zapojení nestátních neziskových organizací a sociálních partnerů	28
7. Statistika	30
8. Financování Koncepce integrace cizinců.....	30
9. Integrace cizinců v mezinárodním kontextu a zapojení ČR do mezinárodních institucí	31
9.1. Vývoj problematiky integrace cizinců v Evropské unii.....	31
9.2. Rada Evropy	31
9.3. Finanční zdroje v rámci Evropské unie	32

Realizace Konceptce integrace cizinců se uskutečňuje na základě každoročně schvalovaného usnesení vlády. V roce 1999 byly vládou schváleny *Zásady Konceptce integrace cizinců na území České republiky*, následně v roce 2000 byla přijata *Konceptce integrace cizinců na území České republiky*. V následujících letech byl vždy zpracován a vládou schválen materiál, hodnotící vývoj Konceptce integrace cizinců v daném roce a stanovující postup pro další období.

Poslední materiál byl schválen usnesením vlády č. 126 ze dne 8. února 2006 *ke Konceptci integrace cizinců v roce 2005*, kterým byla také přijata aktualizovaná Konceptce integrace cizinců, která v řadě směrů významně mění dosavadní nastavení politiky vlády v oblasti integrace cizinců, stanovené původní Konceptcí integrace cizinců (přijatou v roce 2000).

Předkládaná *Zpráva o realizaci Konceptce integrace cizinců v roce 2006* navazuje na předchozí materiál schválený usnesením vlády č. 126/2006. Shrnuje vývoj, kterého bylo v oblasti integrace cizinců dosaženo v průběhu roku 2006 a aktivity, které byly realizovány na základě přijaté aktualizované Konceptce integrace cizinců.

1. Stav realizace Komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření

Komplexní návrh dlouhodobých legislativních a praktických opatření, **s termínem realizace úkolů v rozmezí let 2006 - 2008**, byl schválen usnesením vlády č. 126 ze dne 8. února 2006 *ke Konceptci integrace cizinců v roce 2005*. Příslušným resortům bylo tímto usnesením vlády uloženo informovat místopředsedu vlády a ministra práce a sociálních věcí v termínu do 30. září 2006 o plnění úkolů vyplývajících z Komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření. **Níže uvedený přehled realizace jednotlivých opatření odráží stav plnění úkolů vytyčených pro rok 2006 k uvedenému datu.**

Opatření 1.1.1. - Informovat MPSV o stanovení kritérií pro prokazování znalosti českého jazyka u žadatelů o udělení českého státního občanství v rámci návrhu věcného záměru nového zákona o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky. (MV)

Ministerstvo vnitra v rámci jednání s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (pracovní skupina k výuce češtiny pro cizince - blíže viz opatření 1.1.2.) informovalo o stávajícím i navrhovaném budoucím nastavení úrovně obtížnosti prokazovaných znalostí českého jazyka u žadatelů o udělení českého státního občanství v rámci *Návrhu věcného záměru ústavního zákona, kterým se mění Ústava České republiky, a věcného záměru zákona o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky*. V rámci tohoto návrhu věcného záměru zákona ve stavu, ve kterém byl dne 3.7.2006 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení, se počítá v kategoriích mluvení, čtení, psaní a poslech s úrovní B1 (popř. B2 v některých oblastech) podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který vypracovala Rada Evropy. Podle stupně, resp. úrovně B1 musí být uživatel jazyka schopen porozumět hlavním myšlenkám srozumitelné spisovné vstupní komunikace týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd., a musí umět napsat jednoduchý

souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho zajímají. Podrobnosti by měl dle věcného záměru zákona upravovat prováděcí právní předpis.

Opatření 1.1.2. - Stanovit požadovanou úroveň znalostí českého jazyka podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, která bude nutnou podmínkou pro udělení trvalého pobytu (statutu dlouhodobě pobývajících rezidenta). (MPSV ve spolupráci s MV a MŠMT)

Ke splnění úkolu vyplývajícího z opatření 1.1.2. ustavilo Ministerstvo práce a sociálních věcí pracovní skupinu pro výuku češtiny cizinců. Do této pracovní skupiny byli náměstky příslušných ministerstev delegováni zástupci pověřených resortů. K jednání byli ad hoc přizváni i odborníci se zkušeností v této oblasti výuky. Krom toho se uskutečnila řada dvojstranných konzultací mezi příslušnými ministerstvy na úrovni ředitelů odborů - byla řešena otázka stanovení požadované úrovně k povolení trvalého pobytu, ale vzhledem k provázanosti problematiky také případná návaznost jazykové zkoušky pro budoucí žadatele o občanství ČR.

Cílem jednání bylo stanovit požadovanou úroveň znalosti češtiny tak, aby uživatelům umožnila samostatnou komunikaci a kontakt se společností v ČR a podpořila jejich integraci do společnosti, zároveň však tak, aby nebyla nepřiměřenou překážkou získání trvalého pobytu v ČR.

V záležitosti stanovení úrovně znalosti českého jazyka podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (ERRJ) byly rovněž osloveny vybrané české nestátní neziskové organizace zabývající se výukou českého jazyka pro cizince, zahraniční partneři ze státní správy a experti z praxe.

Na základě uskutečněných jednání a podkladů od vnitrostátních i zahraničních partnerů byl učiněn závěr, že jako vhodná a náročností přípravy jako reálně dosažitelná pro cizince usilující o povolení trvalého pobytu se jeví úroveň A2, kdy se uživatel stává uživatelem základů jazyka.

Jazyková úroveň A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky je charakterizována následovně: A 2 - Uživatel základů jazyka (podobně v hodnocení Association of Language Testers in Europe (ALTE) úroveň 2 - Uživatel na prahu nezávislosti): „Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají. Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnaléhavějších potřeb“.

Při stanovení úrovně A2 byla brána v úvahu i skutečnost, že navrhovaného kompromisu mezi úrovněmi A1 - A2 lze docílit nastavením požadavků na úspěšnost uživatele, neboť při ověřování stanovené úrovně není nutné dosažení shodné úrovně znalosti jazyka ve všech zkoušených jazykových kompetencích (porozumění - čtení, poslech, mluvení, písemný projev), ale že za určující je možné brát celkové dosažené procento úspěšnosti, které bude dostačující pro vydání osvědčení o znalosti jazyka na úrovni A2.

Opatření 1.1.3. - Zaslát MPSV návrh na stanovení výjimek z požadavku dosažení požadované úrovně jazykových znalostí, které budou nutnou podmínkou pro udělení trvalého pobytu (statutu dlouhodobě pobývajících rezidenta) a státního občanství České republiky, pro vymezený okruh cizinců. (MV)

Ke splnění úkolu obsaženého v opatření 1.1.3. zaslalo Ministerstvo vnitra Ministerstvu práce a sociálních věcí návrh na stanovení výjimek z požadavku dosažení požadované úrovně jazykových znalostí, které budou nutnou podmínkou pro udělení trvalého pobytu.

Ministerstvo vnitra navrhuje nevyžadovat doklad prokazující požadovanou znalost českého jazyka, půjde-li o cizince, který

- a) nedosáhl věku 15 let,
- b) prokáže, že alespoň 1 rok v posledních dvaceti letech navštěvoval základní nebo střední školu s českým vyučovacím jazykem,
- c) žádá o povolení k trvalému pobytu podle § 66 nebo 67 nebo po zániku oprávnění k trvalému pobytu podle § 87 odst.7 písm.a) bodu 4,
- d) prokáže, že má tělesné nebo mentální postižení, mající vliv na jeho schopnost komunikovat, nebo
- e) dosáhl věku 60 let.

Pokud jde o státní občanství, výjimky z požadavku dosažení požadované úrovně jazykových znalostí, které budou podmínkou pro udělení státního občanství České republiky, Ministerstvo vnitra v Návrhu věcného záměru ústavního zákona, kterým se mění Ústava České republiky, a věcného záměru zákona o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, který byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení, navrhuje, aby splnění podmínky prokázání znalosti českého jazyka mohlo být prominuto těm žadatelům o udělení českého státního občanství, kteří mají tělesné či mentální postižení, které má vliv na schopnost osvojit si znalost českého jazyka, a dále těm žadatelům, kteří jsou ke dni podání žádosti v důchodovém věku (navržená věková hranice je 65 let). Znalost českého jazyka nebudou muset prokazovat žadatelé o udělení českého státního občanství, kteří budou ke dni podání žádosti mladší 15 let.

Opatření 1.1.4. - Předat ministroví práce a sociálních věcí seznam jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky, případně dalších subjektů, které vyučují český jazyk pro cizince, a to v členění podle regionů a informaci o možnostech a dostupnosti jiného než denního prezenčního studia českého jazyka jako cizího jazyka na území ČR v těchto jazykových školách. (MŠMT)

Ke splnění úkolu obsaženého v opatření 1.1.4. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zaslalo ministroví práce a sociálních věcí seznam jazykových škol s právem státní zkoušky v členění podle regionů. Informace o dalších subjektech, které vyučují český jazyk pro cizince, ani o dostupnosti jiného než denního prezenčního studia češtiny jako cizího jazyka prozatím zjišťovány a předány nebyly.

Opatření 1.1.9. - Doporučit fakultám připravujícím učitele předmětu český jazyk, aby zavedly (akreditovaly u MŠMT) obor český jazyk jako cizí jazyk do studijních programů vysokých škol. (MŠMT)

V souvislosti s plněním opatření 1.1.9. oslovilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy děkany dvanácti fakult, kteří byli zároveň požádáni o informace, zda se fakulty již problematice českého jazyka jako cizího jazyka věnují, či zda tuto problematiku v blízké budoucnosti do svých studijních programů zahrnou. Téměř všechny reakce na dopis vyzněly pozitivně. Některé fakulty již realizují studijní programy nebo programy celoživotního vzdělávání zaměřené na český jazyk pro cizince, jiné tuto problematiku zařazují prostřednictvím speciálních disciplín do svých studijních programů a speciální programy teprve chystají, např.

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně již v roce 1993 zřídila kabinet češtiny pro cizince, který vzdělává cizince žijící na území ČR a také učitele českého jazyka pro cizince.

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně do dvou let připraví studijní program pro přípravu specialistů - učitelů českého jazyka pro cizince. Aktuálně bude tuto problematiku řešit některými disciplínami ve stávajících akreditovaných programech. Zvláštní předměty či inovace stávajících předmětů zařadí do učitelského studia v průběhu jednoho roku.

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích již od počátku 90. let organizuje praktické kurzy českého jazyka pro cizince, které uzavírá zkouškou. Pedagogická fakulta v roce 2005 realizovala rozvojový projekt s názvem „Český jazyk pro cizince“. Výsledky tohoto projektu vyústily v akreditaci bakalářského oboru se stejným názvem. Od ledna 2006 přešla část katedry bohemistiky včetně tohoto oboru na nově vzniklou Filozofickou fakultu.

Fakulta pedagogická Technické univerzity v Liberci otevřela pro akademický rok 2005/2006 kurz českého jazyka pro studenty z Vietnamu. Studenti jsou připravováni především pro další studium na Technické univerzitě v Liberci. I v dalších letech bude fakulta věnovat zvýšenou pozornost výuce českého jazyka a tuto problematiku bude zařazovat do příslušných studijních programů.

Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě se věnuje výuce českého jazyka jako cizího jazyka již od roku 1999. Celouniverzitním pracovištěm je Centrum jazykové přípravy cizinců, které nabízí krátkodobé i dlouhodobé kurzy, připravuje rekvalifikační kurzy pro cizince v evidenci úřadů práce, podílí se na jazykových kurzech pro azylanty, nabízí zkoušky z českého jazyka. V akademickém roce 2005/2006 připravilo toto Centrum jazykové přípravy cizinců metodický kurz výuky českého jazyka jako cizího jazyka pro učitele základních škol.

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci nabízí v současnosti „Kurz českého jazyka pro osoby s cizí státní příslušností a jiné osoby vykonávající pedagogickou činnost“. Pro následující akademický rok připravila speciální kurz „Výuka češtiny pro cizince“. Oba kurzy jsou koncipovány v rámci programů celoživotního vzdělávání. V případě společenského zájmu bude fakulta usilovat o akreditaci příslušného bakalářského programu.

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze se problematice českého jazyka jako jazyka cizího věnuje dlouhodobě. Má akreditován bakalářský a magisterský program „Čeština pro cizince“ a připravuje k akreditaci nový magisterský program „Učitelství češtiny jako

cizího jazyka“. V této problematice realizuje i vědeckou a výzkumnou činnost. V rámci doktorského studia budou moci od akademického roku 2006/2007 zájemci o didaktiku českého jazyka jako cizího jazyka být přijati do nově akreditovaného studijního programu.

Opatření 5.2. - *Analyzovat možnosti systematického zapojení dobrovolníků (podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, v platném znění) do Koncepce integrace cizinců a zaslat informaci o splnění úkolu MPSV. (MV)*

Z analýzy zpracované Ministerstvem vnitra vyplývá, že segment akreditovaných organizací do pomoci cizincům je dosud relativně úzký a zaměřený zejména na pomoc žadatelům o azyl a cizincům s dlouhodobým pobytem na území České republiky. Aktivity akreditovaných organizací mají převážně charakter zaškolených dobrovolníků a lze je pojímat pouze jako doplňkovou činnost profesionálních sociálních a právních poradců nebo průvodců cizinců při jednání s úřady a jsou realizovány zejména ve volném čase dobrovolníků.

Za daných okolností se z pohledu Ministerstva vnitra jeví činnost dobrovolníků v rámci Koncepce integrace cizinců na území České republiky jako nevyužitelná do doby, kdy bude vyřešena otázka odborné způsobilosti akreditovaných dobrovolníků a kdy bude zřejmá větší časová a obsahová efektivita jejich činnosti z hlediska objektivních potřeb integrace cizinců.

MPSV požádalo vybrané nestátní neziskové organizace (NNO), zabývající se integrací cizinců, o vyjádření k otázce dobrovolnictví. Z došlých odpovědí vyplývá, že NNO považují zapojení dobrovolníků do procesu integrace cizinců za přínosné a že práce dobrovolníků je jimi využívána (byť ne vždy ve formě dobrovolnictví akreditovaného).

Zahraniční zkušenosti svědčí o tom, že práce dobrovolníků je pro proces integrace cizinců velmi přínosná, dobrovolnictví je považováno za důležitý indikátor a nástroj integrace cizinců z třetích zemí.¹

Ačkoli tedy Ministerstvo vnitra aktuálně nedoporučuje cílené zapojení dobrovolníků do realizace Koncepce integrace cizinců na území České republiky, Ministerstvo práce a sociálních věcí se bude možnostmi a předpoklady systematického zapojení dobrovolníků v dané oblasti nadále zabývat. Otázka zapojení dobrovolníků do realizace Koncepce integrace cizinců ve světle analýzy provedené Ministerstvem vnitra bude zařazena na program *Odborné konzultační skupiny pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery* v roce 2007 (blíže viz část IV., kapitola 3.3. Odborná konzultační skupina pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery).

---

¹ viz např. závěrečné doporučení v rámci publikace *Integration Agreements and Voluntary Measures* - <http://www2.fmg.uva.nl/imes/books/icmpd2005.pdf>, dále např. závěry projektu *European Volunteer Centre (CEV)* v Bruselu, zveřejněné v rámci *National Contacts Point on Integration*; důraz na spolupráci s dobrovolníky klade i publikace *Common Basic Principles*, prezentovaná Evropskou komisí.

Následující přehled obsahuje stav realizace těch opatření, u nichž je **termín realizace stanovený později než 30. září 2006, nebo se jedná o opatření průběžná:**

Opatření 1.1.6. - *Navrhnout způsob financování výuky českého jazyka cizinců. (MPSV ve spolupráci s MŠMT, MV)*

V souvislosti s plněním úkolu vyplývajícího z opatření 1.1.6. byla zahájena jednání příslušných resortů. Vycházelo se z předpokladu, že pro účely způsobu financování výuky českého jazyka se jeví jako nejvhodnější využití Evropského sociálního fondu, v jehož rámci vznikne v ČR pro období 2007-2013 Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Nicméně z dalších jednání vyplynulo, že jednání financování vzdělávání cizinců v českém jazyce z prostředků ESF není možné, neboť při změně OP VK byly vypuštěny dvě oblasti podpory, což dle názoru MŠMT zcela zásadně ovlivnilo možnost výuku jazyků u cílové skupiny realizovat. Dle názoru MŠMT je jednou z možností financování tohoto typu výuky získání finančních prostředků na realizaci koncepce integrace cizinců z rozvojových programů směrem k jazykovým školám s právem státní jazykové zkoušky. Další možnost představuje financování realizace výuky a zkoušek cizinců ze státního rozpočtu.

Jednání ke splnění tohoto úkolu budou pokračovat, s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na něm budou spolupracovat v rámci svých kompetencí Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo vnitra (viz . část IV. – Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců, kap. 2)

Opatření 1.2.1. - *Doporučit ředitelům škol metodický postup při výuce dětí cizinců, vyhlášovat programy podporující výuku českého jazyka pro děti cizinců a prozkoumat možnosti vyčlenění resortních zdrojů na programy podporující výuku českého jazyka pro děti cizinců. (MŠMT)*

V rámcových vzdělávacích programech je obsaženo průřezové téma multikulturní výchova, které prolíná zejména vzdělávacími oblastmi - Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a příroda.

Vyhlašování programů podporujících výuku českého jazyka pro děti cizinců je součástí každoročně vyhlášených Programů na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR. Pro rok 2006 byly vyhlášeny také rozvojové programy k zajištění podmínek základního vzdělávání žáků s postavením azylantů nebo účastníků řízení o udělení azylu na území ČR a bezplatné přípravy k začlenění do základního vzdělávání osob se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie.

Opatření 1.2.2. - *Monitorovat ve spolupráci s Českou školní inspekcí stav výuky českého jazyka pro cizince, na které se vztahuje povinná školní docházka. (MŠMT)*

Ve školním roce 2005/2006, v období od 2. května do 15. června 2006, proběhla inspekce zaměřená na vzdělávání cizinců v základních a středních školách. Byla realizována

ve vybraných 33 školách, ve kterých se vzdělávali cizinci. Pro inspekční činnost byly stanoveny tři základní cíle:

1. zjistit zastoupení cizinců a postupy škol při jejich zařazování do vzdělávání;
2. zjistit a analyzovat podmínky vzdělávání cizinců včetně podmínek pro uplatňování multikulturní výchovy v základních a středních školách;
3. zjistit a zhodnotit průběh a výsledky vzdělávání cizinců včetně realizace multikulturní výchovy v základních a středních školách.

Zjištěné údaje byly vyhodnoceny a podklady byly předány ústřední školní inspektorce k rozhodnutí o konečné podobě závěrečného výstupu. Schválený materiál bude následně zveřejněn na webových stránkách České školní inspekce.

Opatření 2.1. - *V souladu s principem přibývání práv v návaznosti na délku přítomnosti na českém trhu práce navrhnout způsob prodlužování platnosti povolení k zaměstnání v závislosti na délce platnosti předchozích povolení k zaměstnání. (MPSV)*

V rámci Ministerstva práce a sociálních věcí se připravuje návrh nové podoby právní úpravy, která by zavedla nový způsob prodlužování povolení k zaměstnání v závislosti na délce předcházejících povolení k zaměstnání (tzv. model 1+2+2) - blíže viz část V., příloha č. 1 - Plnění aktualizovaného Plánu integrační politiky Ministerstva práce a sociálních věcí.

Opatření 2.2. - *Navrhnout systém tvorby a pravidelné aktualizace seznamů dlouhodobě neobsaditelných míst/profesí, ve kterých je dlouhodobý nedostatek českých zájemců o zaměstnání s cílem urychlit a zjednodušit zaměstnávání cizinců. (MPSV)*

Při projednávání opatření 2.2. v rámci Ministerstva práce a sociálních věcí bylo ustanoveno, že do konce roku 2006 bude vypracována statistika všech volných míst podle délky neobsazenosti a podle KZAM⁶⁶ - blíže viz část V., příloha č. 1 - Plnění aktualizovaného Plánu integrační politiky Ministerstva práce a sociálních věcí.

Opatření 2.3. - *Analyzovat možnosti zjednodušení právní úpravy udělování povolení k získávání zaměstnanců ze zahraničí, případně povolení k zaměstnání cizince. (MPSV)*

V případě zvažovaného opatření týkajícího se zaměstnávání cizinců - analýzy možnosti zjednodušení právní úpravy udělování povolení k získávání zaměstnanců ze zahraničí, případně povolení k zaměstnání cizince - proběhla jednání zúčastněných útvarů Ministerstva práce a sociálních věcí a v průběhu měsíců září až říjen 2006 byly pro zjištění dalších možností osloveny úřady práce s žádostí o spolupráci v této věci; zasláná stanoviska úřadů práce budou vyhodnocena do konce roku 2006.

Opatření 2.4. - *Zaslat MPSV návrh způsobu zavedení ochranné lhůty pro cizince přijíždějící do ČR za účelem zaměstnání, která jim umožní při ztrátě zaměstnání, a to nikoli vlastní vinou, setrvat po určenou dobu na území ČR a nastoupit do nového zaměstnání. (MV ve spolupráci s MPSV)*

Způsob zavedení ochranné lhůty je Ministerstvem vnitra posuzován a konkrétní návrh bude Ministerstvu práce a sociálních věcí v roce 2006 předložen v souladu s uvedeným harmonogramem (prosinec 2006).

Opatření 2.5. - *Využívat pro účely integrace cizinců Evropskou strategii zaměstnanosti a Evropský proces sociálního začleňování, které jsou kryty Evropským sociálním fondem, včetně zkušeností z iniciativy Společenství EQUAL. (MPSV)*

Realizace politiky integrace cizinců je úzce provázána a propojována s Evropskou strategií zaměstnanosti a především s Evropským procesem sociálního začleňování, a to zejména prostřednictvím realizace *Národní akčního plánu sociálního začleňování 2004-2006*. V tomto strategickém materiálu jsou imigranti stanoveni jako jedna z ohrožených skupin obyvatelstva a je jim tak věnována v procesu sociálního začleňování cílená pozornost. V rámci Ministerstva práce a sociálních věcí pracovala *Komise pro přípravu Společného memoranda o sociálním začleňování a Národního akčního plánu sociálního začleňování* složená ze zástupců širokého spektra aktérů (zástupci jednotlivých resortů, nestátních neziskových organizací apod.). Tato Komise se dne 15. února 2006 pro zjednodušení transformovala na *Komisi pro sociální začleňování*. Současně byli účastníci jednání informováni o nové formě předkládání zpráv v oblasti sociální ochrany a sociálního začleňování, která bude pro další období připravována v rozšířené podobě pod názvem *Národní zpráva o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování 2006 - 2008*. Tato zpráva bude mít nově definované společné cíle a bude obsahovat tři tematické plány - „Národní akční plán sociálního začleňování“, „Národní strategická zpráva o důchodech“ a „Národní plán zdravotní a dlouhodobé péče“.

Národní zpráva o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování byla schválena vládou ČR pod usnesením č.1028/2006 a následně 15. září 2006 odeslána do Evropské komise Generálnímu ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Evropské komise.

Národní zpráva shrnuje problémy, se kterými se Česká republika potýká v oblasti podpory sociální soudržnosti, boje s chudobou a sociálním vyloučením, modernizace důchodového systému a systému zdravotní a dlouhodobé péče. Vytyčuje cíle a nástroje a vytváří institucionální mechanismy k jejich řešení. Národní zpráva významně doplňuje revidovanou lisabonskou strategii orientovanou na zvýšení hospodářského růstu a zaměstnanosti a poukazuje na oboustranný vztah sociální ochrany a zaměstnanosti v oblasti posilování ekonomického růstu.

Národní zpráva byla zpracována v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí. Při práci na Národní zprávě bylo navázáno na institucionální mechanismy, které byly vytvořeny již při přípravě Společného memoranda o sociálním začleňování v roce 2003 a Národního akčního plánu sociálního začleňování v roce 2004.

Národní zpráva byla vypracována na základě „Metodického pokynu k přípravě Národních zpráv o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování“, na kterém se neformálně dohodly členské státy Evropské unie v rámci Výboru pro sociální ochranu. Metodický pokyn stanovuje strukturu zprávy, která je závazná pro všechny členské státy Evropské unie.

Národní zpráva vychází ze Společných cílů sladěného procesu koordinace politik v oblasti sociální ochrany a sociálního začleňování navržených ve Sdělení Evropské komise „Pracujme společně, pracujme lépe: nový rámec pro otevřenou koordinaci politiky sociální ochrany a začlenění v Evropské unii“ a schválených na zasedání Rady EU (ministrů práce a sociálních věcí) dne 10. března 2006 v Bruselu.

V rámci Národní zprávy o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování byly Evropské komisi předloženy tyto strategické dokumenty:

- Národní akční plán sociálního začleňování
- Národní strategická zpráva o důchodech
- Národní strategie zdravotní a dlouhodobé péče

Každá z těchto strategií má své specifické cíle. Nadstavbou je jim Společná část, která propojuje tyto tři strategie v jeden celek a pomocí zastřešujících cílů posiluje synergické účinky jednotlivých politických činností v oblasti sociální ochrany a sociálního začleňování.

Opatření 2.6. - Zvyšovat informovanost zaměstnavatelů o podmínkách zaměstnávání různých kategorií cizinců a zvyšovat informovanost cizinců o procedurách legálního zaměstnávání. (MPSV ve spolupráci s MV)

Za účelem zvyšování informovanosti zaměstnavatelů o podmínkách zaměstnávání různých kategorií cizinců a zvyšování informovanosti cizinců o procedurách legálního zaměstnávání Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2006 spolupracovalo při tvorbě příruček a letáků o zaměstnávání cizinců na území ČR s řadou organizací (IOM, Charita, Czechinvest). V rámci prevence nelegální migrace byly uspořádány dvoudenní semináře na Ukrajině organizované pro vládní instituce a nevládní organizace v Kyjevě a Ternopilu. Připravují se další informační letáky a zvažuje se realizace dalších činností v této oblasti. Průběžně se udržují a doplňují stránky portálu ministerstva <http://portal.mpsv.cz> v sekci *Zahraniční zaměstnanost*, která je zaměřena na podávání informací o postupech zaměstnávání cizinců, a slouží tak jak zaměstnavatelům cizinců, tak cizincům. Do budoucna je plánováno zveřejnění anglického překladu zákona o zaměstnanosti.

Opatření 3.2. - Zajišťovat zpracovávání či aktualizaci publikací poskytujících cizincům informace spadající do gesce jednotlivých ministerstev a vhodnými způsoby, včetně elektronického, je distribuovat mezi cílovou skupinu cizinců a poskytovatele služeb cizincům. (MPSV, MV, MPO, MŠMT, MZd, MMR)

Ministerstvem práce a sociálních věcí byla ve spolupráci s ostatními zúčastněnými resorty a neziskovým sektorem vytvořena příručka *Informační publikace pro cizince v ČR*. Tato publikace poskytuje ucelený přehled základních informací o České republice s cílem napomoci především cizincům pocházejícím ze zemí mimo členské státy Evropské unie snáze se orientovat v běžných životních situacích, s nimiž se v České republice v rámci procesu integrace do české společnosti setkávají. Kromě základních údajů o ČR publikace informuje o struktuře a fungování veřejné správy, řešení krizových situací, systému školství, zdravotnictví a sociálního zabezpečení, zaměstnávání, pobytu, nabývání českého státního občanství, bydlení, dopravě aj. Cílem publikace je poskytnout srozumitelný a praktický návod, který v případě dalšího zájmu o určitou oblast odkazuje na podrobnější zdroje informací. Tato publikace byla vydána v českém, anglickém, ukrajinském, ruském a

vietnamském jazyce a v těchto jazykových verzích je dostupná také v elektronické verzi, a to na stránkách www.cizinci.cz v sekci „Informační materiály“. Publikace byla distribuována především cizinecké policii, úřadům práce a nestátním neziskovým organizacím působícím v oblasti integrace cizinců, které zprostředkují předání cílové skupině cizinců.

Odborným útvarem Ministerstva práce a sociálních věcí byl dále zpracován *informační leták k zákonu č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění*. S ohledem na potřeby cizinců, kteří mohou být podle vnitrostátní úpravy též účastníkem nemocenského pojištění, je zpracovávána i jeho anglická verze.

Dále byl během roku 2006 ve spolupráci s různými organizacemi zpracován, vytištěn a distribuován leták *Zaměstnávání cizinců na území ČR*, jehož cílem je propagace správného postupu při vyřizování legálního zaměstnávání cizinců na území ČR. Tento leták je dostupný v elektronické podobě v české a ukrajinské verzi v sekci „Informační materiály“ na webových stránkách www.cizinci.cz.

Dalším informačním materiálem vydaným a distribuovaným Ministerstvem práce a sociálních věcí je leták s názvem *Nová právní úprava svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států pro občany EU a jejich rodinné příslušníky*. Tento leták podává informace o změnách v souvislosti se vstupem směrnice 38/2004 o právu občanů EU a jejich rodinných příslušníků se volně pohybovat a pobývat na území členských států v platnost. Leták byl kromě českého jazyka vytištěn i v anglické jazykové verzi.

Ministerstvo vnitra ke zpracování rozsáhlejších tištěných materiálů pro cizince přistoupí až po vyhodnocení účinnosti informační publikace určené pro cizince, kterou zpracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí a na jejíž přípravě Ministerstvo vnitra v oblasti své působnosti participovalo.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zajišťuje zpracování či aktualizaci publikací poskytujících cizincům informace spadající do jeho gesce (na úseku živnostenského podnikání a ochrany spotřebitelů) a vhodnými způsoby, včetně elektronického, je distribuuje mezi cílovou skupinu cizinců a poskytovatele služeb cizincům.

V rámci realizace Koncepce integrace cizinců byly v roce 2006 Ministerstvem průmyslu a obchodu zpracovány další informativní materiály usnadňující integraci cizinců na úseku živnostenského podnikání a na úseku ochrany spotřebitelů v praxi. Projekt zpracovaný Ministerstvem průmyslu a obchodu v oblasti integrace cizinců na úseku živnostenského podnikání bude poskytnut jak na krajské, tak obecní živnostenské úřady za účelem lepší informovanosti podnikatele - zahraniční fyzické osoby. Poskytování informací o možnostech živnostenského podnikání cizinců, resp. zahraničních osob garantovaných Ministerstvem průmyslu a obchodu se uskutečňuje též na webových stránkách ministerstva, kde jsou k plné dispozici nejen cizincům, ale i neziskovým organizacím, jakož i dalším osobám. Příslušné webové stránky ministerstva by měly být propojeny na portál veřejné správy - sekci Cizinec. Projekt zpracovaný Ministerstvem průmyslu a obchodu v oblasti integrace cizinců - na úseku ochrany spotřebitele bude k dispozici v tiskové podobě v předpokládaném množství cca 5.000 kusů a šířen prostřednictvím Organizace pro pomoc uprchlíkům, orgánů územní samosprávy, dvoustranných hospodářských komor, zastupitelských úřadů sídlících v ČR, krajanských spolků cizinců pobývajících na našem území a případně také prostřednictvím obchodních

oddělení v zahraničí. Současně bude umístěn na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu ve všech cizojazyčných mutacích.

Opatření 3.3. - *Průběžně zajišťovat překlady informačních publikací pro cizince, vydaných v rámci své působnosti (viz předchozí bod), zejména do anglického, ruského, ukrajinského a vietnamského jazyka. (MPSV, MV, MPO, MŠMT, MZd., MMR)*

Ministerstvo práce a sociálních věcí zajistilo překlady Informační publikace pro cizince a dalších vydávaných informačních materiálů - blíže viz předchozí bod - opatření 3.2.

Ministerstvo vnitra bude zajišťovat překlady publikací v souladu s výše uvedeným úkolem - blíže viz opatření 3.2.

Ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci Koncepce integrace cizinců v roce 2006 zajišťuje překlady informačních publikací pro cizince, vydaných v jeho působnosti. Publikace vydané v roce 2006 budou přeloženy do jazyka anglického, ruského, ukrajinského, vietnamského a německého.

Opatření 3.4. - *Spolupracovat s MPSV při tvorbě a aktualizaci komplexních informačních zdrojů pro cizince. (MV, MK, MPO, MŠMT, MZd., MMR)*

Spolupráce příslušných resortů s Ministerstvem práce a sociálních věcí při tvorbě a aktualizaci komplexních informačních zdrojů pro cizince byla v roce 2006 realizována zejména formou připomínkového řízení a konzultací k Informační publikaci pro cizince a připravované úpravě Portálu veřejné správy (sekce Cizinec).

Opatření 4.1. - *Prohlubovat dovednost interkulturní komunikace vybraných pracovníků státní správy, kteří přicházejí do kontaktu s cizinci. (MPSV, MV, MZd.)*

Ministerstvo vnitra k plnění tohoto úkolu sdělilo, že v rámci *Základní odborné přípravy* policistů na Středních policejních školách Ministerstva vnitra i v rámci celoživotního vzdělávání příslušníků Policie České republiky v činné službě je zvyšována schopnost policistů respektovat pluralitu a multikulturní soužití. Policisté jsou rovněž vzdělávání a školení v problematice práce s menšinami a příslušníci cizinecké policie jsou seznamováni i s aktuálními migračními trendy a kulturními a náboženskými specifiky jednotlivých minorit. Současně jsou realizovány speciální kurzy a projekty zaměřené na zvýšení efektivity komunikace mezi policisty a cizinci (např. projekt: *Komunikační dovednosti se zaměřením na cizince*) a na zvýšení jazykové kompetence policistů (např. projekt: *Jazykové mosty*). Blíže viz část V., příloha č. 1 - plnění Plánu integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006 (body 1.2.2. a 1.6.).

K problematice zvyšování profesního vzdělávání pracovníků úřadů práce přicházejících do styku s cizinci - viz příloha č. 1 - Informace o plnění Plánu integrační politiky Ministerstva práce a sociálních věcí.

Opatření 4.2. - *V rámci kulturní politiky podporovat kulturně vzdělávací a výchovné aktivity (semináře, workshopy, školení apod.) cizinců nebo zaměřené na soužití s cizinci, včetně rozvoje společných kulturně tvůrčích a společenských aktivit cizinců a státních občanů. (MK)*

V souvislosti s plněním úkolu vyplývajícího z opatření 4.2. sdělilo Ministerstvo kultury, že podpora kulturně vzdělávacích a výchovných aktivit cizinců (semináře, workshopy, školení apod.) nebo zaměřených na soužití s cizinci, včetně rozvoje společných kulturně tvůrčích a společenských aktivit cizinců a státních občanů, byla realizována v rámci samostatného výběrového dotačního řízení na podporu integrace cizinců žijících v ČR.

Opatření 5.1. - *Posoudit vhodnost a možnosti poskytování dotací jednotlivými resorty obcím a krajům na výkon samostatné působnosti v oblasti realizace projektů na integraci cizinců. (MPSV ve spolupráci s MV, MŠMT, MK, MF)*

Ministerstvo práce a sociálních věcí oslovilo v otázce posouzení vhodnosti a možnosti poskytování dotací jednotlivými resorty obcím a krajům na výkon samostatné působnosti v oblasti realizace projektů na integraci cizinců Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo kultury. Po zvážení stanovisek všech dotčených resortů lze učinit následující závěr. V současné době neexistují podmínky pro poskytování dotací jednotlivými resorty obcím a krajům na výkon samostatné působnosti v oblasti realizace projektů na podporu integrace cizinců. Důvodem je především problematika legislativního zakotvení agendy integrace cizinců na úrovni obcí a krajů a dále otázka objemu finančních prostředků. Aby byla finanční podpora obcí a krajů při realizaci projektů zaměřených na integraci cizinců efektivní, muselo by dojít k podstatnému nárůstu objemu finančních prostředků určených na realizaci Koncepce integrace cizinců (stávající objem finančních prostředků - viz kapitola 8. Financování Koncepce integrace cizinců). S ohledem na existenci Evropského sociálního fondu pro roky 2007 – 2013, v jehož rámci bude možné realizovat též řadu aktivit podporujících integraci cizinců na místní či regionální a celostátní úrovni, se jeví jako vhodnější usilovat v současné době především o zvýšení informovanosti obcí a krajů o tomto zdroji finančních prostředků, o zabezpečení účinného poradenství pro obce a kraje v této oblasti a podnětí motivace obcí a krajů realizovat za přispění evropských fondů projekty podporující integraci cizinců.

Pokud jde o otázku legislativního zakotvení, vláda České republiky svým usnesením č. 126 ze dne 8. února 2006, kterým schválila aktualizovanou Koncepci integrace cizinců, rozhodla, že do vyřešení otázky zapojení krajů a obcí do realizace cílených specifických opatření budou prověřeny možnosti zapojení krajů a obcí za stávajícího legislativního stavu, tj. bude pokračováno v dosavadní (neformální) formě spolupráce, přičemž zároveň budou hledány cesty k finančnímu zabezpečení projektů na integraci cizinců na území krajů a obcí ve větším rozsahu, než je tomu doposud. V roce 2007 bude proto otázka vhodnosti a možnosti poskytování dotací obcím a krajům na realizaci projektů na integraci cizinců dále projednávána v rámci *Odborné konzultační skupiny koncepční a legislativní* (viz část IV., kapitola 3.1. Odborná konzultační skupina koncepční a legislativní) a detailně budou zváženy všechny finanční a legislativní aspekty i další související okolnosti.

Opatření 5.4. - V rámci své gescce umožnit předkládání projektů na výzkum či šetření zaměřené na problematiku integrace cizinců s cílem upřesnit informace o postavení cizinců vztahující se k příslušnému resortu. (MPSV, MV, MŠMT, MZd., MMR)

Ohledně plnění úkolu vyplývajícího z Komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření - opatření 5.4., týkajícího se podpory výzkumné činnosti v oblasti integrace cizinců, probíhalo v průběhu roku 2006 jednání mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí a Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí (VÚPSV). Projednávány byly možnosti využití stávajících projektů a možnosti zařazení výzkumu či šetření zaměřeného na jednotlivé aspekty integrace cizinců do plánu výzkumu VÚPSV včetně plánovaného pravidelného sociologického šetření k zjištění průběhu procesu integrace cizinců. Z jednání vyplynuly následující závěry:

- v termínu 1.7.2006 - 30.6.2010 VÚPSV ve spolupráci s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně realizuje projekt „*Migrující osoby v České republice - postavení na trhu práce a sociální integrace*“, který je rozdělen do několika fází. Záměr toho projektu ve značné míře splňuje požadavky plánovaného sociologického šetření.
- v rámci INTI je realizován projekt „*INTERFACE - Immigrants and National integration strategies: developing a Trans-European Framework for Analysing Cultural and Employment-related integration*“, jehož garantem je VÚPSV. Realizace projektu byla plánována v termínu 1.2.2006 – 1.7.2007.

Ke splnění uvedeného úkolu Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2006 vyhlásilo projekty:

- „*Přístup zaměstnavatelů k cizincům zaměstnaným v ČR (diversity management)*“. Náklady tohoto projektu jsou hrazeny z prostředků podpory výzkumu a vývoje.
- „*Analýza přístupu žen imigrantek a mužů imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v České republice*“. Tento projekt bude financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu.

Ministerstvo vnitra k plnění tohoto opatření v roce 2006 realizovalo *projekty zaměřené na výzkum a šetření k upřesnění informací o postavení cizinců*. Projekty byly zaměřeny např. na: *výzkum muslimské komunity na území ČR, na získání poznatků v oblastech obchodování s lidmi a zprostředkování práce v tzv. klientském systému a na Analýzu nabídky a zprostředkování práce pro cizince organizovanými zprostředkovateli v ruskojazyčných tiskovinách*. Blíže viz část V., příloha č. 1 - plnění Plánu integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006 (bod 1.2.2.).

Opatření 5.5. - Zohledňovat cílená specifická opatření (tj. znalost českého jazyka, ekonomická soběstačnost, orientace cizince ve společnosti a vztahy cizince s členy majoritní společnosti) stanovená Konceptcí integrace cizinců při nastavení resortních dotačních programů zaměřených na integraci cizinců. (MPSV, MV, MŠMT, MZd., MPO, MMR, MK)

Během roku 2006 byla zpracována metodika Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu nestátním neziskovým subjektům pro rok 2007

v oblasti integrace cizinců - blíže viz část V., příloha č. 1 - Plnění aktualizovaného Plánu integrační politiky Ministerstva práce a sociálních věcí.

Při nastavení dotačních programů Ministerstva vnitra zaměřených na podporu integrace cizinců v roce 2006 byla cílená specifická opatření zohledněna. V rámci právního poradenství poskytovaného cizincům v působnosti Ministerstva vnitra (např. při řešení problémů spojených se vstupem a pobytem cizinců na území České republiky a ve vztahu k nabývání a pozbývání státního občanství České republiky) byla cizincům objasňována práva (i povinnosti) ve vztahu k relevantním předpisům v oblastech sociálního a zdravotního zabezpečení i pracovně právním předpisům. V případě potřeby byly cizincům zajištěny potřebné asistence při jednání s úřady a cizinci byli seznamováni se základními společenskými a kulturními normami. Blíže viz část V., příloha č. 1 - Plnění Plánu integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006 (bod 1.2.1.).

Ministerstvem kultury je realizováno zohledňování cílených specifických opatření stanovených Koncepcí integrace cizinců zejména v rámci samostatného výběrového dotačního řízení na podporu integrace cizinců žijících v ČR (tematické okruhy, hodnocení), ale také v dalších dotačních programech Ministerstva kultury, zvláště v programech odboru umění a knihoven a odboru médií a audiovizí.

Ministerstvo průmyslu a obchodu v souvislosti s plněním tohoto opatření sdělilo, že nastavení resortních dotačních programů je cílené na všechny podnikatele, tedy i na cizince, kteří se v případě, že splňují podmínky programů, mohou o podporu v podnikání ucházet a obdržet ji.

Opatření 5.6. - Uplatňovat tzv. integrační mainstreaming, tzn. při vytváření resortních politik, právních předpisů a při přijímání opatření v oblasti své působnosti brát v úvahu jejich dopad na oblast integrace cizinců. (MPSV, MV, MŠMT, MZd., MPO, MMR, MK)

V roce 2006 byl všemi dotčenými útvary Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci jejich věcné působnosti uplatňován tzv. integrační mainstreaming, tzn. při vytváření jednotlivých resortních politik, právních předpisů a opatření byl zohledněn jejich případný dopad na oblast integrace cizinců - blíže viz část V., příloha č. 1 - Plnění aktualizovaného Plánu integrační politiky Ministerstva práce a sociálních věcí.

Ze strany Ministerstva vnitra byl integrační mainstreaming důsledně dodržován. Blíže viz část V., příloha č. 1 - Plnění Plánu integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006 (*Legislativní opatření* a další body).

Ministerstvo průmyslu a obchodu sdělilo k uplatňování tzv. integračního mainstreamingu, že v návrhu Průmyslové politiky ČR není integrace cizinců explicitně uváděna. Lze ale konstatovat, že realizace cílů průmyslové politiky povede k rozvoji českého průmyslu a tím i ke zvýšení poptávky po pracovní síle, a to včetně cizinců. Stálé zaměstnání je přitom nutno považovat za jeden z nejdůležitějších aspektů integrace cizinců. Všechny cíle nově připravované průmyslové politiky jsou koncipovány tak, aby vyhovovaly základním cílům horizontálních politik EU, mezi které patří i rovné zacházení s muži a ženami a rovněž s minoritními skupinami obyvatel ČR. Dále také zvyšování životní úrovně a kvalit života a hospodářská a sociální soudržnost a solidarita.

Ministerstvo kultury v souvislosti s plněním tohoto opatření informovalo o tom, že uplatňování tzv. integračního mainstreamingu je realizováno v rámci samostatného výběrového dotačního řízení na podporu integrace cizinců žijících v ČR a v dalších dotačních programech Ministerstva kultury, zejména v programech odboru umění a knihoven a odboru médií a audiovize.

Opatření 5.7. - Při zadávání projektů vědy a výzkumu v oblasti integrace cizinců klást důraz na analýzu problematiky z genderového hlediska. (MPSV, MV, MŠMT, MZd., MPO, MMR)

Ministerstvo práce a sociálních věcí iniciovalo vyhlášení projektu „Analýza přístupu žen imigrantek a mužů imigrantů ke vzdělávání a na trh práce“. Tento projekt byl vyhlášen v září 2006 s předpokládaným termínem realizace 11/2006 - 6/2007. Projekt bude realizován z prostředků Evropského sociálního fondu a bude zaměřen na imigrantky a imigranty se zvláštním důrazem na genderový aspekt jejich přístupu na trh práce a ke vzdělávání.

U projektů, výzkumů a dotací podpořených Ministerstvem práce a sociálních věcí v oblasti integrace cizinců je zohledňováno hledisko rovnosti žen a mužů.

Ministerstvo vnitra k plnění tohoto opatření sdělilo, že při zadávání projektů vědy a výzkumu v oblasti integrace cizinců byl kladen důraz i na analýzu problematiky z genderového hlediska.

Ministerstvo průmyslu a obchodu k plnění opatření 5.7. sdělilo, že odbor výzkumu a vývoje nemá příslušné kompetence k plnění úkolů souvisejících s integrací cizinců při zadávání projektů vědy a výzkumu. Ministerstvo průmyslu a obchodu na základě kompetenčního zákona poskytuje účelovou podílovou podporu průmyslovému výzkumu a vývoji, a to výhradně projektům vybraným ve veřejné soutěži. Tato podmínka je dána zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků.

Opatření 6.1. - Předložit vládě návrh na legislativní změnu, která by umožnila nezaopatřeným dětem cizinců mladším 18ti let, které pobývají na území ČR na základě víza k pobytu nad 90 dnů, přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění. (MZd.)

Ministerstvo zdravotnictví tento úkol v daném termínu nesplnilo, neboť v roce 2006 k novelizaci zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění, nedošlo. Novelizace tohoto zákona byla z důvodu jejího širšího rozsahu přesunuta na rok 2007 a v jejím rámci bude dán ve spolupráci s ostatními resorty prostor k zapracování výše uvedené legislativní změny na rozšíření působnosti zákona o veřejném zdravotním pojištění o další kategorie pojištěnců z řad cizinců.

S ohledem na výše uvedené požádalo Ministerstvo zdravotnictví předsedu vlády České republiky o posunutí termínu splnění úkolu na 31. 3. 2008.

Opatření 6.2. - Předložit vládě návrh na rozšíření osobní působnosti zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění, tak, aby se vztahoval rovněž na cizince podnikající podle zákona

č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), kteří na území ČR pobývají na základě dlouhodobého pobytu. (MZd.)

Ministerstvo zdravotnictví tento úkol v daném termínu nesplnilo, neboť v roce 2006 k novelizaci zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění, nedošlo. Novelizace tohoto zákona byla z důvodu jejího širšího rozsahu přesunuta na rok 2007 a v jejím rámci bude dán ve spolupráci s ostatními resorty prostor k zapracování výše uvedené legislativní změny na rozšíření působnosti zákona o veřejném zdravotním pojištění o další kategorie pojištěnců z řad cizinců.

S ohledem na výše uvedené požádalo Ministerstvo zdravotnictví předsedu vlády České republiky o posunutí termínu splnění úkolu na 31. 3. 2008.

Opatření 7.1. - Podporovat dokumentační a publikační činnost, vztahující se k integraci cizinců v oblasti kultury. (MK)

Plnění tohoto opatření je Ministerstvem kultury realizováno v rámci samostatného výběrového dotačního řízení na podporu integrace cizinců žijících v ČR.

Opatření 7.2. - Zvyšovat informovanost cizinců i většinové společnosti o kultuře, dějinách a tradicích menšinové i většinové společnosti prostřednictvím Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS), časopisu *Místní kultura*, a to na místní i regionální úrovni. (MK)

K úkolu zvyšovat informovanost cizinců i většinové společnosti o kultuře, dějinách a tradicích menšinové i většinové společnosti prostřednictvím *Národního a informačního poradenského střediska pro kulturu (NIPOS)*, časopisu *Místní kultura* Ministerstvo kultury uvedlo, že časopis svým obsahovým zaměřením tento požadavek splňuje. V případě potřeby je možné v *Místní kultuře* zveřejňovat aktuální informace z oblasti integrace cizinců i z jiných resortů.

2. Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců

Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců (dále jen „Komise“) byla zřízena v roce 2004 jako poradní orgán ministra práce a sociálních věcí. Komise napomáhá ministrovi při zajišťování podmínek pro přípravu a realizaci politiky vlády v oblasti integrace cizinců a při plnění úkolů, které vyplývají z usnesení vlády přijatých v oblasti integrace cizinců. Komise má v současné době 27 členů a jsou zde zastoupena jednotlivá ministerstva a další instituce a organizace podílející se na realizaci Koncepce integrace cizinců, včetně zástupců sociálních partnerů, nestátních neziskových organizací nebo zástupců územní samosprávy.

V roce 2006 pokračovala Komise ve své činnosti. Projednala a schválila zejména podnět *Odborné konzultační skupiny koncepční a legislativní*, který se týkal problematiky přístupu cizinců ke vzdělávání a školským službám - nový školský zákon č. 561/2004 Sb. zaručuje přístup k předškolnímu vzdělávání, základnímu uměleckému, jazykovému

a zájmovému vzdělávání a k tzv. dalšímu vzdělávání a školským službám pouze určitým kategoriím cizinců ze třetích zemí. Ostatní kategorie cizinců mají rovný přístup jen k základnímu, střednímu a vyššímu odbornému vzdělávání, což v praxi způsobuje řadu problémů. Ve schváleném podnětu doporučila Komise místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí zapracovat uvedenou problematiku do předkládaného materiálu (bližší viz kapitola 3. Přístup cizinců ke vzdělávání a školským službám).

Členové Komise byli také na jednáních Komise informováni o aktualizované Koncepci integrace cizinců a její realizaci a dále o plnění hlavních úkolů vyplývajících z této Koncepce.

Těžiště činnosti spočívalo také v roce 2006 spíše na pracovních orgánech Komise - odborných konzultačních skupinách (*Odborná konzultační skupina koncepční a legislativní, Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum, Odborná konzultační skupina pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery a Odborná konzultační skupina ke zmapování potřeb studií a výzkumů cizinců a jejich komunit*).

2.1. Odborná konzultační skupina koncepční a legislativní

Odbornou konzultační skupinu koncepční a legislativní tvoří zástupci Úřadu vlády, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva vnitra, Ministerstva kultury, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva pro místní rozvoj, krajů, sociálních partnerů, akademické obce a nestátních neziskových organizací.

V roce 2006 se *Odborná konzultační skupina koncepční a legislativní* na svém jednání zabývala zejména problematikou přístupu cizinců ke vzdělávání a školským službám a vypracovala podnět k této problematice, který byl dále projednán a schválen Komisí ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců (viz výše).

Odborná konzultační skupina koncepční a legislativní také v rámci svého jednání řešila tvorbu komplexních informačních zdrojů pro cizince, zabývala se podněty na aktualizaci Plánů integrační politiky resortů, projednávala plnění úkolů vyplývajících z aktualizované Koncepce integrace cizinců, aj.

2.2. Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum

Náplní činnosti *Odborné konzultační skupiny pro statistiku a výzkum*, do jejíž činnosti a vedení je aktivně zapojen Český statistický úřad, je zejména problematika výběru a zpracovávání statistických údajů v oblasti integrace cizinců a řešení problémů při realizaci „*Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky*“ (bližší viz kapitola 7. Statistika). *Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum* pokračovala v roce 2006 ve své činnosti pod vedením Českého statistického úřadu.

V roce 2006 se odborná konzultační skupina zabývala rovněž návrhem na vytvoření komplexního monitorovacího systému integrace cizinců na území ČR, který by zahrnoval jak kvantitativní, tak kvalitativní ukazatele. Na základě diskuse a závěrů jednání konzultační

skupiny byla zpracována pracovní verze výše uvedeného návrhu. Z následných diskusí Ministerstva práce a sociálních věcí, Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí (VÚPSV) a Českého statistického úřadu vyplynulo, že schválený projekt „*Migrující osoby v České republice - postavení na trhu práce a sociální integrace*“, realizovaný VÚPSV ve spolupráci s fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, ve značné míře splňuje požadavky výše formulovaného záměru a může sloužit jako pilotní otestování předpokládaného pravidelného šetření zaměřeného na integraci cizinců v ČR. K dosažení uvedeného účelu bude probíhat spolupráce a průběžná výměna informací při realizaci daného projektu.

2.3. Odborná konzultační skupina pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery

Členy odborné konzultační skupiny jsou zástupci Asociace krajů, Svazu měst a obcí, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Českomoravské konfederace odborových svazů, zástupci Konzorcia nestátních neziskových organizací a dále ministerstev zabývajících se problematikou integrace cizinců - ministerstva pro místní rozvoj, vnitra, práce a sociálních věcí.

Odborná konzultační skupina se schází dle aktuální potřeby. V roce 2006 byla odborná konzultační skupina na svém jednání seznámena s aktualizovanou Konceptcí integrace cizinců, s dopady nového zákona o sociálních službách, a zabývala se aktuálními problémy v souvislosti s realizací Konceptce integrace cizinců. Z jednání odborné konzultační skupiny vzešla řada praktických poznatků a podnětů k řešení (dostupnost školských služeb pro žáky - cizince z třetích zemí, školní docházka dětí nelegálně pobývajících cizinců, vytváření systému výuky a zkoušek z češtiny pro cizince žádající o trvalý pobyt, zajištění informovanosti cizinců atd.).

K řešení podnětů nastolených v rámci odborné konzultační skupiny připravilo Ministerstvo práce a sociálních věcí semináře pro zástupce krajů a zástupce nestátních neziskových organizací (viz kapitola 5. Zapojení orgánů územní samosprávy do procesu integrace cizinců a kapitola 6. Zapojení nestátních neziskových organizací a sociálních partnerů); členové odborné konzultační skupiny byli pozváni k účasti na těchto seminářích.

Odborná konzultační skupina poskytuje prostor pro vzájemnou diskusi nad aktuálními i koncepčními problémy integrace cizinců, pro sdílení informací a zkušeností, pro komunikaci v rámci neveřejného sektoru a pro komunikaci mezi veřejným a neveřejným sektorem. Zejména však je odborným fórem umožňujícím detailní projednání a návrhy řešení úkolů a zadání, která vyplynou z jednání Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců.

2.4. Odborná konzultační skupina ke zmapování potřeb studií a výzkumů cizinců a jejich komunit

Odborná konzultační skupina ke zmapování potřeb studií a výzkumů cizinců a jejich komunit na svém zasedání projednávala nově vzniklý přehled „*Doporučené materiály - Integrace cizinců*“ a jeho zveřejnění. Tento seznam je přehledem materiálů, které se vztahují k integraci cizinců. Byl vypracován na základě doporučení členů odborné konzultační skupiny, kteří zasílali seznam jimi doporučených výzkumů, studií, analýz, metodických

příruček a dalších odborných podkladů. Účelem materiálu je podávat souhrnný přehled již realizovaných výzkumů v dané oblasti a zároveň předcházet jejich duplicitní realizaci. Materiál je umístěn na stránkách www.cizinci.cz a předpokládá se, že aktualizace bude prováděna průběžně ze strany členů skupiny a jednou ročně na základě výzvy ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí.

3. Přístup cizinců ke vzdělávání a školským službám

Současná právní úprava přístupu ke vzdělávání a poskytování školských služeb cizincům ze třetích zemí, obsažená v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění, nezaručuje všem dětem - cizincům pocházejícím ze zemí mimo členské země EU (dále jen "třetích zemí") a oprávněně pobývajícím na území ČR přístup ke vzdělávání a ke školským službám² za stejných podmínek jako dětem - občanům ČR a cizincům, kteří mají zvýhodněné postavení, jako jsou občané EU³. Tato skutečnost je citlivá, zejména pokud jde o výši úhrad za poskytované služby. V návaznosti na to dochází k řadě negativních jevů (např. odhlašování dětí cizinců z mateřských škol, čímž dítě ztrácí jedinečnou možnost integrovat se do majoritní společnosti již v rámci předškolního vzdělávání).

Výše uvedený stav je v rozporu se záměry Koncepce integrace cizinců, neboť stávající systém je svou povahou proti-integrační⁴. Vzdělávání hraje v procesu integrace cizinců stěžejní roli; klíčovou roli vzdělávání zdůrazňují i schválené dokumenty Evropské unie, zejména *Společné základní principy politiky integrace přistěhovalců v Evropské unii*⁵.

---

²) Cizinci ze třetích zemí mají nárok na rovný přístup jen k základnímu, střednímu a vyššímu odbornému vzdělávání; k druhé části vzdělávání, jako je předškolní vzdělávání, základní umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání a k tzv. dalšímu vzdělávání a tzv. školským službám, nemají cizinci zajištěn přístup za stejných podmínek jako občané ČR.

³) Podle současného platného stavu přístup ke vzdělávání, které neposkytuje stupeň vzdělání, a ke školským službám za stejných podmínek jako státní občan České republiky nemá osoba, která pobývá oprávněně na území České republiky, pokud není:

- a) státním občanem České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie,
- b) rodinným příslušníkem státního občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie,
- c) osobou s postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území České republiky ani jiného členského státu Evropské unie, ani
- d) rodinným příslušníkem osoby s postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území České republiky ani jiného členského státu Evropské unie.

Nárok na stejné zacházení tak nemají ani osoby s trvalým pobytem či cizinci, kterým byl udělen azyl.

⁴) Uvedené do značné míry potvrzuje i ustanovení § 33 školského zákona, které stanoví, že „*předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.*“

Ze samotného zákona tedy vyplývá, že předškolní vzdělávání má výrazně pro-integrační charakter a ztížené podmínky přístupu cizinců, u kterých je potřeba integrace a zvýšené péče dána samotnou povahou jejich postavení, nelze považovat za žádoucí stav.

⁵) Schválené na 2618. zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, 19. listopadu 2004. Text příslušné pasáže zní:

„5. Pro přípravu přistěhovalců, a zejména jejich potomků, na úspěšnější život a aktivnější účast ve společnosti má zásadní význam vzdělávání.

Investice státu do zabezpečení co možná nejširší účasti cizinců na vzdělávání lze považovat za účinný nástroj prevence sociálního vyloučení a úsporu nemalých státních prostředků na programy reagující na důsledky tohoto vyloučení, neboť vzhledem k tomu, že se jedná hlavně o děti, půjde často o cizince, kteří žijí v České republice celý svůj život nebo jeho značnou část a kteří zde budou žít i v budoucnu. Stávající systém jde rovněž proti plánům zvyšovat investice do vzdělávání a ochuzuje společnost o část potenciálu cizinců, kteří jsou její součástí.

Otázka poskytování vzdělávání a školských služeb dětem cizinců ze třetích zemí již byla předmětem řady diskusí na různých úrovních. Podrobně byla diskutována například v rámci Výboru pro práva cizinců; následně došlo ke zpracování „Podnětu Rady vlády České republiky pro lidská práva k zajištění rovného a účinného přístupu cizinců ke vzdělávání a ke školským službám“ (dále jen Podnět), který byl schválen usnesením vlády České republiky č. 1029 ze dne 30.8.2006 a kterým bylo ministryni školství, mládeže a tělovýchovy uloženo s využitím Podnětu zpracovat a předložit vládě ve lhůtě do 31. prosince 2006 novelu školského zákona.

Uvedený Podnět detailně nespécifikuje, jakým skupinám cizinců ze zemí mimo členské země EU (dále jen cizinci z třetích zemí) by mělo být zaručeno stejné zacházení v oblasti přístupu ke vzdělávání a školským službám, jako občanům ČR. Podnět předpokládá, že osobní rozsah právní úpravy bude předmětem diskuse odborných orgánů, včetně Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců.

S ohledem na skutečnost, že nevyhovující úprava poskytování vzdělávání a školských služeb cizincům z třetích zemí má značné dopady z hlediska cílů Koncepce integrace cizinců, byla otázka přístupu cizinců z třetích zemí zařazena na jednání Komise dne 7. září 2006. Komise schválila doporučení místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí zpracovat uvedenou problematiku do předkládaného materiálu s tím, že se vyslovila pro změnu právní úpravy školského zákona tak, aby umožnila rovný přístup ke vzdělávání všem oprávněně pobývajícím cizincům. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy bylo o tomto závěru informováno dopisem místopředsedy vlády a ministra práce a sociálních věcí ze dne 9. října 2006 tak, aby mohlo výše uvedený závěr zohlednit v připravované novele školského zákona. V uvedeném dopise bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rovněž upozorněno na skutečnost, že přístup k základnímu vzdělávání musí být zabezpečen i ve vztahu k dětem - cizincům z třetích zemí, kteří pobývají na území České republiky nelegálně. Uvedený požadavek vyplývá z ratifikované Úmluvy o právech dítěte.

Vzdělávání představuje důležitý prostředek přípravy lidí, a zejména nově příchozích, k účasti ve společnosti. Přínos vzdělávání však nespočívá pouze v celoživotním učení a schopnosti profesního zařazení. Základním cílem školství je také předávání znalostí o úloze a fungování společenských institucí a pravidel a předávání norem a hodnot, které ve fungování společnosti představují závazný prvek. Vzdělávání připravuje lidi k lepší účasti ve všech oblastech všedního života a ke kvalitnějšímu styku s ostatními lidmi. Vzdělávání má tak kladný dopad nejen na jednotlivce, ale i na celou společnost.

Mezery ve vzdělání se snadno předávají z jedné generace na druhou. Proto je důležité věnovat obzvláštní pozornost školním výsledkům těch, kteří se ve vzdělávacím systému potýkají s problémy. Vzhledem ke klíčové úloze vzdělávání při integraci nově příchozích, a zejména žen a dětí, do společnosti je třeba předcházet případům předčasného ukončení školní docházky a všem formám zločinnosti v řadách přistěhovalecké mládeže a umístit tyto problémy do středu zájmu politických opatření.“

Podle informací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy byla již požadovaná novela školského zákona připravena a předpokládá se její předložení vládě ve stanoveném termínu do 31. prosince 2006.

4. Projekty resortů na integraci cizinců v roce 2006

Podobně jako v předchozích letech byla i v roce 2006 realizována řada projektů na podporu integrace cizinců. Na realizaci projektů byla usnesením vlády České republiky ze dne 8. února 2006 č. 126 *ke Koncepci integrace cizinců v roce 2005* uvolněna částka ve výši 25 mil. Kč z rozpočtové kapitoly *Všeobecná pokladní správa*, položky *Integrace cizinců*. Tato částka byla rozdělena mezi jednotlivé resorty takto: Ministerstvo práce a sociálních věcí 9 mil. Kč, Ministerstvo vnitra 5 mil. Kč, Ministerstvo zdravotnictví 3 mil. Kč, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 3,8 mil. Kč, Ministerstvo průmyslu a obchodu 600 tis. Kč, Ministerstvo pro místní rozvoj 600 tis. Kč, Ministerstvo kultury 2,5 mil. Kč a Český statistický úřad 500 tis. Kč.

Do realizace projektů se zapojily nestátní neziskové organizace, městské knihovny, městská kulturní střediska apod. Projekty jsou tematicky zaměřovány například na poskytování sociálně právního poradenství cizincům, na asistenci při zvládání administrativních záležitostí spojených se vstupem na trh práce či prevenci intolerance, rasismu a diskriminace cizinců, asistenci při jednání cizinců na úradech, pomoc v komplikované osobní či rodinné situaci, na informační, osvětové a vzdělávací aktivity, zvýšení kvalifikačních kompetencí směřujících ke vstupu cizinců na trh práce, na integraci zranitelných skupin imigrantů, zejména žen a dětí (pomoc ženám bez rodinného zázemí, ženám pocházejícím ze zemí s odlišným sociálně-kulturním prostředím, zvýšení informovanosti o vztazích mezi muži a ženami a o postavení žen ve společnosti ČR) a na rozvoj vztahů mezi komunitami, tj. podpora rozvoje vztahů a vzájemného porozumění a podpory mezi komunitami jak cizinců navzájem, tak mezi majoritní společností v ČR a cizinci, zvýšení informovanosti majority o podmínkách a problematice života cizinců v ČR.

Přehled projektů realizovaných jednotlivými resorty v roce 2006 je uveden v příloze č. 4.

Mimo rámec Koncepce integrace cizinců, avšak s bezprostředními dopady na integraci cizinců v ČR, byly v roce 2006 vládou ČR podpořeny projekty zaměřené na posílení tolerance a porozumění mezi etnickými menšinami a majoritou v rámci kampaně proti rasismu – Projektu tolerance. Kampaň proti rasismu pro rok 2006 je cílena na boj s latentním rasismem a xenofobií majoritní společnosti a podporu otevřenosti k menšinám. Vzhledem k tomu, že smyslem kampaně je oslovit rozdílnými komunikačními nástroji více cílových skupin, jsou realizátory (stejně jako v předešlých letech) různé subjekty, jejichž samostatné projekty jsou zaměřené na různé cílové skupiny a využívají specifické komunikační strategie.

V roce 2006 jsou realizovány tři projekty:

1. umělecko osvětový projekt "Divnej soused" Divadla Archa, o.p.s.,
2. osvětový a propagační projekt využívající metodu „public relations“ „Spolu proti rasismu 2006“ společnosti Creative Bazaar, s.r.o. a

3. osvětově vzdělávací projekt Multikulturního centra Praha, o. s., Kampaň na podporu rovných příležitostí v České republice, spolufinancovaný z prostředků Akčního programu Evropského společenství pro boj s diskriminací.

Realizace prvních dvou projektů probíhá na podzim 2006, třetí projekt bude zahájen v listopadu nebo prosinci 2006.

Kampaň administruje Úřad vlády, kancelář Rady vlády pro záležitosti romské komunity.

5. Zapojení orgánů územní samosprávy do procesu integrace cizinců

Zástupci krajů a obcí jsou členy poradního orgánu ministra práce a sociálních věcí - *Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců*, a jejích odborných konzultačních skupin. Zde mají možnost podílet se na přípravě a vyhodnocování účinnosti Koncepce integrace cizinců. V roce 2004 Ministerstvo práce a sociálních věcí navázalo kontakt s jednotlivými kraji a tato spolupráce se vcelku úspěšně rozvíjí. V rámci sdílení evropských zkušeností a příkladů ze zahraniční praxe umožňuje Ministerstvo práce a sociálních věcí účast zástupců krajů či obcí na mezinárodních seminářích k integraci cizinců. Limitujícím faktorem je zde však nízká jazyková vybavenost potenciálních účastníků.

Ministerstvo práce a sociálních věcí usiluje ve vztahu s kraji o informační otevřenost; za tímto účelem např. zasílá krajům publikace vztahující se k integraci cizinců, aktualizuje informace na webových stránkách www.cizinci.cz, zejména v sekci „Kraje a integrace cizinců“, další informace jsou např. na www.mpsv.cz v sekci „Integrace cizinců“.

Ministerstvo práce a sociálních věcí rovněž organizuje podle aktuální potřeby semináře pro zástupce krajů. V roce 2006 se uskutečnil pracovní seminář, kterého se zúčastnili zástupci krajských úřadů, Magistrátu hlavního města Prahy a Úřadu vlády České republiky. V rámci semináře byli zástupci krajů seznámeni s aktualizovanou Koncepcí integrace cizinců včetně nově nastavených priorit integrace, dále se změnami, které přináší nově přijatý zákon o sociálních službách, zejména vzhledem k zaváděným standardům sociálních služeb poskytovaných NNO. Bylo konstatováno, že v rámci realizace integrace cizinců je nezbytné zajistit i zapojení obcí, které o této problematice nejsou dosud dostatečně informovány. Pouze některé kraje vyhlásily dotační řízení na projekty podporující integraci cizinců. Přetrvávajícím problémem je nedostatečný počet NNO v krajích; zástupci krajů proto požádali Ministerstvo práce a sociálních věcí o podnícení již existujících NNO k zakládání regionálních poboček.

Účastníci semináře byli dále informováni o připravované publikaci Informační publikace pro cizince (blíže viz kapitola 1. Stav realizace Komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření). Diskutována byla potřeba vydání publikace Cizinci v regionech, která by obsahovala statistická data vztahující se k cizincům v členění podle krajů; účastníci se vyslovili pro její vznik. Ze závěrů semináře vyplývá, že většina krajů se dosud věnuje problematice integrace cizinců pouze okrajově, případně ji spojuje s dalšími oblastmi, např. problematikou národnostních menšin, prevencí kriminality, státním integračním programem pro azylanty či sociálně právní ochranou dětí).

Na základě informací, které Ministerstvo práce a sociálních věcí obdrželo, lze konstatovat, že kraje a obce začínají vytvářet podmínky pro rozvoj regionálních a místních strategií integrace cizinců. Ve většině krajů a v některých městech jsou vyčleněni pracovníci, do jejichž pracovní náplně spadá výslovně i agenda integrace cizinců.

V některých krajích i městech fungují **poradní orgány pro otázky integrace cizinců**. Např. na úrovni hlavního města Prahy a statutárních měst Brno a Plzeň se komise pro otázky integrace cizinců věnují nejenom otázkám týkajícím se integrace cizinců, multikulturního soužití apod., ale spolupracují také s organizacemi neziskového sektoru, zabývajícími se realizací projektů na integraci cizinců. Hlavní město Praha zařadilo integraci cizinců mezi priority v rámci JPD3 a financuje projekty, zaměřené na tuto problematiku; na jednání Komise jsou postupně zváni zástupci organizací cizinců žijících v Praze. Komise Rady pro otázky integrace cizinců statutárního města Pardubice se ve Strategickém plánu města Pardubice 2004-2007 zavázala k aktivnímu vytváření dlouhodobějších podmínek pro integraci etnických menšin a cizinců. Magistrát města Hradec Králové v rámci komunitního plánování zřídil pracovní skupinu Cizinci, jejímiž účastníky jsou zástupci poskytovatelů sociálních služeb pro cílovou skupinu cizinců, uživatelé a zadavatelé. Na magistrátu pracuje koordinátor etnické a národnostní problematiky, řešící i cizineckou a azylovou problematiku.

Také řada krajů se již problematikou integrace cizinců aktivně zabývá. Například v Jihomoravském kraji probíhá integrace cizinců ve spolupráci odborů sociálního, školství a vnějších vztahů. Na základě § 20 odst. 5 školského zákona a §10 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 realizují ve třech základních školách (které určil krajský úřad) vzdělávání ve třídách s jazykovou přípravou žáků-cizinců. V Jihomoravském kraji sice nebyl ustaven poradní orgán pro integraci cizinců, zástupci Krajského úřadu se však účastní jednání Komise pro integraci cizinců města Brno. Činnost Plzeňského kraje se rozvíjí ve spolupráci s dalšími relevantními úřady včetně cizinecké policie a nestátními neziskovými organizacemi. Plzeňský kraj se zabývá také monitoringem situace cizinců na území kraje. Karlovarský kraj zřídil výbor pro národnostní menšiny, který se zabývá i integrací cizinců, podobně je tomu i v kraji Ústeckém a Pardubickém. Liberecký kraj řeší integraci cizinců v rámci Komise pro národnostní menšiny a Výboru sociálních věcí a národnostních menšin. Zlínský kraj zřídil Komisi pro národnostní menšiny, etnické skupiny a integraci romské komunity. Na Krajském úřadu Královéhradeckého kraje pracuje metodik a koordinátor sociální prevence, k jehož pracovní náplni patří také cizinecká a azylová problematika. Činnost Jihočeské kraje se zaměřuje na vytváření metodických letáků a na podporu poradenské činnosti s cílem zlepšovat přístup cizinců k informacím.

Některé kraje a obce se z vlastní iniciativy zabývají shromažďováním informací a monitoringem situace cizinců na svém území a zapojují se do realizace projektů, zaměřených na tuto problematiku.

Většina krajů spolupracuje s nestátními neziskovými organizacemi při realizaci projektů v oblasti integrace cizinců, které jsou financovány buď z rozpočtu krajů (viz dále projekty podpořené kraji či obcemi v roce 2006) či z jiných zdrojů než krajských (v rámci dotačních programů jednotlivých resortů v oblasti integrace cizinců, strukturálních fondů EU apod.). Situaci komplikuje skutečnost, že v některých krajích je jen malý počet nestátních neziskových organizací zaměřených na integraci cizinců. Určitým řešením této situace je podpora vzniku nových občanských sdružení a zejména slibně se rozvíjející spolupráce krajů s neziskovými organizacemi se sídlem např. v Praze či Brně, které zřizují v krajích své pobočky, případně v některých krajích realizují své programy integrace cizinců (např.

SLOVO 21, Centrum pro integraci cizinců, Organizace na pomoc uprchlíkům, Poradna pro integraci, SOZE).

Některé z krajů nově iniciují či podporují vznik platforem (např. formou **Integračních středisek** či center, pracovních skupin, neformálních týmů při řešení jednotlivých projektů apod.) ke spolupráci všech subjektů, které jsou zapojeny do problematiky integrace cizinců; těmito subjekty jsou např. orgány státní správy a samosprávy, školy a university, nestátní neziskové organizace, organizace cizinců, zaměstnanci a zaměstnavatelé, odbory, úřady práce, cizinecká policie, jazykové školy případně komerční subjekty zapojené do této agendy. Toto sdružování je zásadním přínosem k řešení integrace cizinců, o to cennějším, že vychází z vědomé potřeby podpořit plnohodnotné zapojení cizinců do života obyvatel kraje či obce.

Některé z krajů již informují o problematice integrace cizinců na svých **webových stránkách**, ať již na speciálních stránkách pro cizince nebo v jiných sekcích (odborů sociálních služeb, zdravotnictví, školství, národnostních menšin, apod.) včetně kontaktních odkazů a informací o vyhlašovaných dotačních řízeních.

Je třeba poznamenat, že kraje i města se zabývají nejen integrací cizinců ve smyslu vymezení této cílové skupiny v Koncepci integrace cizinců – tedy cizinců z tzv. třetích zemí (mimo rámec Evropské unie) na území České republiky žijících legálně a dlouhodobě déle než rok – ale také dalšími skupinami cizinců, např. uprchlíky, žadatelé o azyl i azylanty, zejména v regionech, ve kterých jsou Integrační azylová střediska a Pobytová střediska. Kraje a obce se zapojily i do Státního integračního programu v oblasti zajištění asistenčních služeb, bydlení a zaměstnání azylantům.

Souhrnně lze konstatovat, že kraje a obce jsou si vědomy potřeby podpory procesu integrace cizinců a rozvoje Koncepce integrace cizinců a vytváření podmínek pro rozvoj regionálních a místních strategií integrace cizinců.

5.1. Projekty podpořené kraji a obcemi v roce 2006

Řada krajů a obcí se postupně aktivně zapojuje do procesu integrace cizinců. Svědčí o tom i skutečnost, že se finančně podílejí na realizaci projektů zaměřených na integraci cizinců. Některé kraje nevypisují dotační řízení zaměřené výhradně na integraci cizinců, ale podporují takto zaměřené projekty z jiných fondů. Využívány byly i fondy EU (blíže k otázce fondů EU viz též kapitola 9.3. Finanční zdroje v rámci Evropské unie). Následující přehled je demonstrativním výčtem aktivit obcí a krajů na poli integrace cizinců v roce 2006.

Na realizaci pokračujícího projektu občanského sdružení Slovo 21 „Rodina odvedle“ se v roce 2006 podílely téměř všechny krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy. Krajské úřady se podílely na projektu formou převzetí záštity, medializace akce, poskytnutím prostor pro akce v rámci projektu apod., některé z krajů projekt podpořily i finančně (Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký, Liberecký, Hl.m.Praha).

Liberecký kraj vyhlašuje dotační výběrové řízení pro oblast integrace cizinců v rámci „Grantového fondu Libereckého kraje 2006“, a to na projekty sociálního zaměření a vzdělávacích aktivit. Dalšími aktivitami je každoročně pořádané multikulturní setkávání

cizinců a občanů pod názvem „Žijeme tady“, besedy se studenty na středních školách a akce v Krajské vědecké knihovně na téma „Prolínání kultur“. Ve školách, které navštěvují děti cizinců (děti vietnamské a ukrajinské národnosti) byly zřízeny dvě přípravné třídy. Integraci cizinců se v kraji zabývá i Řeckokatolická farnost.

Krajský úřad Pardubického kraje již od roku 2004 finančně podporuje ze svého rozpočtu v rámci dotačního řízení neziskovou organizaci Most pro lidská práva, která působí v Pardubicích pro potřeby integrace cizinců v kraji. Částkou 50.000 Kč podpořil projekt Práce a bydlení pro cizince, v jehož rámci byla zřízena pracovní agentura, nabízející poradenství a praktickou pomoc při hledání zaměstnání a bydlení. Částkou 100 000 Kč kraj podpořil Integrovační kurzy, zaměřené zejména na výuku českého jazyka, a dále projekt Informační středisko pro cizince.

Jihomoravský kraj v r. 2006 poprvé vypsal nový dotační program v oblasti integrace cizinců „Našinec cizinec“. V jeho rámci podpořil celkem šest projektů v celkové výši 870 000 Kč. Podpořeny byly tyto organizace a projekty: Diecézní Charita Brno „Poradenská a informační činnost“, občanské sdružení SLOVO 21 „Rodina odvedle 2006“, Organizace na pomoc uprchlíkům „Integrace cizinců v Jihomoravském kraji“, Poradna pro integraci „Sociální a právní poradenství pro azylanty a cizince dlouhodobě žijící na území Jihomoravského kraje“, o.s. Solidafrica „Den dětí“, a Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE) „Umět česky to je hezký!“.

Zlínský kraj vyčlenil na integraci cizinců ze svého rozpočtu částku 200 tis. Kč. Dotační řízení na podporu integrace cizinců nevypisuje, přispívá však na některé projekty, např. na projekt SOZE „Výuka českého jazyka pro cizince“ nebo občanského sdružení SLOVO 21 „Rodina odvedle 2006“ ve zlínském kraji. Občanské sdružení ARGO, Společnost dobré vůle, zajišťuje ve Zlíně výuku češtiny pro mongolské občany.

V Královéhradeckém kraji provozuje Diecézní katolická charita v Hradci Králové Poradnu pro cizince a uprchlíky, a z prostředků SROP realizuje projekt Podpora sociální integrace azylantů a cizinců v Královéhradeckém kraji, v jehož rámci je poskytováno sociální a právní poradenství, integrační kurzy češtiny a základů práce na PC. Úřad práce organizoval ve školním roce 2005/2006 jednorozhodný kurz češtiny pro cizince, financovaný z prostředků aktivní politiky zaměstnanosti úřadu práce.

V Olomouckém kraji rozesílá Odbor sociálních věcí informace o dotačních titulech obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, dále přímo nestátním neziskovým organizacím, které se danou oblastí zabývají, případně jsou i potenciálními realizátory projektů cílených na cizince. Dále ve spolupráci s odborem školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje jsou informace o dotačních titulech zasílány na školská zařízení Olomouckého kraje a Filozofické a Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Na projekty zaměřené na integraci cizinců bylo možno žádat i v rámci třetí výzvy 3.2 SROP „Podpora sociální integrace“. Potenciální příjemci jsou informováni i prostřednictvím webu Olomouckého kraje.

Stejně jako v předchozích letech spolupracuje Olomoucký kraj s o.s. SLOVO 21 na projektu Rodiny odvedle (podpořeno částkou 20 000 Kč), dále s o.p.s. Člověk v tísni při realizaci projektu Jeden svět (podpořeno rovněž částkou 20 000 Kč.) Spolupráce byla dohodnuta také s o.s. Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE), které v Olomouci otevřelo pobočku a aktuálně zajišťuje kurzy češtiny pro cizince, a to i ve spolupráci s

magistrátem Přerova.

Ve spolupráci kraje s Bulharským klubem se sídlem v Olomouci a statutárním městem Olomouc se uskutečnil již 4. ročník akce Umíme se domluvit. Jedná se o multikulturní akci obohacenou sportovními aktivitami pro cizince, příslušníky národnostních menšin a osoby se zdravotním postižením.

Olomoucký kraj je partnerem CARITAS - Vyšší odborná škola sociální v Olomouci v projektu Vzdělávání zadavatelů a poskytovatelů sociálních služeb, který byl podpořen z OP RLZ. Do programu vzdělávání je zakomponována i problematika cizinců.

Závěrečnou konferencí byl završen projekt „Sociální doprovod migrantů při vstupu na trh práce“. Cílem projektu, který byl realizován po dobu 10 měsíců, byla snaha o zlepšení postavení migrantů při vstupu na trh práce. Projekt v rámci opatření Phare 2003 RLZ realizovalo sdružení CEPAC - Morava se sídlem v Olomouci. Konference byla mimo jiné i příležitostí setkání všech subjektů v kraji, které se věnují oblasti integrace cizinců.

Kraj Vysočina zajišťuje poradenství zaměřené na integraci cizinců v rámci sociální sítě poskytované občanskými poradnami, které podávají základní informace; poradny v Jihlavě a Třebíči se specializují na poradenství pro cizince. V roce 2006 kraj dotoval z grantového Fondu Vysočiny dva projekty zaměřené na integraci cizinců s názvem „Prevence kriminality 2006“. Obsahem projektů bylo poskytování sociálně právního poradenství při řešení obtížných životních situací cizinců. Byla navázána spolupráce s Organizací na pomoc uprchlíků na realizaci projektu zaměřeného na integraci cizinců v kraji Vysočina na trhu práce.

Plzeňský kraj poskytl nestátním neziskovým organizacím zabývajícím se poskytováním sociálních služeb cizincům možnost žádat o příspěvek v rámci dotačních řízení odboru sociálních věcí a zdravotnictví týkajících se integrace znevýhodněných skupin a sociální prevence. Ve spolupráci s Centrem pro integraci cizinců a UNHCR uspořádal kulatý stůl „Dobrovolnictví jako přirozená cesta k integraci imigrantů“.

Ústecký kraj podporuje aktivity v oblasti integrace cizinců prostřednictvím dotačního programu „Podpora sociálně zdravotních programů 2006“. V rámci tohoto programu byla částkou 150 000 Kč podpořena činnost Poradny pro integraci v Ústí nad Labem. V kraji vyvíjeny aktivity zejména Poradna pro integraci, Diecézní charita Litoměřice - Poradna pro uprchlíky a migranty, a o.s. Oberig. Problematikou cizinců se zabývají i některé organizace národnostních menšin, např. Ukrajinská regionální organizace Zvony naděje v Chomutově, Svaz Maďarů žijících v České republice a zařízení magistrátu města Most – Klub národnostních menšin.

Karlovarský kraj podporuje aktivity na poli integrace cizinců prostřednictvím dotačních řízení jednotlivých odborů, např. odboru kultury nebo školství. Byla navázána spolupráce s Organizací na pomoc uprchlíků, která bude provozovat mobilní poradenství cizincům v kraji, ve spolupráci s o.s. SLOVO 21 bude organizován projekt Rodiny odvedle a multikulturní vzdělávání ve školách.

Středočeský kraj nevypisuje dotační řízení na podporu integrace cizinců, v roce 2007 však hodlá realizovat projekt, který by podpořil pracovní uplatnění cizinců. Vzhledem k vzrůstajícímu počtu cizinců kraj deklaruje připravenost podpořit iniciativy ze strany

nestátních neziskových organizací, týkající se práce s cizinci.

Moravskoslezský kraj podporuje programy rozvoje sítě občanských poraden, včetně poraden zabývajících se problematikou cizinců.

Jihočeský kraj vyhlásil v roce 2006 dotační řízení na podporu integrace národnostních menšin, cizinců a azylantů nestátním neziskovým organizacím prostřednictvím grantového programu odboru sociálních věcí a zdravotnictví. Dotací ve výši 60. 000,- Kč byl podpořen projekt na výuku českého jazyka o. s. Multikulturní centrum Krajský úřad spolupracuje s dalšími nestátními neziskovými organizacemi v regionu, zejména s Poradnou pro uprchlíky a migranty při Diecézní charitě v Českých Budějovicích. Spolupracoval též s o.s. Slovo 21 na projektech „Rodiny odvedle“ a „Žijí vedle nás“, a s Organizací pro pomoc uprchlíkům (OPU), která v Českých Budějovicích otevřela poradnu v rámci projektu „Mobilní služby pro imigranty“.

Hlavní město Praha podpořilo integraci cizinců prostřednictvím celoměstských programů podpory aktivit integrujících se cizinců na území hl. m. Prahy pro rok 2006, včetně programu zaměřeného na propagační a osvětovou činnost související se vztahem k integraci cizinců v hl. m. Praze, dále bylo v rámci grantů v oblasti sociálních služeb pro rok 2006 možno podávat projekty na vyrovnání příležitostí pro menšiny a etnika, tedy i uprchlíků a migrantů, případně v rámci grantů na podporu vzdělávání a začleňování žáků - cizinců a žáků z odlišného sociokulturního prostředí, a v grantovém řízení na podporu poskytování sociálních služeb. Podpořeny byly např. projekty organizací Asociace uprchlíků v ČR, Klub Bambus, Organizace pro pomoc a rozvoj Afriky, Osvětový spolek Karyna, Humanitas Afrika, Informační centrum Kavkaz – Východní Evropa, Sdružení beninských občanů v České republice, Slovo 21, Společnost česko-arabská a Svaz ruskojazyčných spisovatelů v ČR aj.

V rámci dotačního programu Jednotný programový dokument pro Cíl 3 NUTS II Praha (JPD 3), který umožňuje Hlavnímu městu Praha čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU v rámci opatření 2.1., tj. integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí, byly podpořeny dva projekty, vytvářející podmínky pro začlenění skupin ohrožených sociální exkluzí na trh práce a do společnosti, a to Poradenské a informační centrum pro mladé migranty, a Buďte "in" při integraci.

6. Zapojení nestátních neziskových organizací a sociálních partnerů

Koncepce integrace cizinců je založena na spolupráci s řadou subjektů. Významné místo při formulaci a realizaci Koncepce integrace cizinců zaujímají nestátní neziskové organizace a sociální partneři.

Významná role sociálních partnerů souvisí se skutečností, že řada cizinců je na území České republiky v pozici zaměstnanců. Role sociálních partnerů je tak důležitá zejména při zajišťování právního poradenství cizincům ve vztahu k pracovním právním vztahům, při monitoringu a kontrole dodržování pracovních předpisů, při ochraně před projevy netolerance a při prosazování integračních opatření. Sociální partneři se podíleli na realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2006 zejména svou účastí v *Komisi ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců*. Spolupráce se sociálními partnery probíhala také v rámci *Odborné konzultační skupiny pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery*, která je pracovním orgánem uvedené Komise.

Nestátní neziskové organizace (NNO) mají přímý a neformální kontakt s cílovou skupinou, jejich předností je i bezprostřední lokální či regionální zakotvení. NNO jsou schopny identifikovat konkrétní problémy ve vzájemném soužití cizinců a majoritní společnosti i bariéry znesnadňující integraci cizinců do společnosti. Státní správa tyto zkušenosti z praxe reflektuje v koncepční práci a při vytváření integračních politik, včetně definování dotačních programů NNO na integraci cizinců. NNO ve spolupráci či za finanční spoluúčasti státní správy realizují řadu praktických integračních opatření, která státní správa přímo a efektivně realizovat nemůže.

Nestátní neziskové organizace jsou reprezentovány v *Komisi ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců* zástupci Konsorcia nestátních neziskových organizací, Sdružení Česká katolická charita a občanského sdružení Slovo 21; NNO se zúčastňují i jednání odborných konzultačních skupin výše uvedené Komise.

S cílem plně otevřít vzájemnou komunikaci a sdílení zkušeností pořádá Ministerstvo práce a sociálních věcí cílené semináře pro NNO; tyto semináře jsou efektivním nástrojem pro poskytování informací o činnosti Ministerstva práce a sociálních věcí, resp. státní správy v oblasti integrace cizinců, aktuálních informací na zvolené téma a pro získávání informací o aktivitách NNO. Na semináře navazuje průběžná e-mailová komunikace Ministerstva práce a sociálních věcí s NNO. V červnu 2006 se uskutečnil rovněž pracovní seminář s NNO, v jehož rámci byli zástupci NNO informováni o připravovaných změnách v rámci nového zákona o sociálních službách, o problematice individuálních akčních plánů a o aktuálních záležitostech v rámci integrace cizinců.

Na základě závěrů ze seminářů Ministerstva práce a sociálních věcí pro NNO byla na webových stránkách www.cizinci.cz uveřejněna databáze projektů na integraci cizinců, realizovaných NNO. Cílem této databáze je podpořit koordinaci spolupráce a návaznost aktivit NNO, dále posílit vzájemnou informovanost jak mezi NNO navzájem, tak mezi NNO a státní správou, a zamezit tak případným duplicitám činnosti, případně identifikovat oblasti, ve kterých služby dosud nejsou poskytovány. Zároveň databáze umožňuje adresátům služeb (cizincům) získat informace o poskytovaných službách. Aktualizace a doplňování této databáze se uskutečňuje na základě písemného podnětu jednotlivých NNO - realizátorů projektů.

Součástí webové stránky www.cizinci.cz je rovněž adresář kontaktů na NNO či soupis dotací poskytnutých jednotlivými resorty na projekty NNO na integraci cizinců. Snahou Ministerstva práce a sociálních věcí je uveřejňovat průběžně informace o možnostech financování aktivit NNO z dotací jednotlivých resortů, finančních prostředků EU i vybraných nadačních zdrojů.

Z podnětu NNO byla zpracována Strategie spolupráce Ministerstva práce a sociálních věcí s NNO v oblasti integrace cizinců, která byla zveřejněna na výše uvedených webových stránkách.

7. Statistika

Místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí bylo usnesením vlády České republiky ze dne 8. února 2006 č. 126 *ke Konceptci integrace cizinců v roce 2005* uloženo vytvářet podmínky pro koordinaci aktivit orgánů a institucí při odstraňování problémů při realizaci *Konceptce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky*. Problematika výběru a zpracování statistických údajů v oblasti migrace a integrace cizinců a řešení problémů při realizaci *Konceptce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců v České republice* je náplní činnosti *Odborné konzultační skupiny pro statistiku a výzkum*. Za tímto účelem pokračovala Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum v roce 2006 ve své činnosti jako pracovní orgán *Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců* (bližší viz kapitola 2.2. Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum).

Český statistický úřad v roce 2006 zpracoval aktualizovanou *Konceptci výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky*, která je na rozdíl od předchozí *Konceptce* zaměřena nejen na občany třetích zemí, ale také na občany EU. Zároveň však platí, že tyto dvě kategorie osob jsou jak při vlastním zpracovávání, tak i při zveřejňování příslušných údajů zřetelně odděleny. Aktualizovaná *Konceptce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky* je obsažena v příloze č. 3 předkládaného materiálu.

Jako vhodný nástroj pro získání potřebných údajů o postavení cizinců v populaci ČR je další Sčítání lidu, domů a bytů kolem roku 2010, jehož přípravu již zahájil Český statistický úřad v souladu s pokyny a doporučeními Evropské hospodářské komise (ECE) OSN, Eurostatu a dalších mezinárodních organizací včetně návrhu zvláštního zákona, týkajícího se sčítání lidu a evidence obyvatel.

Český statistický úřad každoročně vydává aktualizovanou publikaci *Cizinci v České republice*, která obsahuje statistická data týkající se migrace a postavení cizinců na území České republiky. Tato publikace je kromě tištěné podoby zveřejňována také na webových stránkách Českého statistického úřadu.

8. Financování Konceptce integrace cizinců

Na zajištění realizace *Konceptce integrace cizinců v roce 2006* bylo usnesením vlády České republiky č. 126 ze dne 8. února 2006 *ke Konceptci integrace cizinců v roce 2005* schváleno uvolnění finančních prostředků v celkové výši 25 mil. Kč. Tyto finanční prostředky byly následně rozděleny z kapitoly *Všeobecná pokladní správa* (položky *Prostředky na integraci cizinců*) mezi jednotlivá ministerstva a Český statistický úřad, a to v souladu s výše uvedeným usnesením vlády (bod II.5.).

Finanční prostředky byly příslušnými resorty využity na realizaci aktivit na podporu integrace cizinců, zejména na financování projektů nestátních neziskových organizací na podporu integrace cizinců (bližší k projektům podpořeným jednotlivými resorty - viz kapitola 4. Projekty resortů na integraci cizinců v roce 2006). Finanční prostředky přidělené Českému statistickému úřadu byly využity na zpracování a vydání každoročně aktualizované publikace *Cizinci v České republice* (bližší viz kapitola 7. Statistika).

9. Integrace cizinců v mezinárodním kontextu a zapojení ČR do mezinárodních institucí

9.1. Vývoj problematiky integrace cizinců v Evropské unii

V roce 2006 pokračovala činnost Národních kontaktních míst pro integraci (*National Contact Points on Integration*), expertní pracovní skupiny při Evropské komisi ustavené v roce 2002 na základě rozhodnutí Rady⁶. Stěžejní činností, stejně jako v uplynulých letech⁷, byla v roce 2006 výměna informací o stavu integračních politik v rámci jednotlivých členských států EU; k výměně zkušeností docházelo průběžně i mimo rámec vlastních zasedání. Pracovní skupina se, mimo výše uvedené, zabývala rovněž návrhem textu druhého vydání Příručky o integraci a Druhé roční zprávy o migraci a integraci cizinců⁸. V rámci pracovní skupiny byly zpracovány podklady pro třetí roční zprávu o migraci a integraci cizinců.

Tématem integrace cizinců se v roce 2006 zabýval rovněž Evropský parlament. Na svém zasedání dne 6. července 2006 přijal *Usnesení Evropského parlamentu o strategiích a prostředcích pro integraci přistěhovalců v Evropské unii*⁹. V rámci usnesení se Evropský parlament vyjadřuje kladně k návrhu na vznik Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí, podtrhuje význam výzkumu a mapování integračních politik členských států, vyzývá Komisi k provedení organizačních opatření, která by umožnila integraci cizinců v jejím rámci věnovat systematickou pozornost a k vypracování periodické podrobné a prakticky zaměřené zprávy o přistěhovalectví a integraci, vyzývá Radu, aby z každoročního setkání ministrů pro integraci, které zavedlo v listopadu 2004 v Groningenu Nizozemsko jako předsednická země Rady, vytvořila stálý orgán, zdůrazňuje význam každoročního pořádání slyšení věnovaných integraci, kterých se účastní zástupci Evropského parlamentu, národních parlamentů a občanské společnosti aj.

9.2. Rada Evropy

Problematikou migrace a integrace cizinců se zabývají následující orgány Rady Evropy, na jejichž činnosti se podílejí i zástupci České republiky:

- Evropský výbor pro migraci (CDMG - European Committee on Migration); výbor se zaměřuje na rozvoj spolupráce v oblasti migrace, sociální integrace migrantů a vztahů mezi komunitami. Zástupce ČR byl zvolen i do Byra CDMG (hlavním úkolem byra je připravovat podklady pro jednání pléna CDMG, zamýšlet se nad dalším směřováním výboru, navrhnout plénu nová témata doporučení Rady Evropy apod.).
- Expertní výbor pro zaměstnanost a ekonomické příležitosti legálně pobývajících migrantů a osob přistěhovaleckého původu (MG-EM - Committee of experts on access to employment and economic opportunities for legally resident migrants and persons

⁶) 2455. zasedání Rady (Spravedlnost a vnitřní věci) v Lucemburku ve dnech 14. - 15. října 2002.

⁷) Podrobné informace o vývoji problematiky integrace cizinců na úrovni EU do r. 2006 je možno nalézt v kapitole 1.1. části III. a kapitole 7.1. části IV. materiálu schváleného usnesením vlády České republiky ze dne 8. února 2006 č. 126 ke Konceptu integrace cizinců.

⁸) Blíže viz www.cizinci.cz, sekce Oficiální dokumenty, Koncepční a politické dokumenty EU (http://www.cizinci.cz/files/clanky/386/SEC_2006_892_EN_DOCUMENTDETRAVAIL_p.pdf).

⁹) <http://www.europarl.europa.eu/registre/recherche/NoticeDetaillee.cfm?docid=195528&doclang=CS>

of immigrant origin). Zadáním výboru je zpracovat průvodce (guidelines) k integraci migrantů prostřednictvím přístupu k zaměstnání, a to na základě národních výzkumů a zkušeností; jeho dokončení bylo přesunuto na počátek roku 2007. Průvodce by měl být součástí resp. přílohou Doporučení, jehož adresáty by byly přímo členské státy RE.¹⁰

9.3. Finanční zdroje v rámci Evropské unie

Na území ČR je v současné době využíváno těchto sedm hlavních zdrojů finančních prostředků z EU použitelných obecně pro financování programů pro integraci cizinců:

- Program Iniciativy Společenství EQUAL - tzv. II. kolo Iniciativy Společenství EQUAL
- Operační program Rozvoj lidských zdrojů
- Jednotný programový dokument pro Cíl 3 regionu NUTS 2 hlavní město Praha
- Evropský uprchlíkový fond
- Společný regionální operační program
- Program INTI - Pilot Project on integration of third country nationals
- Phare 2003 RLZ

Projekty financované z většiny těchto zdrojů v roce 2006 úspěšně podporují integraci cizinců v ČR (bližší viz příloha č. 5). Velké finanční objemy umožňují realizaci víceletých projektů s vyšší kvalitou pro příjemce. Tyto prostředky jsou doplňkem k více cíleným, avšak menším a jednorozhodným dotacím jednotlivých resortů. Podrobnější informace jsou obsaženy v části IV, 7.3. Finanční zdroje v rámci Evropské unie, která je součástí usnesení vlády ze dne 8. února 2006 č. 126 ke *Koncepci integrace cizinců v roce 2005*.

Dosavadní jednání o využitelnosti Evropského sociálního fondu pro období 2007-2013 naznačují, že Evropský sociální fond poskytne dostatečný prostor pro financování aktivit na poli integrace cizinců (zejména v rámci Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí, Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy) a stane se tak významným zdrojem financování.

Pro účely integrace cizinců bude zřejmě možné využít též finančních prostředků z Evropského fondu pro začlenění státních příslušníků třetích zemí 2007-2013 (v gesci Ministerstva vnitra), jehož ustavení se v rámci programu „Solidarity a řízení migračních toků“ předpokládá do konce roku 2006. Vznik fondu však nelze, vzhledem k bouřlivé diskusi členských států EU při jeho vzniku, předpokládat v současné době s jistotou.

---

¹⁰⁾ Tento materiál bude využit také pro činnost nově ustaveného Kongresu lokálních a regionálních správ (CLRAE - Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe) - sítě evropských měst pro integraci migrantů (CLIP - Network of European Cities for integration of Migrants). Cílem Kongresu je přezkoumat stávající politiky integrace a vypracovat návrhy nových iniciativ pro implementaci na lokální úrovni, včetně politiky přístupu imigrantů na trh práce.

POSTUP PŘI REALIZACI KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ V ROCE 2007

Obsah:

1. Realizace Koncepce integrace cizinců v roce 2007	2
2. Znalost českého jazyka cizinců	2
3. Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců	4
3.1. Odborná konzultační skupina koncepční a legislativní	4
3.2. Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum	4
3.3. Odborná konzultační skupina pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery	4
3.4. Odborná konzultační skupina ke zmapování potřeb studií a výzkumů cizinců a jejich komunit	5
4. Projekty resortů na integraci cizinců v roce 2007	5
5. Statistika	6
6. Financování Koncepce integrace cizinců	6

1. Realizace Koncepce integrace cizinců v roce 2007

V roce 2007 budou jednotlivé resorty pokračovat v realizaci opatření a úkolů uložených jim zejména aktualizovanou Koncepcí integrace cizinců a Komplexním návrhem legislativních a praktických opatření, schválených usnesením vlády ze dne 8. února 2006 č. 126 *ke Koncepci integrace cizinců v roce 2005*.

Kromě uvedeného budou příslušné resorty také pokračovat v realizaci svých aktualizovaných Plánů integrační politiky, které byly schválené tímto usnesením vlády v únoru 2006. Tyto aktualizované Plány integrační politiky budou resorty v případě potřeby průběžně aktualizovat.

V souladu s předkládaným návrhem usnesení vlády zašlou příslušné resorty podílející se na realizaci Koncepce integrace cizinců (Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo kultury, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) ministru práce a sociálních věcí ve lhůtě do 31. května 2007 informaci o vybraných projektech na podporu integrace cizinců v roce 2007 a ve lhůtě do 30. září 2007 informaci o plnění úkolů, vyplývajících z Postupu.

Informace zaslané příslušnými resorty budou následně využity pro zpracování materiálu *Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2007 a návrh dalšího postupu*, který předloží vládě místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí ve lhůtě do 31. prosince 2007 a který bude hodnotit vývoj realizace Koncepce integrace cizinců v roce 2007 a bude obsahovat také návrh dalšího postupu v oblasti integrace cizinců.

Jednotlivé resorty budou vzájemně spolupracovat v rámci Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců a také prostřednictvím pracovních orgánů této Komise - odborných konzultačních skupin. Nadále bude probíhat dvoustranná či vícestranná spolupráce mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí a jednotlivými ministerstvy a dalšími organizacemi a institucemi, podílejícími se na realizaci Koncepce integrace cizinců. V roce 2007 bude zejména nutná intenzivní spolupráce resortů Ministerstva práce a sociálních věcí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva vnitra v souvislosti s plněním opatření uvedených pod bodem 1.1. Komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření schválených usnesením vlády ze dne 8. února 2006 č. 126 *ke Koncepci integrace cizinců v roce 2005*, tj. opatření týkajících se znalosti českého jazyka.

2. Znalost českého jazyka cizinců

Znalost českého jazyka je prioritou v rámci integrace cizinců, kteří dlouhodobě legálně žijí na území České republiky.

Cílem navrhovaných opatření je legislativně upravit prokázání znalosti českého jazyka jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu a současně vytvořit podmínky pro výuku českého jazyka pro cizince, na které se již nevztahuje povinná školní docházka.¹¹

---

¹¹ Výjimky z povinnosti prokazovat znalost českého jazyka jako jedné z podmínek pro povolení trvalého pobytu stanoví návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č.

Aby bylo možno při žádosti o trvalý pobyt po cizincích spravedlivě požadovat prokázání znalosti českého jazyka, je vedle legislativních opatření nezbytné zajistit organizační, institucionální, technické a finanční předpoklady pro získání požadované úrovně znalosti českého jazyka.

Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců¹² předpokládala, že příslušné legislativní návrhy, upravující prokazování znalosti českého jazyka jako podmínky pro udělení trvalého pobytu, nabudou účinnosti nejpozději k 1.1.2010, s tím, že přesné datum účinnosti navrhovaných legislativních změn bude upřesněno k 31.12.2006. Na základě dohody zainteresovaných ministerstev (Ministerstva vnitra, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva práce a sociálních věcí) byl termín účinnosti stanoven na **1.1.2009**, a to ve shodě s návrhem novely zákona o pobytu cizinců zpracovaným Ministerstvem vnitra¹³.

Úkolem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je zpracovat a vládě předložit materiál „**System výuky českého a jazyka a zkoušek pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu**“, který po obsahové, technické a organizační stránce stanoví postup a podmínky poskytování výuky a zkoušek z českého jazyka pro cizince, včetně nároků na státní rozpočet a od 1. ledna 2008, a zajistit jeho realizaci v praxi.

Na splnění tohoto úkolu budou s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy spolupracovat v rámci svých kompetencí Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo vnitra.

Některé z úkolů jsou již uloženy *Komplexním návrhem dlouhodobých legislativních a praktických opatření*, schváleným usnesením vlády ze dne 8. února 2006 č. 126 *ke Koncepci integrace cizinců v roce 2005*.

K zajištění úkolu je nezbytné, aby uvedený „System výuky českého a jazyka a zkoušek pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu“ dále zahrnoval zejména:

- širokou dostupnost výuky češtiny jako cizího jazyka ve srovnatelné kvalitě a úrovni, včetně možnosti různých forem výuky,
- možnost skládat zkoušku z češtiny jako cizího jazyka nejméně na jedné škole v každém kraji,
- stanovení dokladu o vykonané zkoušce na stanovené úrovni A2 podle Evropského referenčního rámce jazyků pro potřeby žádosti povolení trvalého pobytu (přičemž úroveň A2 pro účely této zkoušky bude modifikována vnitřním nastavením procenta úspěšnosti pro jednotlivé kompetence)¹⁴,

---

283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹² Usnesení vlády č. 126 ze dne 8. února 2006

¹³ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁴ na základě dohody mezi resorty v rámci plnění úkolu 1.1.2. Aktualizované koncepce integrace cizinců - usnesení vlády 126/2006.

- zpracování jednotné metodiky výuky a zkoušek,
- seznam učebnic a dalších materiálů vhodných pro výuku českého jazyka pro cizince a pro přípravu ke zkoušce.

3. Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců

Komise bude v roce 2007 pokračovat ve své činnosti, projednávat zejména koncepční materiály týkající se problematiky integrace cizinců a bude tvořit širokou diskusní platformu pro instituce a organizace, podílející se na realizaci integrační politiky. Těžiště činnosti však bude nadále spočívat, stejně jako v předchozích letech, na odborných konzultačních skupinách Komise, které jsou základem flexibilní meziresortní a nadresortní spolupráce při realizaci a rozvoji Koncepce integrace cizinců.

3.1. Odborná konzultační skupina koncepční a legislativní

Složení odborné konzultační skupiny by mělo být i v roce 2007 nezměněné, budou zde tedy zastoupeny všechny příslušné resorty, podílející se na realizaci Koncepce integrace cizinců, Úřad vlády, sociální partneři, akademická obec, kraje i nestátní neziskové organizace.

V rámci činnosti této odborné konzultační skupiny budou i nadále připravovány a projednávány koncepční materiály týkající se problematiky integrace cizinců, zpracovávány případné podněty pro jednání Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců a řešeny problematické oblasti integrační politiky. V rámci činnosti *Odborné konzultační skupiny koncepční a legislativní* bude v roce 2007 také projednávána otázka vhodnosti a možnosti poskytování dotací obcím a krajům na realizaci projektů na integraci cizinců.

3.2. Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum

Do činnosti a vedení odborné konzultační skupiny pro statistiku a výzkum bude nadále aktivně zapojen Český statistický úřad.

Náplní činnosti této odborné konzultační skupiny v roce 2007 bude zejména posuzovat možnosti využití výstupů projektů zaměřených na kvantitativní i kvalitativní podmínky života cizinců v ČR a jejich integraci pro účely rozvoje a hodnocení účinnosti Koncepce integrace cizinců a diskuse nad uskutečňováním aktualizované *Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky*, zpracované Českým statistickým úřadem (viz příloha č. 3).

3.3. Odborná konzultační skupina pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery

Členství v Odborné konzultační skupině zůstává i pro rok 2007 beze změn - členy jsou zástupci Asociace krajů, Svazu měst a obcí, Konfederace zaměstnavatelských

a podnikatelských svazů ČR, Českomoravské konfederace odborových svazů, Konzorcía nestátních neziskových organizací a dále ministerstev zabývajících se problematikou integrace cizinců - ministerstva pro místní rozvoj, vnitra, práce a sociálních věcí.

Ministerstvo práce a sociálních věcí bude v roce 2007 v rámci této odborné konzultační skupiny usilovat o intenzivnější spolupráci se sociálními partnery i představiteli Asociace krajů a Svazu měst a obcí. Spolupráce s jednotlivými kraji a obcemi na realizaci Koncepce integrace cizinců bude pokračovat jak v rámci odborné konzultační skupiny, tak v rámci bilaterálních kontaktů.

Odborná konzultační skupina bude nadále zejména fórem pro vzájemnou diskusi nad aktuálními i koncepčními problémy integrace cizinců, pro komunikaci v rámci neveřejného sektoru a pro komunikaci mezi veřejným a neveřejným sektorem.

V roce 2007 bude také na program této odborné konzultační skupiny zařazena otázka zapojení dobrovolníků do realizace Koncepce integrace cizinců ve světle analýzy provedené k této problematice Ministerstvem vnitra.

3.4. Odborná konzultační skupina ke zmapování potřeb studií a výzkumů cizinců a jejich komunit

Cílem odborné konzultační skupiny v roce 2007 bude zvýšit obecnou povědomost o seznamu „*Doporučené materiály – Integrace cizinců*“ (blíže viz část III., kapitola 2.4. Odborná konzultační skupina ke zmapování potřeb studií a výzkumů cizinců a jejich komunit) a průběžně tento seznam aktualizovat. Předpokládá se rozšiřování seznamu oslovovaných organizací, které mohou přispět k doplňování seznamu „*Doporučené materiály - Integrace cizinců*“, a rovněž rozšíření odborné konzultační skupiny o další členy.

4. Projekty resortů na integraci cizinců v roce 2007

Tematické zaměření projektů v rámci Koncepce by mělo odpovídat stanoveným prioritám a potřebám jednotlivých resortů v rámci podpory cílů Koncepce při zohlednění cílených specifických opatření, schválených aktualizovanou Koncepcí integrace cizinců. Projekty mohou být získávány formou vyhlášení výzvy ministerstev k předkládání projektů; ministerstva by měla zajistit, aby výzva byla zveřejněna transparentní, veřejnosti přístupnou formou, s dostatečným časovým předstihem.

Zadávání projektů jednotlivými ministerstvy a uvolnění finančních prostředků na realizaci projektů v rámci Koncepce v roce 2007 může být zajištěno formou poskytnutí dotace na základě výběrového dotačního řízení.

Příslušní ministři poskytnou místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí ve lhůtě do 31. května 2007 informaci o projektech vybraných k realizaci v roce 2007. Každé ministerstvo bude zodpovědné za účelné využití poskytnutých finančních prostředků v souladu s platnými předpisy i s požadavky a cíli Koncepce.

5. Statistika

Místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí je uloženo vytvářet podmínky pro koordinaci aktivit orgánů a institucí při odstraňování problémů při realizaci Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky. Za tímto účelem bude v roce 2007 ve své činnosti pokračovat *Odborná konzultační skupina pro statistiku a výzkum*, pracovní skupina *Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců*.

Problematika statistického sledování vývoje a struktury cizinců v České republice se potýká s celou řadou problémů. Český statistický úřad v roce 2006 zpracoval aktualizovanou „*Koncepci výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky*“¹⁵ (viz příloha č. 3), která vychází ze současných potřeb a požadavků. V souvislosti s legislativními změnami v oblasti integrace cizinců a jejich pobytu v ČR a v návaznosti na požadavky mezinárodních organizací EU a OSN na statistické informace se předpokládá její průběžná aktualizace a zpřesňování. Za účelem její realizace je třeba přijmout systémová opatření, směřující k odstranění přetrvávajících právních a organizačních problémů při výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců v ČR, a další opatření pro koordinaci aktivit orgánů a institucí. Východisko a podmínky k řešení zjištěných nedostatků obsahuje kapitola V. aktualizované Koncepce.

Jako vhodný nástroj pro získání potřebných údajů o postavení cizinců v populaci ČR je další Sčítání lidu, domů a bytů kolem roku 2010, jehož přípravu již zahájil Český statistický úřad v souladu s pokyny a doporučeními Evropské hospodářské komise (ECE) OSN, Eurostatu a dalších mezinárodních organizací včetně návrhu zvláštního zákona, týkajícího se sčítání lidu a evidence obyvatel.

Český statistický úřad stejně jako v předchozích letech vydá v roce 2007 aktualizovanou publikaci *Cizinci v České republice*, která bude obsahovat statistická data týkající se migrace a postavení cizinců na území České republiky. Tato publikace bude kromě tištěné podoby zveřejněna také na webových stránkách Českého statistického úřadu.

Pro rok 2007 plánuje Český statistický úřad vydat kromě každoročně vydávané publikace *Cizinci v České republice* také brožuru s tímto tématem určenou široké veřejnosti v masovějším nákladu. Brožura bude obsahovat krátký teoretický textový úvod následovaný graficky prezentovanými daty opatřenými metodickým a analytickým komentářem. Brožura by měla být vydávána každý třetí rok.

6. Financování Koncepce integrace cizinců

Pro rok 2007 je na zajištění realizace Koncepce integrace cizinců v návrhu státního rozpočtu na rok 2007 zapracována částka ve výši 25 mil. Kč (v kapitole *Všeobecná pokladní správa, položce Prostředky na integraci cizinců*). Tento požadavek je ve stejné výši, jako byla

---

¹⁵ *Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky* byla vypracována na základě usnesení vlády ČR č. 1360 z 11.12.2002, s využitím dále uvedených pokladů a s ohledem na požadavky mezinárodních institucí na statistické informace v oblasti zahraniční migrace a pobytu cizinců na území ČR.

IV. Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2007

částka schválená pro rok 2006, nedochází k žádnému navýšení požadavků na finanční prostředky.

Uvedená celková částka 25 mil. Kč bude rozdělena následujícím způsobem: Ministerstvo práce a sociálních věcí - 10,6 mil. Kč, Ministerstvo vnitra - 5 mil. Kč, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - 2 mil. Kč, Ministerstvo zdravotnictví - 3 mil. Kč, Ministerstvo kultury - 2,5 mil. Kč, Ministerstvo průmyslu a obchodu - 600 tis. Kč, Ministerstvo pro místní rozvoj - 600 tis. Kč a Český statistický úřad - 700 tis. Kč.

Při rozdělování finančních prostředků mezi jednotlivé resorty a Český statistický úřad vycházelo Ministerstvo práce a sociálních věcí z návrhů, které byly zaslány příslušnými resorty.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Plnění resortních aktualizovaných Plánů integrační politiky v roce 2006

Příloha č. 2: Bezpečnostní aspekty integrace cizinců

Příloha č. 3: Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Příloha č. 4: Projekty realizované v roce 2006

Příloha č. 5: Přehled projektů spolufinancovaných ze zdrojů EU a dalších zahraničních příspěvků v roce 2006

PLNĚNÍ RESORTNÍCH AKTUALIZOVANÝCH PLÁNŮ INTEGRAČNÍ POLITIKY V ROCE 2006

Ministerstvo práce a sociálních věcí

V roce 2006 Ministerstvo práce a sociálních věcí postupovalo podle úkolů, které byly vytyčeny ve dvou klíčových resortních materiálech - jednak v *Aktualizovaném Plánu integrační politiky Ministerstva práce a sociálních věcí* a dále v *Komplexním návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření*, které byly schváleny usnesením vlády č. 126 ze dne 8. února 2006 ke *Koncepci integrace cizinců v roce 2005*.

Pro větší přehlednost úkolů v oblasti integrace cizinců vyplývajících z výše citovaných dokumentů pro Ministerstvo práce a sociálních věcí byl zpracován resortní pracovní materiál *Přehled úkolů pro Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci realizace Koncepce integrace cizinců*, který vymezil termíny a gesce jednotlivých útvarů Ministerstva práce a sociálních věcí zodpovědných za jejich realizaci.

Ke dni zpracování předkládané informace o plnění úkolů v roce 2006 vyplývajících z Aktualizovaného Plánu integrační politiky byl stav plnění úkolů následující.

V roce 2006 byl všemi dotčenými útvary Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci jejich věcné působnosti uplatňován tzv. **integrační mainstreaming**, tzn. při vytváření jednotlivých resortních politik, právních předpisů a opatření byl zohledněn jejich případný dopad na oblast integrace cizinců. Příkladem může být zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, který byl dne 14. března 2006 schválen Parlamentem České republiky. Tento zákon v § 5 vyjmenovává okruh oprávněných osob, které při splnění zákonem stanovených podmínek mají nárok na jednotlivé dávky pomoci v hmotné nouzi (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc). Mezi těmito osobami jsou i osoby, kterým byl udělen azyl, cizinci bez trvalého pobytu na území České republiky, kterým příslušná práva zaručují mezinárodní smlouvy, občané členských států Evropské unie a jejich rodinní příslušníci, pokud jsou hlášeni na území České republiky k pobytu podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, po dobu delší než tři měsíce, pokud jim nevyplývá nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropských společenství. Z hlediska Koncepce integrace cizinců je významná rovněž skutečnost, že podle tohoto zákona lze mimořádnou okamžitou pomoc poskytnout i cizincům, kteří nepatří do žádného z vyjmenovaných okruhů osob, nespĺňují podmínky pro uznání za osoby v hmotné nouzi, ale s ohledem na nedostatek finančních prostředků jim hrozí vážná újma na zdraví. V současné době je připravován metodický materiál pro příslušné pověřené obecní úřady, které budou o dávkách pomoci v hmotné nouzi rozhodovat. Vyhláška, kterou se provádí některá ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi, bude projednávána v pracovních komisích Legislativní rady vlády a navrhuje se její účinnost od 1. 1. 2007. Dalším příkladem aplikace metody mainstreamingu je zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v němž je přímo zakotveno, že na poskytnutí sociálních služeb a příspěvku na péči mají při splnění podmínek

stanovených v tomto zákoně nárok mimo jiné osoby, které jsou na území České republiky hlášeny k trvalému pobytu podle zvláštních právních předpisů (zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), cizinci bez trvalého pobytu na území České republiky, kterým tato práva zaručuje mezinárodní smlouva (například Příloha Evropské sociální charty (č. 14/2000 Sb. m. s.)) nebo cizinci, kteří jsou držiteli povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropském společenství na území jiného členského státu Evropské unie, pokud jsou hlášeni na území České republiky k dlouhodobému pobytu podle zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, po dobu delší než tři měsíce. Tento zákon nabývá účinnosti 1. ledna 2007. Vyhláška, kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách, bude projednávána v pracovních komisích Legislativní rady vlády a navrhuje se její účinnost od 1. 1. 2007. V rámci uplatňování metody mainstreamingu byla problematika integrace cizinců zohledněna v Národní koncepci rodinné politiky - byla jí věnována samostatná kapitola. Z pohledu rodinné politiky je základním cílem integrace rodin přistěhovalců do české společnosti a vytvoření nezbytných podmínek pro jejich ochranu před diskriminací a ekonomická soběstačnost. V rámci dotačního řízení na podporu rodiny jsou již třetím rokem podporována mateřská a rodinná centra, která působí preventivně proti sociálnímu vyloučení rodičů pečujících o děti na mateřské/rodičovské dovolené. Činnost mateřských center vychází z realizace zásady otevřenosti. Cílem je integrace do společenství "odlišných" a učení toleranci a předcházení xenofobii. Myšlenka integrace a prevence sociální izolace rodičů-cizinců je přitom jedním ze základních principů provázejících vznik mateřských center v Evropě i v ČR.

V návaznosti na jednání ohledně usnadnění vstupu migrantů na český trh práce, o jejichž přítomnost Česká republika usiluje, uskutečněná v předchozích letech, bylo i v roce 2006 pokračováno v rámci Ministerstva práce a sociálních věcí v jednání příslušných útvarů. V rámci projednávání opatření cíleného na **návrh systému tvorby a pravidelné aktualizace místních seznamů dlouhodobě neobsaditelných pracovních míst, respektive profesí**, bylo ustanoveno, že do konce roku 2006 bude vypracována statistika všech volných míst podle délky neobsazenosti a podle KZAM¹, první údaje budou spočítány k 31.12.2006 a budou zveřejněny na portálu Správy služeb zaměstnanosti s možností výběru - za celou ČR nebo za jednotlivé okresy, dále s možností zadání 2, 3, 4 nebo 5 místního KZAMu a datumu, ke kterému se statistika počítá. Tato statistika se bude počítat čtvrtletně, vždy k 31.3., 30.6., 30.9. a k 31.12. a volná místa budou rozdělena do intervalů podle délky neobsazení: do 3 měsíců, 3 – 6 měsíců, 6 - 12 měsíců a nad 12 měsíců.

Pro účely plnění úkolu **navržení způsobu prodlužování platnosti povolení k zaměstnání v závislosti na délce platnosti předchozích povolení k zaměstnání (princip nabývání práv)** se v rámci Ministerstva práce a sociálních věcí připravuje návrh nové podoby právní úpravy, která by zavedla nový způsob prodlužování povolení k zaměstnání v závislosti na délce předcházejících povolení k zaměstnání (tzv. model 1+2+2). První povolení k zaměstnání by dle tohoto modelu bylo vydáváno maximálně na dobu jednoho roku. Při žádosti o prodloužení povolení k zaměstnání, příp. o nové povolení k zaměstnání (tj. na jiné než dosavadní pracovní místo), by se druhé povolení mohlo vydat na dobu až dvou let a totéž by platilo i při následující žádosti o povolení k zaměstnání (resp. prodloužení). To znamená, že v průběhu pěti let by cizinec, pokud by to umožňovala situace na trhu práce, žádal o povolení k zaměstnání maximálně třikrát. Po uplynutí pěti let

¹ Klasifikace zaměstnání. Na počtu číslic tohoto členění (kódu) závisí podrobnost členění do jednotlivých kategorií a podkategorií zaměstnání. (pětimístný KZAM je nejdetailnější členění pracovního zařazení, jednomístný KZAM je nejméně podrobný.)

nepřetržitého pobytu na území ČR může pak cizinec požádat o povolení k trvalému pobytu, po jehož udělení by měl již zcela volný přístup na český trh práce. Předpokládá se, že navrhovaná změna by byla zapracována do návrhu novely zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, při nejbližší vhodné příležitosti; v současné době však nelze závazně určit, v jakém termínu se tak stane.

Zároveň s výše uvedeným opatřením byla v průběhu roku 2006 v rámci Ministerstva práce a sociálních věcí řešena **otázka uvolnění přístupu na český trh práce cizincům, kteří studují na českých školách**. V tomto ohledu je zvažován návrh na změnu zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který by v případě cizinců do 26 let – studentů SŠ, VOŠ a VŠ prezenčního studia, kteří jsou alespoň ve druhém ročníku studia, umožňoval úřadům práce vydávat povolení k zaměstnání bez ohledu na situaci na trhu práce k výkonu jakékoliv práce pro kteréhokoliv zaměstnavatele v rámci svého územního obvodu. U těchto cizinců by se povolení k zaměstnání vydávalo vždy maximálně na dobu školního roku.

Odborný útvar ministerstva práce a sociálních věcí provedl v roce 2006 analýzu **míry využívání výuky českého jazyka v rámci rekvalifikačních kurzů pro cizince** vedené v evidenci úřadů práce a její efektivity. Údaje byly zjištěny za rok 2005 a za období leden až říjen 2006. Z analýzy vyplývá, že v roce 2005 bylo z celkového počtu 6 778 cizinců v evidenci úřadů práce poskytnuta výuka českého jazyka jako rekvalifikace 66 cizincům (tj. 1,0 %), v období leden až říjen 2006 to bylo z 7 642 cizinců 115 cizinců (1,5 %). Míra poskytování této rekvalifikace se liší v závislosti na kraji – pro sledované období roku 2006 je pro Prahu 4 %, zatímco například v Jihočeském, Karlovarském, Moravskoslezském, Pardubickém či Olomouckém kraji nebyly tyto rekvalifikace ve sledovaných obdobích poskytnuty žádnému cizinci. Nízký počet cizinců, kteří se zúčastnili rekvalifikačního kurzu českého jazyka, je zdůvodňován mj. jejich malým zájmem o účast na rekvalifikaci. V roce 2005 projevil zájem o výuku 89 cizinců, v období leden až říjen roku 2006 to bylo 157 cizinců – v některých případech nebylo ale možné zájemce do rekvalifikace zařadit, protože se jednalo o jednotlivce a nebylo tedy možné otevřít kurz (individuální kurzy úřady práce nehradí). Co se týče efektivity kurzů, cca 58 % cizinců, kteří se v roce 2005 zúčastnili výuky českého jazyka jako rekvalifikace, našlo do 6 měsíců práci.

V roce 2006 bylo pokračováno v přistupování k mnohostranným koordinačním úmluvám, které garantují zachování práv ze sociálního zabezpečení vymezenému okruhu osob ze smluvních stran mnohostranných smluv. Dne 19. července 2006 tak byla například vládou schválena ratifikace Úmluvy Mezinárodní organizace práce 138 o nejnižším věku pro vstup do zaměstnání.

Ministerstvo práce a sociálních věcí i v roce 2006 **pokračovalo ve sjednávání dvoustranných smluv o sociálním zabezpečení**, respektujících požadavky *acquis communautaire* a moderní principy koordinace sociálního zabezpečení, a to - mimo jiné - rovněž se státy, jejichž státní příslušníci tvoří v ČR početné skupiny. Během prvních tří čtvrtletí roku 2006 proběhla jednání o smlouvě o sociálním zabezpečení s Ruskou federací, Tuniskem, Japonskem, Jižní Koreou (text smlouvy připraven, nyní již ve schvalovacím procesu), USA (jednání o smlouvě i o správním ujednání byla úspěšně dokončena), Makedonie (schvalovací proces dokončen). Přípravné kroky byly provedeny k jednání s Austrálií, Albánií, Bosnou a Hercegovinou a Jihoafrickou republikou.

Ministerstvo práce a sociálních věcí usiluje také o sjednávání nového typu smluv, které slouží k výměně údajů a přeshraniční spolupráci při potírání zneužívání dávek sociálního zabezpečení a při výběru pojistného. V roce 2006 se v této souvislosti uskutečnilo jednání s Francií o smlouvě o výměně údajů a přeshraniční spolupráci při potírání zneužívání dávek sociálního zabezpečení a při výběru pojistného a dále jednání s Německem o dohodě o spolupráci při boji proti práci na černo a ilegálnímu zaměstnávání, jakož i s tím souvisejícímu přeshraničnímu zneužívání sociálních dávek a příspěvků ze sociálního zabezpečení.

Pokud jde o **zvyšování profesního vzdělávání pracovníků úřadů práce přicházejících do styku s cizinci**, vybraní pracovníci mají možnost učit se komunikaci s příslušníky jiných národnostních menšin a cizinci v semináři Komunikační dovednosti pro práci s klientem úřadu práce. Pro tyto pracovníky jsou k dispozici též vzdělávací kurzy anglického jazyka na třech úrovních a je zvažováno zavedení kurzu ruského jazyka. Pro skupinu zaměstnanců Ministerstva práce a sociálních věcí řešící problematiku integrace cizinců a zástupce resortů v Komisi ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců se v listopadu 2006 uskutečnil seminář Interkulturní komunikace k prohloubení znalostí a dovedností potřebných ke komunikaci s cizinci.

Poskytování informací ohledně vstupu cizinců na český trh práce ze strany úřadů práce je na celostátní úrovni realizováno především prostřednictvím integrovaného portálu Ministerstva práce a sociálních věcí na webových stránkách <http://portal.mpsv.cz> v sekci *Zahraniční zaměstnanost*. Jedná se především o informace o postupech zaměstnavatelů při získávání zahraničních pracovníků a cizinců při podávání žádostí o povolení k zaměstnání - ty jsou k dispozici v šesti jazykových mutacích (angličtina, ruština, ukrajinština, bulharština, moldavština, mongolština). Tato sekce dále obsahuje databázi pro cizince k vyhledávání volných míst pro cizince, tj. těch míst, na která je zaměstnavatel ochoten zaměstnat cizince nebo na která má zaměstnavatel povolení zaměstnávat cizince. Toto vyhledávání v současnosti funguje kromě českého jazyka v dalších dvou jazykových mutacích - v angličtině a ukrajinštině. Úřadům práce jsou průběžně poskytovány též informační materiály, které mohou využít při jednání s cizinci (především s Ukrajinci) nebo s jejich budoucími zaměstnavateli.

Jako zdroj informací pro státní úředníky, nevládní neziskové organizace i samotné cizince provozuje Ministerstvo práce a sociálních věcí od roku 2004 internetovou stránku www.cizinci.cz. Tato stránka seznamuje uživatele s oficiálními a koncepčními dokumenty ČR i EU, s informacemi a zkušenostmi v ČR i zahraničí a poskytuje nezbytné informace umožňující jednotný postup ve vyřizování agendy v rámci integrace cizinců v ČR. Stránka je určena zaměstnancům Ministerstva práce a sociálních věcí i dalším orgánům státní správy a samosprávy, jakož i nestátním neziskovým organizacím, akademické obci i veřejnosti. Stránka obsahuje odkazy na internetovou stránku Ministerstva práce a sociálních věcí, informační systém o cizincích provozovaný Českým statistickým úřadem a na Portál veřejné správy. Nově byl připojen i přímý odkaz na stránky Zahraniční zaměstnanosti provozované příslušným odborným útvarům Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci integrovaného portálu ministerstva <http://portal.mpsv.cz>. Během roku 2006 byla tato stránka doplněna o následující sekce:

- *Projekty financované ministerstvy* - zde je zveřejněn a pravidelně aktualizován přehled projektů nestátních neziskových organizací a dalších subjektů na integraci cizinců, na které byla v daném roce poskytnuta finanční dotace ministerstvy, a to

v členění dle jednotlivých ministerstev

- *Kraje a integrace cizinců* - v této sekci jsou v členění dle jednotlivých krajů zveřejněny a průběžně aktualizovány formou odkazů na webové stránky informace vztahující se k integraci cizinců legálně dlouhodobě pobývajících v ČR tak, jak jsou uvedeny na internetových stránkách jednotlivých krajů.
- *Projekty NNO* - tato sekce obsahuje přehled projektů nestátních neziskových organizací podporujících integraci cizinců v ČR, které jsou realizovány od roku 2006. Tento přehled je sestavován na základě informací poskytovaných nestátními neziskovými organizacemi, které jsou řešiteli projektů, a je členěn dle jednotlivých organizací.

Vybrané stěžejní informace ohledně integrace cizinců jsou taktéž umístovány na oficiálních webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz v sekci *Integrace cizinců*.

V roce 2006 bylo jednotlivými věcně příslušnými útvary provedeno doplnění jednotlivých částí oficiální webové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz s ohledem na cílovou skupinu cizinců. Například v sekci *Dávky sociální péče* bylo doplněno vymezení nároku na dávky sociální péče pro skupiny cizinců, u nichž se nevyžaduje splnění podmínky trvalého pobytu, či v sekci *Nemocenské pojištění* byl doplněn samostatný odkaz obsahující vymezení okruhu nemocensky pojištěných osob, včetně cizinců.

Do konce roku 2006 bude Ministerstvem práce a sociálních věcí ve spolupráci s Českým statistickým úřadem zpracována, vydána a distribuována příručka **Cizinci v regionech**, která shrne statistické údaje týkající se cizinců, a to v členění podle jednotlivých krajů a hl. m. Prahy. Cílem příručky je podat souhrnný přehled o cizincích v krajích využitelný zejména pro tvůrce politik na regionální úrovni. Data o cizincích byla dosud dostupná souhrnně pouze na úrovni celé ČR (publikace *Cizinci v ČR*), jen některé základní údaje byly členěny na úroveň krajů. Regionální statistická publikace umožní dále analyzovat regionální rozdíly v situaci cizinců v jednotlivých krajích.

Zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí se v uplynulém období zúčastňovali zasedání expertní pracovní skupiny při Evropské komisi **National Contact Points on Integration**. Hlavním přínosem této pracovní skupiny je výměna aktuálních informací o dění v oblasti integrace cizinců v jednotlivých zemích EU a následná diskuse. ČR v rámci této skupiny připívá též k přípravě dokumentů (příručky pro tvůrce politik v oblasti integrace cizinců, roční zprávy o migraci a integraci v EU aj.).

Zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí rovněž spolupracují s Ministerstvem vnitra při formulování stanovisek k materiálům vztahujícím se k otázce integrace cizinců projednávaných v rámci Strategic Committee on Immigration, Frontiers and Asylum (SCIFA) a její pracovní skupiny Migrace a vyhoštění (Migration and Expulsion).

V **projektech zahraniční rozvojové spolupráce**, realizovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí v roce 2006 na základě usnesení vlády č. 664 ze dne 1. června 2005 k zahraniční rozvojové spolupráci v roce 2006 a ke střednědobému výhledu jejího financování do roku 2008, byl mimo jiné zohledněn i aspekt prevence migrace, která není pro ČR přínosná - jako výstupy těchto projektů v partnerských zemích byly stanoveny kupříkladu zlepšení přístupu k zaměstnání a vyšší udržitelnost zaměstnání prostřednictvím opatření aktivní politiky zaměstnanosti a dalšího profesního vzdělávání, zvýšení dostupnosti,

komplexnosti a kvality služeb poskytovaných institucemi, a zvýšení kapacity, efektivnosti a transparentnosti institucí. Za obecný rozvojový záměr projektů Ministerstva práce a sociálních věcí je stanovena socioekonomická stabilizace a rozvoj a rovnost příležitostí pro všechny. V oblasti prevence migrace spolupracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2006 expertní formou, tj. bez finančních závazků, na rozvojovém projektu Ministerstva vnitra v Gruzii (Rozvoj venkovských oblastí, doba realizace 2005-2007) a prostřednictvím Mezinárodní organizace práce realizovalo multilaterální projekt v Srbsku (Sociálně odpovědná restrukturalizace prostřednictvím sociálního dialogu a sociálních financí - Implementace politických doporučení: srbské železnice, doba realizace 2006-2008). Řada projektů Ministerstva práce a sociálních věcí je identifikována a formulována s ohledem na komplementaritu s rozvojovými projekty Ministerstva vnitra, konkrétně v roce 2007 bude realizován projekt v Moldavsku cílený na podporu sektoru sociálních služeb, na který bude navazovat dlouhodobý (2007-2010) projekt se stejným zaměřením.

Co se týče **podpory výzkumné činnosti v oblasti integrace cizinců**, probíhalo v průběhu roku 2006 jednání mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí a Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí (VÚPSV). Projednávány byly možnosti využití stávajících projektů a možnosti zařazení výzkumu či šetření zaměřeného na jednotlivé aspekty integrace cizinců do plánu výzkumu VÚPSV včetně plánovaného pravidelného sociologického šetření k zjištění průběhu procesu integrace cizinců. Z jednání vyplynulo, že pro účely Koncepce integrace cizinců budou využitelné výstupy projektu „Migrující osoby v České republice - postavení na trhu práce a sociální integrace“ (realizován VÚPSV ve spolupráci s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně) a projektu „INTERFACE - Immigrants and National integration strategies: developing a Trans-European Framework for Analysing Cultural and Employment-related integration“, realizovaného v rámci programu INTI.

Ministerstvo práce a sociálních věcí dále iniciovalo vyhlášení projektu „Analýza přístupu žen imigrantek a mužů imigrantů ke vzdělávání a na trh práce“. Tento projekt byl vyhlášen během září 2006 s předpokládaným termínem realizace 11/2006 - 6/2007. Projekt bude realizován z prostředků Evropského sociálního fondu a bude zaměřen na imigrantky a imigranty z genderového hlediska.

Dalším podpořeným projektem zadaným v roce 2006 k realizaci je projekt výzkumu „Přístup zaměstnavatelů k cizincům zaměstnaným v ČR (diversity management)“. Předpokládaným výstupem projektu je, mimo jiné, zmapování povědomí o diversity managementu a předložení příkladů dobré praxe v oblasti diversity managementu. Výstupy projektu budou využity pro stanovení politiky Ministerstva práce a sociálních věcí na poli integrace cizinců, zejména pro případné nastavení integračních opatření v oblasti zaměstnávání.

Ministerstvo práce a sociálních věcí vypsalo i pro rok 2006 **výběrové dotační řízení** na poskytnutí dotace ze státního rozpočtu pro nestátní neziskové subjekty, které vykonávají veřejně prospěšnou činnost v oblasti integrace cizinců. Pro rok 2006 bylo toto řízení vyhlášeno v rámci sociálních služeb jako samostatný program Podpora integrace cizinců v ČR, podpora byla v rámci tohoto programu cílena na zlepšení informovanosti cizinců a občanů, poskytování sociálně-právního poradenství cizincům, podporu aktivit zaměřených na integraci zranitelných skupin imigrantů a podporu vztahů mezi komunitami. Nejčastěji podpořeným typem projektů jsou projekty cílené na poskytování sociálně právního poradenství. Přehled projektů podpořených ministerstvem práce a sociálních věcí je samostatnou přílohou materiálu vztahujícího se k integraci cizinců předkládaného vládě (viz

příloha č. 4 předkládaného materiálu - Projekty realizované v roce 2006).

Během roku 2006 byla dále zpracována metodika Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu nestátním neziskovým subjektům pro rok 2007 v oblasti integrace cizinců. Pro rok 2007 tak bude v rámci oblasti podpory integrace cizinců možné žádat o dotaci na podporu následujících čtyř aktivit:

1. Podpora aktivit směřujících k prohloubení znalosti českého jazyka a aktivit směřujících k usnadnění vstupu na trh práce (např. kurzy češtiny, úvodní kurzy socio-kulturní orientace ve společnosti, např. nácvik dovedností - motivační kurzy, psaní životopisů, kurzy základů PC). Důraz bude kladen na projekty, které umožní zajištění péče o děti v průběhu účasti rodičů na výše uvedených kurzech.
2. Podpora aktivit zaměřených na integraci zranitelných skupin imigrantů, zejména žen a dětí (podpora integrace zranitelných skupin imigrantů, zejména pak žen a dětí, se zvýšenou pozorností věnovanou ženám bez rodinného zázemí, na ženy pocházející ze zemí s odlišným sociálně - kulturním prostředím, na mládež, dále na projekty zvyšující informovanost o vztazích mezi muži a ženami a o postavení žen ve společnosti ČR, na prosazování rovnosti žen a mužů, na rodinné soužití)
3. Podpora aktivit zaměřených na poskytování sociálně-právního poradenství cizincům (tj. poskytování sociálně-právního případně i psychologického poradenství cizincům, poskytování informací o možnostech a způsobu získání zaměstnání, asistence cizincům při jednání na úřadech, při zvládání administrativních náležitostí spojených se sociálním zajištěním nebo vstupem na trh práce - zejména těm, kteří nemají zkušenost s trhem práce, doprovázení cizince i po nástupu do zaměstnání, pomoc v komplikované osobní či rodinné situaci atd.).
4. Podpora rozvoje vztahů mezi cizinci a členy majoritní společnosti (podpora rozvoje vztahů a vzájemného porozumění a podpory mezi cizinci a majoritní společností v ČR, dále podpora informovanosti majority o podmínkách a problematice života cizinců v ČR).

Ministerstvo práce a sociálních věcí podporuje **zapojení nestátních neziskových organizací do procesu integrace cizinců**. Na webových stránkách www.cizinci.cz prostřednictvím sekce *Finanční zdroje* zveřejňuje možné zdroje financování projektů na podporu integrace cizinců. Tato část stránek je průběžně aktualizována. Jejím hlavním cílem je podat přehled základních zdrojů financování a stává se tak prostřednictvím odkazů přehledným rozcestníkem informací o prostředcích státního rozpočtu a zdrojů z EU na integraci cizinců. Informace se týkají jak programů, které jsou již v běhu, tak programů plánovaných. Do financování projektů nestátních neziskových organizací z Evropského sociálního fondu podporujících integraci cizinců je Ministerstvo práce a sociálních věcí zapojeno také prostřednictvím odborného útvaru Správy služeb zaměstnanosti, který je v implementační struktuře konečným příjemcem u opatření 2.1 Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, resp. jeho části týkající se zaměstnanosti, a prostřednictvím odboru sociálních služeb, který je konečným příjemcem pro Opatření 2.1, část sociálních služeb (Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením).

Ministerstvo práce a sociálních věcí je v rámci programu iniciativy Společenství EQUAL členem rozvojového partnerství HELIX a HEDERA - *Work in Prague* a *Work in Czech Republic*, jehož cílem je především systémová podpora pracovního uplatnění azylantů a cizinců dlouhodobě žijících v Praze, respektive České republice – vyvinutí a odzkoušení koncepce takovéto podpory.

V rámci Ministerstva práce a sociálních věcí je odbor migrace a integrace cizinců průběžně dle potřeby informován o možnostech **využívání Evropského sociálního fondu (ESF) pro cílovou skupinu koncepce integrace cizinců**, a to zejména v souvislosti s přípravou programové dokumentace na čerpání ESF v příštím programovém období EU 2007 - 2013. Za tímto účelem se dále uskutečnil seminář pro zaměstnance úseku pro oblast Evropské Unie a mezinárodních vztahů ve dnech 18-19.5.2006.

Co se týče informování ostatních subjektů o této problematice, jsou příslušným věcně příslušným odborem Ministerstva práce a sociálních věcí **zveřejňovány všechny výzvy v rámci ESF**, čímž jsou informovány a podporovány i nestátní neziskové organizace, které pracují ve prospěch cílové skupiny cizinců. Další možnosti podpory dané oblasti jsou zveřejňovány na webových stránkách www.cizinci.cz a v odkazech na stránky www.esfcr.cz a www.equalcr.cz, kde jsou uvedeny možnosti financování aktivit a zapojení do spolupráce v podobě nástroje Národní tématické sítě F – integrace na trhu práce pro cizince, stejně jako informace o projektech zaměřených na cizince.

Přehled projektů v oblasti integrace cizinců financovaných z Evropského sociálního fondu v roce 2006 - viz příloha č. 5 předkládaného materiálu.

V roce 2006 byla z podnětu NNO zpracována *Strategie spolupráce Ministerstva práce a sociálních věcí s NNO v oblasti integrace cizinců*, která byla zveřejněna na webových stránkách www.cizinci.cz.

Ministerstvo práce a sociálních věcí průběžně umožňuje zástupcům NNO a místní samosprávy zabývajícím se integrací cizinců sdílet zkušenosti a navazovat kontakty v rámci jejich účasti na mezinárodních seminářích k tématice integrace cizinců.

Zástupci NNO jsou spolu se sociálními partnery členy Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců a mají tak možnost podílet se prostřednictvím této platformy na formulaci politiky integrace cizinců (blíže k činnosti Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců a jejích odborných konzultačních skupin - viz část III., kapitola 2 a část IV., kapitola 2 předkládaného materiálu).

S cílem plně otevřít vzájemnou komunikaci a sdílení zkušeností začalo Ministerstvo práce a sociálních věcí pořádat cílené semináře pro NNO. Tyto semináře jsou efektivním nástrojem pro poskytování informací o činnosti ministerstva, resp. státní správy v oblasti integrace cizinců, aktuálních informací na zvolené téma a pro získávání informací o aktivitách NNO. Na semináře navazuje průběžná e-mailová komunikace ministerstva s NNO.

Tak jako v předcházejících letech, i v roce 2006 probíhala spolupráce Ministerstva práce a sociálních věcí s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti **umístování nezletilých cizinců bez doprovodu do speciálních školských zařízení pro děti-cizince**. Řada problémů v této oblasti je také řešena v rámci jednání Meziresortní pracovní skupiny a nestátních neziskových organizací pro řešení situace nezletilých cizinců na území ČR.

V rámci Koncepce péče o ohrožené děti a děti žijící mimo vlastní rodinu, která byla v roce 2006 formulována odborem rodinné politiky a sociální práce Ministerstva práce

a sociálních věcí, je zpracovaná i kapitola „**Děti - nezletilí cizinci bez doprovodu**“. V rámci této koncepce byla vytyčena řada cílů v této oblasti.

Mezi další aktivity příslušných odborných útvarů patří zapojení do realizace projektu **ARGO 2006 Evropské komise - Výměna informací a zkušeností o příjmu, ochraně a péči o nezletilé cizince bez doprovodu**. Projekt se bude zaměřovat na zlepšení výměny informací a zkušeností mezi vládními úředníky, kteří se zabývají problematikou nezletilých dětí-cizinců bez doprovodu, aby byl umožněn rozvoj politik a legislativ na národní úrovni. Projekt bude usilovat o vytvoření společné metodiky a spolupráce v oblasti příjmu, ochrany a péče o nezletilé cizince bez doprovodu. Zvláštní pozornost bude také věnována mj. nezletilým obětem obchodu s lidmi a delikventům.

Dále byla během roku 2006 vyvíjena aktivita v oblasti připravované novely školského zákona a v rámci nedořešených bilaterálních otázek na úrovni předsedů vlád bylo navrhováno jako zásadní téma **problematika nezletilých dětí ze Slovenska**, které jsou nejpočetnější skupinou cizinců v našich ústavních zařízeních.

V rámci Ministerstva práce a sociálních věcí bylo vypsáno výběrové dotační řízení ze státního rozpočtu nestátním neziskovým subjektům v oblasti podpory rodiny pro rok 2007. Mezi podporované dotační oblasti byla začleněna i podpora doprovázení dětí a mladých lidí v náhradní rodinné péči a výchovné péči. Podpora je určena na proces osamostatňování dětí a mladých lidí umístěných v náhradní rodinné péči a výchovné péči.

Pro účinnou realizaci politiky integrace cizinců považuje Ministerstvo práce a sociálních věcí za nezbytné **aktivní zapojení regionální a lokální úrovně** a vzájemnou spolupráci na řešení této problematiky. Ministerstvo navázalo již v roce 2005 kontakty s představiteli jednotlivých krajů pověřených agendou integrace cizinců s cílem vzájemně se informovat a získat podporu pro spolupráci v oblasti integrace cizinců. Tato spolupráce pokračovala i v roce 2006, a to i formou semináře pro zástupce krajů zorganizovaného Ministerstvem práce a sociálních věcí (blíže viz část III., kapitola 5 - Zapojení orgánů územní samosprávy do procesu integrace cizinců).

I v roce 2006 se **sociální partneři** podíleli na agendě integrace cizinců, a to zejména prostřednictvím spolupráce zejména svou účastí v Komisi ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců, která je poradním orgánem ministra práce a sociálních věcí v oblasti integrace cizinců. Členy této Komise jsou zástupci Českomoravské konfederace odborových svazů a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR. Spolupráce se sociálními partnery probíhala také v rámci Odborné konzultační skupiny pro nestátní neziskové organizace, regiony a sociální partnery, která je pracovním orgánem uvedené Komise.

V rámci realizace Protikorupčního programu resortu Ministerstva práce a sociálních věcí funguje od 1. 9. 2004 **Protikorupční linka** spravovaná odborem interního auditu a kontroly. Tato linka byla od 1. října 2005 rozšířena o anglickou a ruskou mutaci, které jsou umístěny na anglické verzi webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se v oblasti integrace průběžně řídí Aktualizovaným Plánem integrační politiky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2004-2006 (Plán) a jeho Akčním plánem.

- ***V souladu s Akčním plánem vyhlásilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pro rok 2006 projekty na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR.***

Ministryně školství, mládeže a tělovýchovy schválila dne 18. dubna 2006 materiál č.j. 5845/2006-22 Rozdělení dotací projektům v rámci Programu na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR pro rok 2006 (Program). Celkem bylo vybráno 7 projektů v celkové částce 1 045 tis. Kč. Ministryně zároveň rozhodla o vypsání 2. kola Programu.

6. června 2006 ministryně schválila materiál č.j. 15 133/2006-22 Rozdělení dotací projektům v rámci Programu - II. kolo. Ve druhém kole byly vybrány 4 projekty v celkové částce 387.000,-Kč.

Dne 22. června 2006 rozhodla ministryně školství, mládeže a tělovýchovy o vypsání 3. kola Programu. Ve třetím kole byly vybrány 4 projekty v celkové částce 299 000,- Kč, které byly ministryní schváleny dne 7.11. 2006 k realizaci - č.j. 22 720/06-22.

- ***V souladu s Akčním plánem zařazoval Národní institut pro další vzdělávání (NIDV) problematiku výuky cizinců, multikulturní výchovy a výuky českého jazyka jako cizího jazyka mezi trvalé priority dalšího vzdělávání učitelů.***

Dva kurzy byly uskutečněny v oblasti multikulturní výchova se zaměřením na prevenci xenofobie a rasismu ve školních podmínkách: (teorie 2 hodiny + zážitkově vedený program s ohledem na možnosti jeho použití ve třídě - 6 hodin) s cílem pochopit společenský vývoj, přizpůsobovat se životu v multikulturní společnosti, naučit se chápat rozdíly, respektovat a být respektován.

Tři kurzy byly zaměřeny na češtinu pro cizince. Učitelé byli v kurzu v rozsahu 25 hodin vybaveni znalostmi a dovednostmi tak, aby dokázali připravit vzdělávací plán (osnovu) vyrovnávacího kurzu českého jazyka pro děti - cizince. Byli seznámeni s používanou odbornou literaturou a dalšími materiály využitelnými při výuce.

Kurz byl zaměřen na:

- metodická doporučení k češtině pro cizince;
- budování komunikační strategie dítěte - cizince;
- workshopy;
- socio-kulturní aspekty při výuce češtiny pro děti-cizince;
- společný evropský referenční rámec pro jazyky.

Dva kurzy byly zaměřeny na problematiku výuky cizinců. Cílem seminářů bylo vybavit pedagogické pracovníky konkrétními metodickými postupy a aktivitami vhodnými pro efektivní práci s vietnamskými dětmi na českých školách a zároveň pro výuku multikulturní výchovy a výchovy k občanství. Posluchači byli vybaveni i seznamem dostupných učebních pomůcek speciálně upravených pro práci s vietnamskými dětmi, dále pomocnými studijními texty a seznamem literatury o Vietnamu a o vietnamské komunitě v ČR, včetně seznamu výzkumných šetření na téma Vietnamci v ČR. Dále získali informace o životních podmínkách vietnamských dětí v ČR jako vhodná východiska pro metodiku práce

s vietnamskými dětmi. Získali též základní informace o vietnamské kultuře a jazyku, které jsou nutné pro pochopení některých aspektů chování vietnamských dětí a jsou vhodné jako základní motivy k předkládaným aktivitám.

- ***Ústav pro informace ve vzdělávání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (ÚIV) zajišťuje ve svém statistickém informačním systému sběr údajů o počtech dětí/žáků/studentů v jednotlivých vykazujících školách podle státního občanství, u cizinců podle režimu pobytu na území ČR (trvalý pobyt, přechodný pobyt, azylanti).***

Od školního roku 2006/2007 se navíc u mateřských škol a školských zařízení pro rozpočtové účely zjišťují počty cizinců - dětí, resp. žáků/studentů, kteří nejsou rodinnými příslušníky občana EU nebo osoby s přiznaným postavením dlouhodobě pobývacího rezidenta na území ČR a nejsou ani rodinnými příslušníky osoby s přiznaným postavením dlouhodobě pobývacího rezidenta v jiném členském státě Evropské unie, jíž bylo na území České republiky uděleno povolení k pobytu. Tyto osoby (děti/žáci/studenti) nemají přístup k předškolnímu vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané jiného členského státu EU.

Zástupce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (ÚIV) se účastní práce v „Odborné konzultační skupině pro statistiku a výzkum“ při mezirezortní Komisi ministra práce a sociálních věcí (organizována Ministerstvem práce a sociálních věcí ve spolupráci s Českým statistickým úřadem).

- ***Na základě přípravy Nové koncepce a metodiky úvodních kurzů pro azylanty a v návaznosti na příslušná usnesení vlády pokračovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v zajišťování bezplatné výuky českého jazyka pro azylanty.***

V roce 2005 byly vytvořeny v rámci pilotního projektu „Vypracování pilotní metodiky úvodních kurzů pro azylanty (výuka českého jazyka, sociokulturní kompetence a prezentace sociálně-právních údajů) a vyškolení lektorů pro ověření pilotní metodiky“ následující učební materiály:

- 1) Dvoudílný učební materiál Čeština pro azylanty
- 2) Učební materiál Sociokulturní minimum
- 3) Učební materiál Sociálně-právní minimum
- 4) Metodické příručky ke každému materiálu
- 5) 4 CD nahrávky: 3 CD nahrávky k učebnímu materiálu Čeština pro azylanty a 1 CD nahrávka k Sociokulturnímu minimu

V roce 2006 jsou tyto učební materiály odzkoušovány. V souladu se smlouvou uzavřenou mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a SOZE a projektovou dokumentací byla zahájena realizace 7 kurzů českého jazyka pro azylanty a začalo odzkoušování nově vytvořených materiálů. Do kurzů byli zařazeni zejména azylanti, kteří obdrželi azyl v průběhu prvních měsíců roku 2006. Azylanté byli do skupin vybráni s ohledem na jazykové prostředí, z něhož pocházejí, a také se samozřejmě bral ohled na jejich počáteční znalosti českého jazyka. Výuka je realizována pod metodickým vedením a dohledem autorů ověřovaných materiálů - PhDr. Marie Hádkové, Ph.D., PhDr. Jany Bischofové, PhDr. Milana Hrdličky, CSc. a JUDr. Pavla Pořízka. Kurzy jsou realizovány v těchto Integračních azylových střediscích: IAS Havířov – dva kurzy; IAS Hošťka – jeden kurz (po zrušení IAS Hošťka se kurz přesunul do IAS Předlice); IAS Jaroměř – jeden kurz; IAS Předlice – jeden kurz; IAS Stráž pod Ralskem – dva kurzy.

Předpokládá se, že ověřování nové koncepce bude úspěšně dokončeno do konce roku 2006 a v první polovině roku 2007 dojde k dopracování učebních materiálů do finální podoby dle poznatků z pilotního ověřování.

- V roce 2006 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, skupina vědy a vysokého školství, v rámci rozvojových programů podpořila projekt Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze - *Koncepce a návrh magisterského studijního programu Čeština jako cizí jazyk*.

Ministerstvo průmyslu a obchodu

1. Pokračovat v projektech usnadňujících integraci cizinců a zvyšujících informovanost cizinců, a to zejména v otázce živnostenského podnikání a v otázce ochrany spotřebitele.

Informace o projektech Ministerstva průmyslu a obchodu vypracovaných v souvislosti s realizací Koncepce integrace cizinců na rok 2006 byly zaslány odboru migrace a integrace cizinců Ministerstva práce a sociálních věcí dopisem č.j. 15320/06/04000/01000 ze dne 23. 5. 2006. Dne 7. 4. 2006 pracovní skupina pro schvalování a realizaci projektů Ministerstva průmyslu a obchodu v oblasti integrace cizinců zřízená opatřením ministra č. 7/04 z 5. 3. 2004 odsouhlasila realizaci projektů v uvedené oblasti v roce 2005, zpracované projekty jsou m.j. k dispozici na webu Ministerstva průmyslu a obchodu. Pro rok 2006 komise schválila realizaci projektu 01/2006: Informační materiál pro zahraniční fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona na území České republiky a projektu 02/2006: Ochrana spotřebitelů v České republice (informace o službách určená pro cizince dlouhodobě a legálně pobývající na území České republiky).

2. Koordinovat jednotnou aplikaci živnostenského zákona ve vztahu k cizincům v rámci metodické činnosti a školení pracovníků veřejné správy.

Odbor živností Ministerstva průmyslu a obchodu koordinuje jednotnou aplikaci živnostenského zákona v rámci metodické činnosti a školení pracovníků veřejné správy. Do července 2006 bylo provedeno proškolení živnostenských úřadů v souvislosti se zákonem č. 214/2006 Sb.- novela živnostenského zákona, tzv. ZAP (zjednodušení administrativních postupů), za účelem zajištění jednotné aplikace zákona jak ve vztahu k českým, tak i k zahraničním osobám.

3. Na úseku živnostenského podnikání zajišťovat přenos informací z oblasti integrace cizinců v případě potřeby formou informace nebo metodického pokynu anebo přímo prostřednictvím vedoucích krajských živnostenských úřadů na výkonné složky v jeho působnosti.

Na úseku živnostenského podnikání je v případě potřeby zajišťován přenos informací z oblasti integrace cizinců formou informace nebo metodického pokynu anebo přímo prostřednictvím vedoucích krajských živnostenských úřadů, a to i na výkonné složky v jejich působnosti.

4. V oblasti legislativních opatření právní úprava živnostenského podnikání provedená zákonem č. 167/2004 Sb. umožňuje občanům zemí EU, EHP a Švýcarské konfederace podnikat za stejných podmínek jako mají české osoby, i když se nadále jedná o zahraniční fyzické osoby. U ostatních zahraničních osob se vychází z toho, že podnikání je omezováno jen zcela nezbytnými specifickými hledisky, především ve vazbě na pobyt na území ČR – např. nehodlá-li provozovat živnost fyzická osoba prostřednictvím organizační složky svého podniku; pro vznik živnostenského oprávnění zůstává u těchto osob podmínka zápisu do obchodního rejstříku a jsou kladeny některé jiné požadavky na předkládání některých listin ve vazbě na to, zda existuje příslušná mezinárodní smlouva či nikoli.

V oblasti legislativních opatření dne 27. 4. 2006 nabytl účinnosti zákon č. 161/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Touto novelou se v části čtvrté mění živnostenský zákon, a to § 5 odst. 5, § 45 odst. 2 písm. i), § 47 odst. 8, § 48 odst. 2, § 48 odst. 3 a § 70 odst. 1. V § 5 živnostenského zákona se ustanovení o povinnosti zahraniční fyzické osoby, která hodlá na území České republiky provozovat živnost a která musí mít podle zákona o pobytu cizinců povolení k pobytu, doložit k ohlášení živnosti nebo k žádosti o koncesi povolení k pobytu na území České republiky za účelem podnikání, nahrazuje ustanovením o povinnosti této osoby doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Podle § 70 živnostenského zákona se pro účely živnostenského zákona za státního příslušníka členského státu Evropské unie považuje kromě státního příslušníka jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občana Švýcarské konfederace i státní příslušník třetí země, kterému bylo členským státem přiznáno postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta.

5. Sledovat integrační proces podnikatelů v oblasti živnostenského podnikání koordinací provádění kontrol zahraničních fyzických osob podnikajících podle živnostenského zákona živnostenskými úřady a těmito úřady signalizovat zjištěná porušení zvláštních právních předpisů těm úřadům, do jejichž působnosti případná porušení patří.

Ministerstvo průmyslu a obchodu pokračovalo v koordinaci provádění kontrol zahraničních fyzických osob (podnikajících podle živnostenského zákona) živnostenskými úřady. V I. pololetí roku 2006 provedly živnostenské úřady České republiky kontrolu 3283 zahraničních fyzických osob. Provedeno bylo 550 signalizací porušení jiných právních předpisů, z toho 169 signalizací orgánům služby cizinecké a pohraniční policie, 69 signalizací krajským soudům, 156 signalizací finančním úřadům, 90 signalizací správám sociálního zabezpečení, 8 signalizací úřadům práce a 58 signalizací jiným orgánům. Současně bylo zjištěno 1112 porušení živnostenského zákona a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši 1,339.900,- Kč a v 125 případech došlo k sankčnímu zrušení živnostenského oprávnění nebo k pozastavení provozování živnosti. Vyhodnocení II. pololetí 2006 bude provedeno k 31. 12. 2006.

6. U pracovníků živnostenských úřadů pokračovat v odborném a jazykovém vzdělávání.

Pracovníci živnostenských úřadů absolvují zkoušku odborné způsobilosti pro výkon činnosti na úseku živnostenského podnikání a řada z nich rovněž absolvuje jazykovou přípravu.

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovalo projekt cizojazyčného elektronického informačního portálu, který je součástí oficiálních webových stránek Ministerstva pro místní rozvoj. Tento informační portál je v současné době funkční v anglické verzi, přičemž se připravuje jeho rozšíření i do jiných jazykových mutací.

Informační portál je prostřednictvím některých odkazů napojen na webové stránky Portálu veřejné správy obsahující důležité informace pro cizince.

Za provoz a aktualizaci informačního portálu je zodpovědný odbor vnějších vztahů Ministerstva pro místní rozvoj.

Ministerstvo vnitra

Úkoly vyplývající z vládou schváleného *Plánu integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006* jsou Ministerstvem vnitra v roce 2006 plněny v souladu s potřebami integrace dlouhodobě legálně usazených cizinců.

Legislativní opatření

Legislativní opatření Ministerstva vnitra vyplývající z *Plánu integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006* jsou v roce 2006 plněna v souladu s *Plánem legislativních prací vlády České republiky v roce 2006*, požadavky na implementaci dokumentů EU/ES do vnitrostátního práva a potřebami *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*.

1) Právní pobytový rámec cizinců

Podmínky vstupu a pobytu cizinců na území ČR jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 326/1999 Sb.). Předmětný zákon byl od konce roku 2005 opakovaně novelizován.

V roce 2005 byl zákon č. 326/1999 Sb. novelizován zákonem č. 428/2005 Sb., který nabyl účinnosti dne 24.11.2005 - zákon má velmi úzký vztah k integraci cizinců, jeho podstatnou část tvoří implementace *Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny* a upravuje tak podmínky slučování rodin cizinců ze třetích zemí na území České republiky.

V roce 2006 byla schválena novela zákona č. 326/1999 Sb. - zákon č. 161/2006 Sb., jehož obsahem je implementace dalších směrnic a nařízení EU/ES do vnitrostátního práva:

- *Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajících rezidenty*
- *Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států*
- *Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004, týkající se vydávání povolení k pobytu občanům třetích zemí, kteří se stali oběťmi obchodování s lidmi nebo kteří se stali objekty převaděčství a spolupracují s příslušnými orgány*
- *Směrnice Rady 2004/114/ES ze dne 13. prosince 2004 o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby.*

Převážná většina ustanovení zákona č. 161/2006 Sb. nabyla účinnosti dnem 27. 4. 2006 (zejména nový režim povolování trvalých pobytů občanům tzv. třetích států a nový režim vstupu a pobytu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků).

Ustanovení upravující vydávání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia a tzv. za účelem ochrany nabyla účinnosti dne 26. 6. 2006. Část ustanovení týkající se schengenského *acquis* má odloženu účinnost ke dni, kdy Rada Evropské unie rozhodne o odstranění kontrol na společných hranicích pro Českou republiku.

V roce 2006 byl rovněž schválen *zákon č. 165/2006 Sb.*, kterým je mj. novelizován *zákon č. 326/1999 Sb.* Zákonem byla provedena implementace další směrnice EU: *Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních požadavcích na kritéria a statut státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti jako uprchlíků nebo jako osob, které z jiných důvodů potřebují mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany.*

Převážná většina ustanovení *zákona č. 165/2006 Sb.* nabyla účinnosti dnem 1. 9. 2006. Část ustanovení týkající se schengenského *acquis* má odloženu účinnost ke dni, kdy Rada Evropské unie rozhodne o odstranění kontrol na společných hranicích pro Českou republiku.

V současné době probíhají činnosti na zabezpečení transpozice *Směrnice Rady 2005/71/ES o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu* (gesce byla svěřena Ministerstvu vnitra; spolugesce Ministerstvu školství mládeže a tělovýchovy).

Transpozice směrnice bude zajištěna novelou cizineckého zákona. Do návrhu předmětné novely cizineckého zákona byly zahrnuty i některé další dílčí změny (např. zohlednění Schengenského hraničního kodexu, přijetí *zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství*, zavedení podmínky prokázání znalosti českého jazyka jako nezbytné náležitosti k žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu). Podle navrhovaného harmonogramu plánu legislativních prací vlády bude příslušný návrh předložen vládě v lednu 2007, s předpokládanou účinností od září 2007.

Ministerstvo vnitra perspektivně předpokládá, že stávající *zákon č. 326/1999 Sb.* bude zcela nahrazen novou právní úpravou. Dojde zejména k oddělení právní úpravy vztahující se na občany Evropské unie a jejich rodinné příslušníky od úpravy cizineckého režimu, který bude uplatňován ve vztahu k ostatním cizincům (tj. vůči cizincům, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí). Předpokládá se, že nová právní úprava ovlivní i rozložení kompetencí mezi jednotlivými subjekty veřejné správy.

V souvislosti s vyžadováním výpisu z evidence Rejstříku trestů od cizinců, jako náležitosti k žádostem cizinců podávaným podle *zákona č. 326/1999 Sb.*, jsou činěny kroky ke snížení administrativní zátěže cizinců. Vláda České republiky dne 12. července 2006 přijala usnesení č. 855 o postupu realizace Záměru snížení administrativní zátěže fyzických osob při řízeních nebo činnostech, při nichž je vyžadován výpis z evidence Rejstříku trestů za účelem doložení bezúhonnosti. V současné době jsou pro určené pracovníky služby cizinecké a pohraniční policie zajišťovány tzv. zaručené elektronické podpisy, s jejichž využitím budou po provedení patřičných legislativních úprav pracovníci připraveni vyžadovat výpisy přímo od Rejstříku trestů.

2) Cizinci a občanství

Nabývání státního občanství ČR je upraveno *zákonem č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství ČR, ve znění pozdějších předpisů.*

Ministerstvo vnitra na základě *usnesení vlády ČR č. 881 ze dne 13. 7. 2005* zpracovalo *Návrh věcného záměru ústavního zákona, kterým se mění Ústava České republiky, a věcného záměru zákona o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky* (věcný záměr), který byl v mezidobí předložen do meziresortního připomínkového řízení. Věcný záměr má být vládě České republiky předložen v termínu do 31. prosince 2006.

Jednou z nejdůležitějších změn obsažených ve věcném záměru je skutečnost, že nová právní úprava by nebránila vzniku a existenci dvojího či vícero státního občanství. Tato zásada se projeví mimo jiné tím, že při nabytí českého státního občanství udělením nebude vyžadováno předložení dokladu o pozbytí dosavadního státního občanství žadatele a podstatně se tak zjednoduší možnost této formy nabytí státního občanství ČR.

Zároveň je navrhováno rozšíření podmínek pro nabytí státního občanství České republiky udělením (zprůsnění podmínky beztrestnosti, prokázání znalosti základních reálií o České republice, prokázání znalosti českého jazyka i písemným způsobem, prokázání zdrojů příjmů a skutečnosti, že jsou získávány legálním způsobem, nezávislost na veřejných rozpočtech v případě práceschopného žadatele v produktivním věku).

Dále se rozšiřují možnosti zjednodušeného nabytí českého státního občanství pro bývalé české a československé státní občany. Ve věcném záměru se také navrhuje, aby zjednodušenou možnost nabytí českého státního občanství po dosažení zletilosti měli i tzv. migranti druhé generace, tj. cizinci, kteří žijí na území České republiky od narození nebo od útlého věku.

Navrhuje se rovněž, aby bylo možné rozhodnout o zrušení (odnětí) státního občanství v případě, kdy bude prokázáno, že k jeho nabytí došlo na základě podvodného jednání.

V současné době probíhá vypořádání připomínek uplatněných v rámci meziresortního připomínkového řízení.

Ministerstvo vnitra připravuje na základě *usnesení vlády č. 855 ze dne 12. 7. 2006* rovněž podklady pro novelizaci zákona č. 40/1993 Sb., *o nabytí a pozbytí státního občanství ČR, ve znění pozdějších předpisů*.

Účelem novelizace je snížení administrativní zátěže fyzických osob, které musí za účelem prokázání bezúhonnosti předkládat výpis z Rejstříku trestů a měla by Ministerstvu vnitra umožnit vyžádat si tento výpis v elektronické podobě dálkovým přístupem.

Plán dalších legislativních opatření na úseku státního občanství bude možné stanovit až v závislosti na stanovisku vlády k věcnému záměru.

3) Sdružování cizinců

V oblasti sdružování cizinců byly v roce 2006 dosud přijaty dvě významné změny zákonné úpravy sdružovacího práva.

Dnem 27. dubna 2006 nabyl účinnosti *zákon č. 161/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů*,

ve znění pozdějších předpisů, jehož součástí je i změna zákona č. 116/1985 Sb., o podmínkách činnosti organizací s mezinárodním prvkem v ČSSR, ve znění pozdějších předpisů.

Změna zákona č. 116/1985 Sb., zrušila organizačně právní formu právnické osoby s názvem „organizace cizích státních příslušníků“ a dosavadní organizace cizích státních příslušníků jsou nyní považovány za občanská sdružení registrovaná podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. V návaznosti na změnu zákona č. 116/1985 Sb. byly organizace cizích státních příslušníků zařazeny do databáze občanských sdružení.

Poslanecká sněmovna schválila též zákon č. 342/2006 Sb., kterým se mění některé zákony související s oblastí evidence obyvatel a některé další zákony, který byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 3.7. 2006. Zákon obsahuje související novelu zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, která mj. nahrazuje údaje o rodných číslech členů přípravného výboru údaji o datu narození.

Předmětné novely vytvořily stejné podmínky pro sdružování občanů a cizinců, které je nyní podrobeno pouze registračnímu principu ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

4) Účast cizinců na politickém a veřejném životě

V dané oblasti neiniciovalo Ministerstvo vnitra v roce 2006 žádné změny oproti dosavadnímu stavu s tím, že již dříve popsána úprava je v souladu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z Úmluvy Rady Evropy o účasti cizinců na veřejném životě na místní úrovni².

Ministerstvo vnitra průběžně vyhodnocuje soulad české právní úpravy v oblasti volebního práva s právem ES/EU a mezinárodními závazky České republiky. Zavedení opatření k zapojení cizinců do politického a veřejného života je otázkou dalšího politického rozhodnutí a v takovém případě by další opatření bylo nutné odvíjet od místní úrovně - z právní úpravy týkající se obcí, tj. samosprávných celků, na jejichž správě se mohou „občané obce“, popř. i další obyvatelé včetně cizinců podílet, a v jakém rozsahu.

Praktická a organizační opatření

Úkoly Ministerstva vnitra jsou koncipovány průběžně a v roce 2006 jsou plněny v souladu s Plánem integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006 a požadavky Koncepce integrace cizinců na území České republiky.

² Usnesením č. 311 ze dne 29. března 2000 vláda schválila návrh na podpis a ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o účasti cizinců na veřejném životě na místní úrovni z roku 1992 s tím, že ČR prozatím nepřistoupí k částem B a C. Kapitola C se týká právě práva cizinců volit ve volbách do místních orgánů.

1) Praktická opatření

1.1. Právní aspekty integrace cizinců v působnosti MV

Pozornost Ministerstva vnitra se v roce 2006 zaměřila nejen na plnění resortních legislativních opatření, ale i na monitorování legislativních aktivit a opatření dalších ministerstev v rámci *Koncepce integrace cizinců na území České republiky* s cílem výhledově dosáhnout potřebné míry provázanosti a slučitelnosti právních předpisů a jejich úprav v gesci Ministerstva vnitra s relevantními předpisy v gesci dalších ministerstev.

1.2. Projekty na podporu integrace cizinců

1.2.1. Právní poradenství pro cizince

Prostřednictvím Ministerstva vnitra jsou v roce 2006 dotace ze státního rozpočtu České republiky (dotace) poskytovány občanským sdružením a účelovým zařízením církví (nestátním neziskovým organizacím), které vyvíjejí činnost v oblasti integrace cizinců a jejichž činnosti jsou určeny pro cílovou skupinu cizinců s povoleným trvalým pobytem a s povoleným pobytem na dlouhodobá víza a s dobou pobytu delší než jeden rok na území České republiky a občany České republiky, kteří se k této cílové skupině váží.

Ministerstvo vnitra vybralo k realizaci výhradně projekty nestátních neziskových organizací, které svojí náplní reflektují působnost ministerstva, tj. poradenství v oblasti vstupu a pobytu cizinců na území České republiky, nabývání a pozbývání státního občanství a poskytování ochrany podle zákona o azylu a jsou zaměřeny zejména na:

- poskytování právního poradenství cizincům v oblasti cizinecké problematiky (zákon o pobytu cizinců, zákon o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, zákon o matrikách, atp.) a ve vztahu k relevantním předpisům v oblastech sociálního a zdravotního zabezpečení, pracovním právním předpisům, včetně zajištění potřebné asistence cizincům při jednání s úřady, propagace uvedených aktivit a analýzy nejfrekventovanějších problémů cizinců
- seznamování cizinců se základními společenskými a kulturními normami a na poskytování pomoci cizincům při odstraňování jejich společenské izolace
- analýzu a monitorování nejvýznamnějších problémů cizinců ve vztahu k jejich právnímu postavení na území ČR.

Ministerstvo vnitra v roce 2006 podpořilo a poskytlo dotace na tyto projekty nestátních neziskových organizací:

Právní poradenství pro dlouhodobě legálně žijící cizince na území ČR (Farní charita Česká Lípa - dotace 140.000,- Kč), *Právní poradenství cizincům v České republice* (Organizace pro pomoc uprchlíkům - dotace 390.000,- Kč), *Poradenská a informační činnost* (Diecézní charita Brno - dotace 299.000,- Kč), *Právní a sociální poradenství cizincům pobývajícím v České republice* (Poradna pro uprchlíky - dotace 390.000,- Kč), *Informační centrum pro cizince ve východních Čechách* (Most pro lidská práva - dotace 90.000,- Kč), *Právní poradenství cizincům* (Centrum pro otázky migrace - dotace 390.000,- Kč), *Poskytování právního poradenství cizincům a azylantům na území Moravy a Slezska*

(Sdružení občanů zabývajících se emigranty - dotace 299.000,- Kč), *Poskytování právního poradenství cizincům a azylantům na území Olomouckého kraje* (Sdružení občanů zabývajících se emigranty - dotace 190.000,- Kč), *Pomoc migrantům uprchlíkům-právní poradenství* (Arcidiecézní charita Praha - dotace 134.000,- Kč), *Právní poradenství pro cizince dlouhodobě legálně žijící v České republice* (Poradna pro integraci - dotace 390.000,- Kč), *Informační centrum Multikulturního centra Praha* (Multikulturní centrum Praha - dotace 190.000,- Kč), *Multikulturní centrum České Budějovice* (Diecézní charita České Budějovice - dotace 140.000,- Kč). Celkem byly poskytnuty dotace ve výši 3,042.000,- Kč.

Úkol postupně zintenzivňovat dotační podporu poradenské činnosti zaměřené zejména na pobytové aspekty cizinců je Ministerstvem vnitra průběžně plněn a v rámci ministerstva byla přijata další opatření pro urychlení a usnadnění posuzování a výběru projektů, včetně opatření k vyhodnocování účinnosti a kontroly věcné realizace projektů. Ministerstvo vnitra v roce 2006 i nadále podporovalo postupné regionální pokrývání České republiky poradenskými službami a oproti roku 2005 byla rozšířena činnost právních poraden i o poradny fungující v Pardubickém a Jihočeském kraji. Od nestátních neziskových organizací jsou vyžadovány průběžné zprávy o realizaci projektů a o charakteru problémů cizinců. Zkušenosti nestátních neziskových organizací při poskytování poradenských služeb jsou Ministerstvem vnitra průběžně vyhodnocovány a získané poznatky budou využity při přípravě dalších opatření na podporu integrace cizinců. Na základě popisu a způsobu řešení jednotlivých případů je velká pozornost věnována i odborné způsobilost právních poradců, včetně jejich orientace ve změnách právních předpisů ve vztahu k pobytu cizinců na území ČR a k nabytí a pozbytí státního občanství České republiky. Významným prvkem zajištění a zvyšování kvality poskytovaných právních služeb cizincům je i podpora kontinuity činnosti právních poraden a jejich právních poradců. V této souvislosti jsou organizacím, které dlouhodobě provozují právní poradny a plní požadavky Ministerstva vnitra na kvalitu poskytovaných poradenských služeb, v rámci dostupných finančních prostředků postupně navyšovány dotace na realizaci projektů.

1.2.2. Další projekty na podporu integrace cizinců

Ministerstvo vnitra v souladu s *Plánem integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006* realizovalo v roce 2006 i *další projekty na podporu integrace cizinců*, které byly zaměřeny zejména: na vytvoření učebních pomůcek pro jazykovou výuku policistů (*Jazykové mosty* - 738.000,- Kč), zvýšení efektivity komunikace mezi policisty a cizinci (*Komunikační dovednosti se zaměřením na cizince* - 153.000,-Kč), výzkum muslimské komunity na území ČR (*Muslimská komunita v České republice* - 589.000,- Kč), školení styčných důstojníků pro menšiny (*Rozvoj činnosti styčných důstojníků pro problematiku menšin se zaměřením na vzdělávací aktivity* - 150.000,- Kč), získání poznatků v oblastech obchodování s lidmi za účelem ekonomického vykořisťování a nabídek zprostředkování práce v tzv. klientském systému (*Strategie změny vývoje v obchodování s lidmi za účelem ekonomického vykořisťování a návazně se rozvíjejícím klientským systémem* - 190 000,- Kč, *Analýza nabídky a zprostředkování práce pro cizince, organizovanými zprostředkovateli, v ruskojazyčných tiskovinách na území* - 138.000,- Kč). Celkem bylo na realizaci těchto projektů v roce 2006 uvolněna finanční částka ve výši 1,958.000,- Kč.

1.3. Monitorování situace a postavení cizinců

Jak bylo již uvedeno v kapitole 1.2. Ministerstvo vnitra i v roce 2006 aktivně a průběžně sleduje a vyhodnocuje problémy cizinců, které souvisí zejména s jejich bytovými aspekty a úrovní a kvalitou vzájemných vztahů mezi komunitami na území ČR.

Současně se činnost příslušných útvarů Policie České republiky zaměřuje na dostupné monitorování a vyhodnocování průběhu integrace cizinců a jejich komunit zejména v místech, kde žijí početně nebo jinak významnější národnostní a etnické skupiny. Poznatky Policie České republiky jsou předávány kompetentním státním orgánům nebo útvarům Ministerstva vnitra a Policie České republiky k dalším opatřením. Velká pozornost je při výkonu služby policistů věnována preventivnímu předcházení a odhalování trestné činnosti, zejména ve vztahu k projevům národnostní a rasové nesnášenlivosti ve vztahu k cizincům.

Ministerstvo vnitra v roce 2006 rovněž prověřilo možnost využití odborného a organizačního potenciálu Středních policejních škol Ministerstva vnitra a Policejní akademie České republiky při přípravě a realizaci studií a výzkumů zaměřených na monitorování situace a postavení cizinců na území České republiky. Střední policejní školy Ministerstva vnitra však nedisponují možnostmi k monitorování a vyhodnocování průběhu integrace cizinců a příp. výzkumné aktivity Policejní akademie České republiky v dané oblasti lze iniciovat jen velmi omezeně.

Možnosti Ministerstva vnitra a Policie České republiky v oblasti monitorování situace a postavení cizinců v praxi jsou tak výrazně omezeny organizačními a finančními limity. V této souvislosti Ministerstvo vnitra přivítá zpracování a finanční zajištění realizace mezirezortního *Návrhu plánu studií a výzkumů cizinců a jejich komunit z pohledu integrace na území České republiky*, jehož přípravou, resp. koordinací přípravy se zabývá Ministerstvo práce a sociálních věcí.

1.4. Sběr a vyhodnocování statistických údajů

Ministerstvo vnitra v roce 2006 prohloubilo komunikaci s Českým statistickým úřadem s cílem zajistit důslednou realizaci *Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území ČR* a systémové řešení nedostatků obsažených ve *Zprávě o realizaci Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území ČR*. V průběhu roku byla přijata opatření k dalšímu zkvalitňování sběru a vyhodnocování statistických údajů v uvedených oblastech. V průběhu roku 2006 Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie a Český statistický úřad pracovali na nové podobě dohody o poskytování statistických údajů, která by reflektovala potřeby a požadavky Českého statistického úřadu a legislativní změny v oblasti cizinecké problematiky zohledněné v cizineckém informačním systému. Podepsání uvedené dohody je Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie plánováno na měsíc leden 2007.

Ministerstvo vnitra rovněž připravuje zavedení nového programového vybavení evidence státního občanství, které bude umožňovat statisticky zpracovávat statistické údaje dle požadavků Českého statistického úřadu. Jeho zavedení se předpokládá v roce 2008 s tím, že ani poté Ministerstvo vnitra nebude třídit a evidovat údaje o žadatelích o udělení českého státního občanství, pokud jde o jejich pracovní aktivity, neboť údaje o pracovních aktivitách

cizinců se v některých případech jen velice obtížně zjišťují (nebo se je nepodaří zjistit vůbec) a podléhají velmi častým změnám.

1.5. Bezpečnostní aspekty pobytu a integrace cizinců

Ministerstvo vnitra v roce 2006 zintenzivnilo monitorování a vyhodnocování bezpečnostních aspektů pobytu a integrace cizinců zejména s důrazem na cílovou skupinu *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*.

Ze specifických forem kriminality, které úzce souvisí s integrací cizinců (případně s pracovní migrací), byla věnována největší pozornost *obchodu s lidmi* (především za účelem pracovního vykořisťování) a *nelegálnímu zprostředkování práce cizincům* (tzv. klientskému systému). Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí v současné době připravuje materiál pro jednání schůze vlády, který bude navrhovat efektivnější opatření k eliminaci klientského systému.

Významná pozornost Ministerstva vnitra a její *Pracovní skupiny k analýze činnosti cizojazyčných zločineckých skupin na území České republiky* byla v roce 2006 rovněž věnována problematice *organizovaného zločinu*, která je zejména v některých vybraných komunitách cizinců značným problémem a může mimo jiné zhoršovat i veřejné mínění ve vztahu k integraci cizinců.

1.6. Strategie práce Policie ČR ve vztahu k cizineckým komunitám, výchova a vzdělávání příslušníků Policie ČR

Ministerstvo vnitra v roce 2006 pokračovalo v prosazování principů moderní policejní práce v multikulturní společnosti.

Usnesením vlády České republiky č. 49 ze dne 11. ledna 2006 byla přijata *Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám pro období 2006 - 2007*. Strategie navázala na předchozí pilotní strategii a projekty v dané oblasti, které ověřovaly nové mechanismy policejní práce s menšinami ve vybraných lokalitách.

Cílem *Strategie* je zejména podpora zavádění preventivních a proaktivních přístupů v práci Policie České republiky a cizinecké policie ve vztahu k menšinovým komunitám (cizincům), včetně podpory regionálních aktivit v této oblasti a podpory efektivní policejní práce v multikulturní společnosti založené na rovném přístupu k menšinám, respektování a pochopení menšinových hodnotových odlišností. Strategie se soustřeďuje i na požadavky vzdělávání a školení policistů, důsledné uplatňování antidiskriminačních postupů v policejní práci, prevenci kriminality v menšinových komunitách a klade velký důraz i na spolupráci policie s územní samosprávou a nestátními neziskovými organizacemi.

Na všech správách krajů Policie České republiky (správě hl. m. Prahy) v souladu se *Strategií* od roku 2005 postupně vznikly funkce *styčných důstojníků pro menšiny* (policista specializovaný na problematiku menšin, který působí jako zprostředkovatel kontaktu a komunikace mezi menšinami a Policií České republiky, a který asistuje při řešení konfliktů a nabízí členům menšin pomoc při řešení konkrétních problémů).

Práci styčných důstojníků pro menšiny mohou v lokalitách s vyšším populačním zastoupením menšin doplňovat tzv. *asistenti policie* - terénní pracovníci, kteří usnadňují obyvatelům v sociálně vyloučených lokalitách, obývaných převážně menšinovou populací, kontakt a komunikaci s policií.

Mimo policejní asistenci v menšinových komunitách uskutečňuje Policie České republiky další projekty zaměřené na prevenci kriminality mezi příslušníky menšin (např. projekt *Společný svět* - severomoravská krajská správa Policie České republiky a projekt *Stavění mostu* - Strakonice).

Od školního roku 2005/06 probíhá na Středních policejních školách Ministerstva vnitra pilotní ověření nové *Základní odborné přípravy*, která je založena na novém filosofickém pojetí policejní práce v multikulturním prostředí a na zařazení lidských práv, respektu k menšinám a jejich ochrany a profesní etiky do výcviku a práce Policie České republiky.

Cílem *Základní odborné přípravy* je zvýšit kompetenci policistů mimo jiné v oblasti Community policing, v reakci proti rasismu, nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci a zvýšit schopnost policistů respektovat pluralitu, multikulturní soužití a tolerance k identitě druhých lidí. Příslušníci cizinecké policie jsou vedle toho seznamováni i s aktuálními migračními trendy, s kulturními a náboženskými specifiky mezi jednotlivými minoritami a aktuální politikou České republiky ve vztahu k cizincům.

V problematice práce s menšinami jsou vzděláváni a školeni nejen nově přijatí policisté, ale v rámci celoživotního vzdělávání příslušníků Policie České republiky i policisté v činné službě. V regionech s vyšším početním zastoupením příslušníků menšin jsou na dané téma organizovány i speciální kurzy, celoplošně je distribuována brožura *Policista v multikulturním prostředí*, atp. Perspektivní prioritou Ministerstva vnitra je i vzdělávání policejního managementu v problematice práce s menšinami a intenzivnější nábor příslušníků menšin k Policii České republiky.

1.7. Informační a další aktivity na podporu integrace cizinců

1.7.1. Cizinci

Potřebná informovanost cizinců o vstupních a pobytových požadavcích je Ministerstvem vnitra a Policií České republiky zajišťována zejména prostřednictvím aktualizovaných webových stránek (rady a informace pro pobyt, formuláře, kontakty, předpisy, atp.), materiály v tištěné podobě (k dispozici na pracovištích cizinecké policie) a provozováním telefonní informační linky Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie (na zveřejněných telefonních číslech mohou cizinci v pracovní dny obdržet potřebné informace ke vstupu a pobytu na území České republiky, informační linka je rovněž často využívána i veřejností).

Informovanost cizinců o problematice státního občanství České republiky je Ministerstvem vnitra zajišťována zejména prostřednictvím aktualizovaných webových stránek, které obsahují podrobné informace k nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, jeho prokazování a zjišťování, včetně adres a telefonických a e-mailových kontaktů, kam se je možné obrátit s podrobnějšími či doplňujícími dotazy. Již dříve vydalo

Ministerstvo vnitra publikaci „Úřad není labyrint“, která obsahuje i informace o nabývání a pozbývání českého státního občanství.

K rozsáhlejším tištěným materiálům pro cizince a k jejich překladům Ministerstvo vnitra přistoupí až po vyhodnocení účinnosti informační publikace Ministerstva práce a sociálních věcí určené pro cizince, na jejíž přípravě Ministerstvo vnitra v oblasti své působnosti (např. v oblasti vstupu a pobytu cizinců, nabývání českého státního občanství, atp.) poskytnutými podklady i připomínkami participovalo.

1.7.2. Pracovníci MV a příslušníci Policie ČR

Činnost Ministerstva vnitra se v roce 2006 zaměřila na další zlepšování přístupu pracovníků Ministerstva vnitra a příslušníků Policie České republiky k cizincům, zejména prostřednictvím jejich dalšího vzdělávání a podpory a organizováním odborných seminářů - např. k otázkám kulturního prostředí zemí původu nejvýznamnějších komunit cizinců na území ČR a k odlišnostem, potřebám a moderním způsobům komunikace s cizinci – blíže kapitola 1.6.

Zvýšená pozornost je v roce 2006 věnována i dostupným možnostem zlepšování prostorových a personálních podmínek pracovišť Ministerstva vnitra a Policie České republiky, jejichž pracovníci přicházejí do přímého kontaktu s cizinci. Mezi nejvýznamnější plánované změny v letošním roce patří příprava stěhování Oddělení cizinecké policie Praha z objektu v ulici Olšanská do nově zrekonstruovaných prostor objektu v ulici Koněvova, ve kterém jsou připraveny odpovídající čekací prostory pro větší počet žadatelů. Postupné stěhování Oddělení cizinecké policie Praha bylo v mezidobí již zahájeno.

1.7.3. Odborná a laická veřejnost

Ministerstvo vnitra i v roce 2006 podporovalo zejména informovanost veřejnosti o vývoji a důsledcích migrace cizinců a o překážkách integrace cizinců a společné aktivity občanů a cizinců k prevenci sociálního vylučování cizinců .

V této souvislosti Ministerstvo vnitra v roce 2006 finančně podpořilo projekty Informační centrum Multikulturního centra Praha (*Multikulturní centrum Praha*), Multikulturní centrum České Budějovice (Diecézní charita České Budějovice). Prostřednictvím multikulturních center je nejširší odborná i laická veřejnost informována o soužití cizinců a jejich komunit v České republice, je vytvářen prostor pro komunikaci a poznávání kultur cizinců a jsou iniciovány veřejné diskuse o migračních trendech, kulturních a náboženských odlišnostech cizinců, postojích k jinakosti cizinců a o vztazích menšinové a většinové společnosti v podmínkách České republiky.

1.7.4. Orgány územní samosprávy

Ministerstvo vnitra i v roce 2006 usilovalo o zapojení orgánů územní samosprávy do projektových aktivit na podporu integrace cizinců. V případě realizace poradenských projektů financovaných Ministerstvem vnitra v Pardubickém a Jihomoravském kraji se příslušný krajský úřad podílí na finanční podpoře těchto projektů. Přetrvávající významnou překážkou potřebného systematického rozvoje spolupráce ministerstev s orgány územní samosprávy

v oblasti integrace cizinců, financování aktivit orgánů územní samosprávy a jejich cíleného zapojení do realizace *Koncepce integrace cizinců na území České republiky* je přetrvávající absence legislativní úpravy výkonu státní správy v oblasti integrace cizinců a jejího výkonu v přenesené působnosti.

Článek 9 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství stanovuje, že pracovník, který je státním příslušníkem jednoho členského státu a je zaměstnán na území jiného členského státu, požívá všech práv a výhod udělovaných vlastním státním příslušníkům v oblasti ubytování, včetně vlastnictví ubytování, které potřebuje (odst. 1). Proto Ministerstvo vnitra (stejně jako v roce 2005) pokračovalo v prověřování zákonnosti obecně závazných vyhlášek orgánů územní samosprávy upravujících pravidla pro přidělování bytů a dalších souvisejících dokumentů nenormativního charakteru (zejména usnesení obecních rad a zastupitelstev) s ohledem na evropské právo.

V rámci dozorové činnosti Ministerstva vnitra bylo zjištěno několik desítek dokumentů orgánů územní samosprávy, které ve větší či menší míře ztěžovaly cizincům přístup k místním bytovým pořadníkům (nastavené limity požadavkem na státní občanství, trvalý pobyt, zaměstnání v místě atd.).

Z podnětu Ministerstva vnitra byly takové vyhlášky zrušeny bez náhrady nebo pozitivně novelizovány. Situace a postavení cizinců v dané oblasti je z hlediska působnosti Ministerstva vnitra nadále sledována. Ministerstvo vnitra však nedisponuje prostředky na vytváření a prosazování aktivní bytové politiky ve vztahu k cizincům a jeho dozorové a kontrolní nástroje slouží pouze k odstranění nezákonností vzniklých při činnosti územních samosprávných celků v samostatné působnosti. Těžiště formování bytové politiky i ve vztahu k cizincům nepochybně spočívá ve věcné příslušnosti Ministerstva pro místní rozvoj.

1.8. Resortní interní protikorupční program

Resortní interní protikorupční program již dříve obsahoval opatření ke snižování rizika korupce při činnostech a postupech, kdy se rozhoduje o právech cizinců v působnosti Ministerstva vnitra a Policie České republiky (např. úpravu způsobu jednání úředníků Ministerstva vnitra se žadateli o udělení státního občanství).

Mezi další přijatá opatření směřující ke snížení rizika korupce patří zejména opatření, aby se na správních řízeních o žádostech cizinců přijatých dle zákona o pobytu cizinců podílely pouze oprávněné úřední osoby. Ředitelství cizinecké a pohraniční policie důsledně kontroluje, aby z jednotlivých správních spisů bylo zjištěné, které úřední osoby prováděly konkrétní úkony, v rámci své působnosti rovněž provádí kontroly útvarů služby cizinecké a pohraniční policie a posuzuje jejich postupy při vyřizování podání cizinců.

2) Organizační opatření

2.1. Vnitroresortní koordinace

Realizace *Koncepce integrace cizinců na území České republiky* a aktivity na podporu integrace cizinců mají průřezový charakter a jsou spojeny s činností několika pracovišť

Ministerstva vnitra. V roce 2006 proto došlo k dalšímu prohloubení vzájemné spolupráce příslušných odborů Ministerstva vnitra a součástí Policie České republiky a Policejního prezidia České republiky.

Zkušenosti z přípravy, realizace a plnění narůstajícího počtu úkolů v rámci *Koncepce integrace cizinců na území České republiky* vedly Ministerstvo vnitra v roce 2006 k zajištění formalizované vnitroresortní koordinace realizace úkolů v dané oblasti a v této souvislosti byla pokynem ministra vnitra č. 31 ze dne 9. května 2006 zřízena *Pracovní skupina pro plnění úkolů Ministerstva vnitra v rámci Koncepce integrace cizinců na území České republiky*.

Cílem činnosti pracovní skupiny je zajistit koordinaci a kontrolu plnění úkolů Ministerstva vnitra v rámci realizace *Koncepce integrace cizinců*, včetně sjednocování resortních stanovisek ve vztahu k výstupům z činnosti mezirezortní *Komise ministra práce a sociálních věcí pro přípravu a realizaci politiky vlády v oblasti integrace cizinců a rozvoje vztahů mezi komunitami* a jejích tematicky zaměřených *odborných konzultačních skupin*, v nichž jsou zastoupena různá pracoviště Ministerstva vnitra a předkládat ministru vnitra doporučení a návrhy dalších opatření k zajištění plnění úkolů Ministerstva vnitra v rámci *Koncepce integrace cizinců*.

Pracovní skupina má třináct členů (tři zástupci odboru azylové a migrační politiky, dva zástupci odboru všeobecné správy, jeden zástupce odboru bezpečnostní politiky, jeden zástupce odboru prevence kriminality, jeden zástupce odboru vzdělávání a správy policejního školství, jeden zástupce odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra a dva zástupci Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Policie České republiky, jeden zástupce Ředitelství služby pořádkové policie a služby železniční policie a jeden zástupce skupiny vzdělávání, služební přípravy a sportu Policejního prezidia České republiky). Předsedou, místopředsedou a tajemníkem pracovní skupiny jsou zástupci odboru azylové a migrační politiky, který je vnitroresortním gestorem koordinace plnění úkolů v rámci *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*.

2.2. Mezirezortní spolupráce

Ministerstvo vnitra v roce 2006 zajišťuje účast svých zástupců na jednání *Komise ministra práce a sociálních věcí pro přípravu a realizaci politiky vlády v oblasti integrace cizinců a rozvoje vztahů mezi komunitami* a jejích odborných konzultačních skupin, včetně potřebného přenosu informací a doporučení komise v rámci ministerstva, zejména prostřednictvím *Pracovní skupiny pro plnění úkolů Ministerstva vnitra v rámci Koncepce integrace cizinců na území České republiky*. Ministerstvo vnitra rovněž průběžně vyhodnocuje vlastní aktivity v rámci *Plánu integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006*, jako jeden z předpokladů pro potřebné propojování aktivit ministerstva s aktivitami na podporu integrace cizinců dalších orgánů a institucí.

3) Finanční zajištění opatření na podporu integrace cizinců

V průběhu roku 2006 Ministerstvo vnitra maximálně, efektivně a hospodárně využilo uvolněné finanční prostředky na podporu integrace cizinců - blíže kapitola 1.2.

Ministerstvo vnitra rovněž posoudilo možnosti a potřeby zapojení nestátních neziskových organizací do realizace *Koncepce integrace cizinců na území České republiky* v rámci dobrovolnické služby. O stanovisku ministerstva bylo Ministerstvo práce a sociálních věcí informováno písemně.

Ministerstvo zdravotnictví

Koncepční programy Ministerstva zdravotnictví

Cílem níže uvedených koncepčních programů Ministerstva zdravotnictví, které jsou od roku 2004 průběžně plněny, je zabezpečení komplexní péče pro všechny děti a dorost, nevyjímaje z jejich rámce ani děti cizinců. Nejedná se o programy zaměřené výhradně na populaci imigrantů, ale tato část společnosti je jejich neoddelitelnou součástí.

1. Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR „Zdraví pro všechny v 21. století“ (Usnesení vlády ČR č. 1046 ze dne 30.10.2002.)

V cíli 3 tohoto programu „Zdravý start do života“ je věnována pozornost imigrantní populaci z hlediska perinatologické péče. V rámci jednotlivých dílčích úkolů je prováděna identifikace a analýza konkrétních potřeb tak, aby byla zajištěna **adekvátní zdravotní péče v populaci imigrantů**.

Také cíl 4 tohoto programu „Zdraví mladých“ se zabývá vytvořením podmínek, aby do roku 2020 mladí lidé byli zdravější a schopnější plnit svoji roli ve společnosti. V takto nastíněném rámci je potom třeba řešit konkrétní otázky, jako např. vzdělávání, reklamy, aktivit pro děti a mládež v jejich volném čase, prevence úrazů, rizikového chování dětí a mládeže včetně komerčního sexuálního zneužívání dětí a celou řadu dalších otázek. Jedná se o řešení problematiky, která se dotýká i dětí a mládeže imigrantní populace.

2. Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže do roku 2007.

Usnesením vlády ČR č. 343 ze dne 7.4.2003 bylo MZ uloženo plnění následujících hlavních úkolů:

- 1) Působit na snižování dětské úmrtnosti, snižovat riziko vrozených vad, poskytovat potřebnou lékařskou pomoc a zdravotní péči všem dětem bezúplatně:
  - Snižit podíl vrozených vad zlepšením efektivity prenatální diagnostiky, včetně vypracování systému provádění screeningu v ČR, léčbou vybraných skupin vrozených vad na specializovaných pracovištích, vypracováním systému dlouhodobého sledování dětí narozených s vrozenými vadami.
  - Snižit podíl dětí s porodní hmotností méně než 2 500 g zlepšením centralizace rizikových gravidit do perinatologických center a zlepšováním prenatální péče o riziková těhotenství, včetně preventivních opatření.
  - Pokračovat v rozvoji zdravotnických zařízení zapojených do hnutí „baby - friendly“.
  - **Zajistit adekvátní zdravotní péči v imigrantní populaci.**
- 2) Nadále systematicky působit v oblasti prevence, včetně prevence úrazů:
  - Snižit úmrtnost a zdravotní postižení způsobené nehodami a násilím páchaném na dětech zavedením do praxe doporučeného postupu pro všechny praktické lékaře při podezření ze syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, včetně

komerčního sexuálního zneužívání dětí a podporováním vytváření sociálně preventivních programů zamezujících páchaní násilí na dětech.

- Pokračovat v prevenci úrazů.
- Věnovat pozornost racionální výživě dětí a mladistvých.
- Podstatně snížit podíl mladých lidí, kteří se podílejí na zdraví škodlivých formách chování, ke kterým patří konzumace drog, tabáku a alkoholu.
- Věnovat pozornost problematice „Děti a životní prostředí“.

3) Aktivně rozvíjet stávající systém bezplatných komplexních preventivních lékařských vyšetření u dětí a dorostu:

- Rozšířit dosavadní spektrum prováděného novorozeneckého screeningu dědičných poruch metabolismu v ČR.
- Dle finančních možností rozšířit stávající systém preventivních prohlídek zavedením každoročních preventivních prohlídek u dětí starších 3 let.
- Pokračovat ve zlepšování systému očkování.

3. Komise Ministerstva zdravotnictví pro péči o děti a dorost - (ustanovena Příkazem ministryně 1.2.2003).

Ke zlepšení koordinace aktivit a koncepčního řešení oblasti zdraví dětí a mládeže přispěje Komise Ministerstva zdravotnictví pro péči o děti a dorost, která má statut poradního orgánu ministryně. Komise se věnuje především těmto problémům:

- problematika výživy kojenců, malých dětí a mladé generace,
- zavedení povinné registrace, možnosti přechodné registrace,
- rozšíření novorozeneckého screeningu,
- vadné držení těla u dětí a dorostu,
- kazivost zubů u dětí a dorostu,
- děti, dorost a životní prostředí,
- kojenecké ústavy a dětské domovy do 3 let věku,
- síť dětských lůžkových oddělení,
- drogová závislost u dětí a mladistvých, včetně kouření a požívání alkoholu,
- komerční sexuální zneužívání dětí a mladistvých,
- **imigrace dětí a mládeže,**
- posuzování zdravotní způsobilosti mládeže ve vztahu k volbě povolání.

4. Zdravé životní prostředí pro děti – program WHO.

Jednou z příčin nezlepšujícího se zdravotního stavu dětské populace je i přes velmi dobrou úroveň zdravotní péče právě životní prostředí, které je třeba chápat - ve vztahu k dětem a mládeži - v co nejširším kontextu jako vše, co ovlivňuje život a zdraví dětí a mládeže včetně prostředí sociálního, ve kterém se dítě a mládež pohybuje a vyrůstá.

Cílem výše uvedených koncepčních programů Ministerstva zdravotnictví, které v letech 2004-2006 byly a jsou plněny průběžně, je zabezpečení komplexní péče pro všechny děti a dorost počínaje zabezpečením adekvátní perinatologické péče, a to včetně populace imigrantů.

5. Uznávání kvalifikací zdravotnických pracovníků

Ministerstvo zdravotnictví umožňuje imigrujícím zdravotnickým pracovníkům uznání kvalifikace, kterou pro zdravotnická povolání získali ve svých zemích, čímž usnadňuje jejich zapojení do pracovního života v ČR.

Lékaři a zdravotničtí pracovníci se středoškolským vzděláním z tzv. třetích zemí se v souladu se zákony č.95/2004 Sb. a 96/2004 Sb. a jejich prováděcími vyhláškami, podrobují nostrifikačnímu řízení a aprobačním a atestačním zkouškám. V případě imigrantů ze zemí EU probíhá uznávání jejich zdravotnické kvalifikace v souladu s příslušnými směrnici EU.

S ohledem na uznávání zdravotnické kvalifikace imigrantům již v resortu zdravotnictví ČR pracuje 1619 lékařů a zubních lékařů a 196 farmaceutů. Středoškolsky vzdělaných zdravotnických pracovníků 2764.

Projekt zahraniční rozvojové spolupráce, který podporuje integraci cizinců

Od roku 1997 je realizován projekt „Zdravotní péče o zahraniční studenty na vysokých školách v ČR“, jehož realizátorem je Ministerstvo zdravotnictví ČR.

Projekt se uskutečňuje od roku 1997 v ročních cyklech a zahrnuje financování zdravotní péče z prostředků Ministerstva zdravotnictví ČR, a to nejen nutné a neodkladné, ale i péče následné, která je poskytována zahraničním studentům na vysokých školách v ČR na základě usnesení vlády č. 773 ze dne 25. července 2001, o zřízení vládních stipendijních míst ke studiu na veřejných vysokých školách pro občany z rozvojových a dalších potřebných zemí na léta 2003 až 2007.

Celkem bylo v předchozích letech na realizaci tohoto projektu alokováno 18 800 000,- Kč, rozpočet na rok 2006 činí 2 500 000,- Kč.

Informační strategie

Do plánu své integrační politiky zařadilo Ministerstvo zdravotnictví vydání informačních materiálů, včetně informací zveřejněných na internetových stránkách Ministerstva zdravotnictví, pořádání seminářů a školení, zejména pro zdravotnické pracovníky, pracovníky zdravotních pojišťoven a pro laickou veřejnost.

Za tímto účelem byla na internetových stránkách Ministerstva zdravotnictví vytvořena nová složka „Informace pro cizince“ sloužící k usnadnění přístupu k informacím zaměřeným převážně pro cizince. V této složce byly zveřejněny informační brožury o zdravotní péči v ČR pro cizince - „Průvodce systémem zdravotní péče České republiky“ a „Průvodce zdravotní péčí o děti v ČR“, a to v několika jazykových mutacích - české, anglické, německé, ruské, ukrajinské a vietnamské. Tyto publikace jsou určeny pro informaci cizinců, trvale nebo přechodně žijících v České republice, o systému péče o zdraví v ČR. Příručky mají pomoci cizincům snadno a rychle se orientovat a využít možností našeho zdravotnictví a zároveň je informují o zákonem stanovených povinnostech.

Pro snazší orientaci odborné veřejnosti z řad cizinců byly vytvořeny internetové stránky www.eukvalifikace.cz, které poskytuje pravidelně aktualizované informace o postupech při uznávání kvalifikací zdravotnických pracovníků, včetně kontaktů na zodpovědné pracovníky Ministerstva zdravotnictví pověřených řešením těchto postupů.

Všechny tyto odkazy, včetně dalších informací byly taktéž zveřejněny na Portálu veřejné správy - <http://portal.gov.cz> v sekci „Cizinec“.

BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY INTEGRACE CIZINCŮ

(zpracovalo Ministerstvo vnitra)

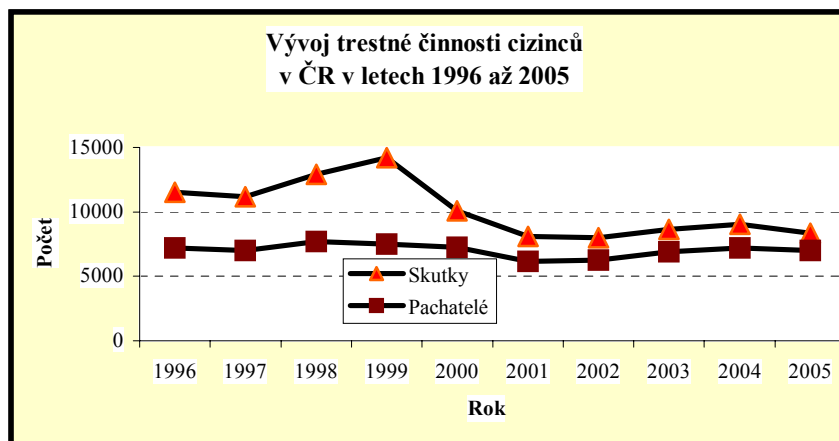
Neoddělitelnou složkou integrace cizinců jsou i její bezpečnostní aspekty. Bezpečnostní aspekty integrace cizinců je možno členit do několika dílčích okruhů. Jsou to jednak bezpečnostní rizika, která z imigrace a integrace cizinců plynou nebo mohou plynout pro Českou republiku a její obyvatele. Dále se jedná o bezpečnost integrujících se cizinců, tzn. trestnou činnost, motivovanou zejména rasovou či etnickou nenávisťí nebo xenofobními postoji české společnosti, zaměřenou proti cizincům.

Relativně novým okruhem, ke kterému je třeba upnout pozornost a na který ukazují výsledky některých výzkumů provedených v posledním období, jsou bezpečnostní rizika plynoucí z neodpovídajícím způsobem nastavených integračních parametrů. Nemalá skupina cizinců (především pracujících migrantů) se do kriminálního prostředí nebo do ilegální sféry dostává proto, že legální prostředí jim neposkytuje dostatek příležitostí a podmínek pracovat a žít v ČR legálně. Ačkoliv většina těchto pracujících migrantů (typicky např. Ukrajinci nebo Vietnamci) není českou společností vnímána vyloženě negativně, uvedený fakt může při dalším předpokládaném nárůstu migrace vést k vývoji oddělených komunit cizinců a v budoucnu také k nárůstu napětí mezi těmito cizinci a většinovou společností i k eskalaci bezpečnostních hrozeb, jak bohužel ukazují události z některých zemí západní Evropy.

Ačkoliv lze celkově konstatovat, že aktuální bezpečnostní rizika plynoucí z integrace cizinců jsou v současné době relativně malá (posuzujeme-li izolovaně Českou republiku) a rovněž že oproti minulému hodnocenému období nedochází k výraznějším posunům, některé skutečnosti (např. struktura kriminality páchané cizinci, organizovaný zločin, netolerantní a xenofobní postoje české veřejnosti, nedostatečná integrace některých skupin cizinců, vývoj v zemích západní Evropy, mezinárodní terorismus) však naznačují, že s narůstajícím počtem cizinců žijících v České republice bude docházet i k nárůstu bezpečnostních rizik spojených s integrací cizinců. Eliminace rizik spojených s kriminalitou páchanou cizinci jsou součástí jiných vládních dokumentů, v rámci samotné integrace cizinců je však třeba se soustředit na usnadnění především žádoucí pracovní migrace tak, aby se tato oblast nestávala lukrativní pro aktivity organizovaného zločinu a aby se podmínky pro pracující migranty nestaly příčinou jejich rezignace na integraci do české společnosti a postupného vzniku komunit oddělených od konsensuálních hodnot v naší zemi.

Zastoupení cizinců mezi trestně stíhanými osobami v České republice se od roku 1993 pohybuje mezi 5 a 6 % a v posledním roce, po mírném nárůstu v minulých letech dochází k opětovnému mírnému poklesu.

V roce 2005 bylo v České republice stíháno a vyšetřováno 6.994 cizinců, z toho mužů 6.197, tj. 89% a žen 797, tj. 11%. Objasněno bylo 8.353 skutků, tj. z objas. celkem 5,9%.

Vývoj trestné činnosti cizinců v ČR v letech 1994 - 2005. V roce 2005 lze pozorovat mírný pokles ve vykazovaných statistických datech.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Skutky	9 426	11 384	11 544	11 200	12 935	14 192	10 098	8 073	8 014	8 618	9 028	8 353
Pachatelé	6 801	7 167	7 181	6 981	7 698	7 491	7 261	6 166	6 238	6 923	7 215	6 994

Vývoj počtu trestných činů spáchaných cizinci v ČR podle druhu kriminality. V roce 2005 se v porovnání s předchozím obdobím mírně snížil počet objasněných mravnostních, násilných, majetkových a hospodářských trestných činů spáchaných cizinci. Poklesl také počet objasněných vražd a úmyslných ublížení na zdraví.

Druh kriminality	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vraždy celkem:	57	57	44	37	39	24	33	24
Loupeže	307	302	276	238	341	285	316	291
Úmyslné ublížení na zdraví	277	273	238	209	265	288	307	302
Násilné činy :	1 363	1 303	1 098	939	1 177	1 093	1 123	1 088
Mravnostní činy :	168	110	116	116	128	103	139	129
Krádeže vloupáním :	1 377	1 178	884	686	707	706	884	556
Krádeže prosté :	1 934	1 779	1 778	1 454	1 277	1 319	1 611	1 352
Krádeže kapesní	171	230	301	142	160	191	229	168
Majetkové činy :	5 277	5 366	3 568	2 677	2 346	2 742	2 898	2 307
Maření výkonu úředního rozhodnutí	1 276	1 271	1 292	1 032	1 219	1 678	1 823	1 626
Hospodářské činy celkem:	3 195	3 663	2 535	1 896	1 644	1 545	1 624	1 766
CELKOVÁ KRIMINALITA:	12 935	14 192	10 098	8 073	8 014	8 618	9 028	8 353

Vývoj počtu stíhaných a vyšetřovaných osob-cizinců v ČR a jejich podílu na stíhaných osobách celkem dle vybraných druhů kriminality. Podíl se vztahuje k osobám stíhaným celkem výhradně v rámci určitého druhu kriminality.

Druh kriminality	2002	tj. %	2003	tj. %	2004	tj. %	2005	tj. %
Vraždy celkem:	42	17,8	27	12,9	36	14,6	29	15,5
Loupeže	361	11,9	331	10,5	302	9,6	270	9,6
Úmyslné ublížení na zdraví	271	4,4	301	4,8	302	4,7	319	5,5
Násilné činy :	1 125	6,5	1 095	6,3	1 018	5,7	1 006	6,2
Mravnostní činy :	99	6,8	88	6,3	109	7,9	118	8,6
Krádeže vloupáním :	385	3,3	373	3,2	394	3,7	353	3,7
Krádeže kapesní	154	14,8	232	19,2	183	14,8	198	14,4
Krádeže prosté :	993	4,1	1 120	4,8	1 231	5,4	1 184	5,3
Majetkové činy :	1 634	3,9	1 799	4,4	1 903	4,9	1 819	4,9
Maření výkonu úředního rozhodnutí	1 100	15,3	1 515	17,9	1 685	17,5	1 468	14,5
Hospodářské činy celkem:	1 082	4,4	1 187	5,5	1 177	5,1	1 255	4,5
CELKOVÁ KRIMINALITA:	6 238	5,0	6 923	5,7	7 215	5,9	6 994	5,8

Počet pachatelů cizinců poklesl na 6.994 (-3,1 %), jejich podíl na trestně stíhaných osobách v ČR se významně nemění, od roku 1993 se pohybuje stále okolo hodnoty 6 %. Nejvíce trestně stíhaných cizinců bylo občanů Slovenské republiky (2.412, tj. 34,5 % stíhaných cizinců), následují občané Ukrajiny (1.513, tj. 21,6 %), dále občané Vietnamu, Polska a Ruska.

Nejvyšší podíl pachatelů cizinců je v hl. m. Praze (15,1 %) a dále v Západočeském kraji (7,5 %). Hl. m. Praha je dlouhodobě nejexponovanějším územím v ČR. Z hlediska regionálního rozložení lze spatřovat souvislost mezi oblastmi nejčastěji využívanými cizinci k nelegální migraci přes ČR, oblastmi, kde je vyšší koncentrace cizinců s povoleným pobytem a regiony s vysokým podílem trestně stíhaných cizinců.

Z celkového počtu odsouzených bylo 4.223 cizinců (6,3 %). Nejvíce cizinců odsoudily soudy hl. m. Prahy 1.685 osob, soudy Západočeského kraje 581 osob a Severomoravského kraje 530 osob. Nejvíce odsouzených osob bylo příslušníků Slovenské republiky (1.239 osob) a Ukrajiny (1.129 osob).

Druh pobytu trestně stíhaných cizinců na území ČR.

Období roku		1.1.-31.12. 2004	tl.%	1.1.-31.12. 2005	tl.%	Změna oproti předchozímu období	
trestně stíhaní cizinci na území ČR		7 215	100	6 994	100	v [%]	absolutní číslo
Kategorie	druhu pobytu cizince v ČR (speciální hlediska pachatele v FZP)						
2	přechodný pobyt na vízum do 90 dnů	670	9,3	414	5,9	-38,2	-256
3	trvalý pobyt	843	11,7	753	10,8	-10,7	-90
*4	azylant v ČR (cizinec s přiznaným azylem)	12	0,2	18	0,3	50,0	6
5	přechodný pobyt na vízum nad 90 dnů	555	7,7	308	4,4	-44,5	-247
6	neoprávněný pobyt	2 072	28,7	1 973	28,2	-4,8	-99
8	cizinec nepobývá na území ČR	634	8,8	530	7,6	-16,4	-104
9	nic z uvedeného	698	9,7	701	10,0	0,4	3
A	pobyt na vízum za účelem stěpení	29	0,4	65	0,9	124,1	36
B	pobyt na vízum za účelem dočasné ochrany	5	0,1	4	0,1	-20,0	-1
C	pobyt na vízum za účelem dostavení se do přijímacího střediska	23	0,3	16	0,2	-30,4	-7
*D	pobyt na vízum za účelem řízení o azylu	147	2,0	162	2,3	10,2	15
E	přechodný pobyt na území ČR bez víza	857	11,9	238	3,4	-72,2	-619
*F	pobyt na výjezdní vízum-nebylo zahájeno řízení o azylu	8	0,1	9	0,1	12,5	1
H	přechodný pobyt na území ČR na povolení k dlouhodobému pobytu	41	0,6	143	2,0	248,8	102
I	přechodný a trvalý pobyt na území ČR na základě zvláštního pobytového povolení	6	0,1	5	0,1	-16,7	-1
J	pobyt na území ČR na vízum za účelem stěpení pobytu	1	0,01	2	0,03	100,0	1
K	pobyt na základě zákona o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR		0,0	2	0,03		2
L	pobyt na diplomatické nebo zvláštní vízum	54	0,7	21	0,3	-61,1	-33
U	pobyt občana EU na území ČR bez zvláštního pobytového povolení	560	7,8	1 630	23,3	191,1	1 070

Vysvětlivky: * - cizinec pobývající na území ČR na základě zákona č.325/1999Sb., o azylu

Významným bezpečnostním rizikem je propojení některých druhů trestné činnosti cizinců na mezinárodní organizovaný zločin. Vedle dobrého finančního a materiálního zázemí organizovaného zločinu, jeho mezinárodního propojení a vysoké organizovanosti a flexibility je vesměs etnický základ jednotlivých skupin organizovaného zločinu velkým nebezpečím pro bezpečnost, ale i politickou, ekonomickou a sociální stabilitu státu. V České republice převažují smíšené skupiny organizovaného zločinu (tzn. složené z cizinců i občanů ČR, v posledních 5 letech 49 – 52 %), a dále pak mezinárodní (25 – 31 %) a domácí. Celkový podíl cizinců je tedy cca 80 %. Z hlediska národností mají největší zastoupení Ukrajinci a Rusové, s odstupem následují Vietnamci a Číňané, dále Albánci, početnější zastoupení mají ještě Arabové, občané bývalé Jugoslávie, Moldavané a Bulhaři. Z hlediska vývoje situace v oblasti organizovaného zločinu představuje riziko zvyšující se migrace, zneužívání azylového a cizineckého zákona a nedostatečná kontrola pobytu cizinců ze strany cizinecké policie.

V průběhu roku 2005 nezaznamenala Policie ČR výraznější změny v aktivitách organizovaných skupin, tedy v oblastech násilí, obchodu se zbraněmi, obchodu s lidmi, zločineckých struktur, terorismu a extremismu. Za dílčí změnu lze považovat vzrůstající činnost státních příslušníků Izraele s úzkým napojením na ruskojazyčné struktury. Obě skupiny se vyznačují brutalitou se zaměřením na nelegální činnosti na úsecích hazardních her, drogových obchodů a provozování prostituce. ČR se stala vstupem do EU pro některá zločinecká uskupení ještě více lukrativnějším působištěm. Jako hrozba pro bezpečnost vystoupila do popředí činnost motocyklových gangů, které vyvíjejí aktivity především v obchodu s drogami, zbraněmi a v organizování prostituce.

Ruskojazyčné zločinecké struktury se zabývají vydíráním podnikatelů a vymáháním dluhů pod krytím různých firem. Ochrana je vnučována soukromým podnikatelům a bývá poskytována i vlastním členům organizace. Jejím použitím je vyhlášena nepsaná kontrola pro určité teritorium či určité formy podnikání. Byl zaznamenán nárůst pouliční kriminality, a to zejména při loupežných přepadeních. Byla zaznamenána snaha skupin pocházejících z Kavkazu převzít teritoria na území ČR, která jsou ovládána skupinami z Ukrajiny a Ruska. Dochází k vytváření legálních pobytů uzavíráním fiktivních sňatků s občankami ČR. Prostřednictvím rodinných příslušníků tyto ruskojazyčné zločinecké struktury následně získávají možnost zakládat nové obchodní společnosti.

Organizované skupiny pachatelů z teritoria Balkánu a Itálie se zabývají především trestnými činy v souvislosti s obchodováním s lidmi a kuplířstvím. Postiženými ženami jsou obvykle Bulharky romské národnosti s nízkým vzděláním, které zneužívají azylové řízení ČR. Zvláštností je import bulharských dětí do ČR za účelem páchaní trestné činnosti formou kapesních krádeží. Etničtí Albánci z Balkánu a Bulhaři se na našem území podílejí na páchaní trestné činnosti v souvislosti s obchodem s motorovými vozidly, tj. organizování krádeží a pojistných podvodů. Z oblasti Bulharska a Turecka jsou do ČR distribuovány kvalitní padělky měny EURO.

Hlavními organizátory trestné činnosti u vietnamské komunity jsou osoby se znalostí českého jazyka, jenž získaly značné finanční prostředky, navázaly spolupráci s vietnamskými zločineckými organizacemi z okolních států a rozhodují tedy o pohybu zboží, kapitálu i osob v rámci zločinecké struktury. Tyto osoby vystupují jako seriózní obchodníci, např. majitelé a podílníci „velkotržnic“. Jejich kriminální aktivity jsou rozděleny do několika oblastí, tj. násilná trestná činnost, obchod s omamnými a psychotropními látkami a se zbraněmi, krádeže, podvody, obchod s lidmi, nelegální migrace a hospodářská trestná činnost.

Na území ČR existuje několik organizovaných skupin osob z řad čínské komunity, které se zabývají převaděčstvím, prostitucí, obchodem se zbožím padělaných značek, hospodářskou kriminalitou (šedá ekonomika) apod. Čínská komunita je uzavřená a obtížně přístupná především pro jazykovou odlišnost a komunikační bariéru a jejich trestná činnost se vyznačuje prvky latentnosti i brutality.

Policie ČR evidovala 19 trestných činů zločinného spolčení podle § 163a tr. zákona a celkem 926 trestných činů spáchaných v organizované skupině podle tr. zákona (ustanovení § 128a/2a, 140/3a atd.), ze kterých bylo 886 objasněno, stíháno za tyto trestné činy bylo celkem 756 osob, z toho 126 cizinců¹.

ÚOOZ realizoval v roce 2005 celkem 393 trestných činů a 526 osob, z toho 156 cizinců (53 občanů Ukrajiny, 21 občanů Ruska, 20 občanů Vietnamu, 8 občanů Slovenské republiky, 7 občanů Číny, 6 občanů Srbska a Černé Hory, 5 občanů Rumunska a další).

Co se týká rizik plynoucích z mezinárodního terorismu, mezinárodní teroristické organizace sice na našem území v posledním období aktivně nepůsobí, nicméně využívají Českou republiku jako vhodné základny (nelegální nákup zbraní a výbušnin, praní špinavých peněz, zakládání krycích firem apod.). Do budoucna nelze zcela vyloučit snahy o zakládání například dalších muslimských center, mešit a obdobných zařízení na našem území, která mohou být zneužívána, jak dokládají případy v zemích západní Evropy, i k činnostem ohrožujícím bezpečnost státu, a to i v oblasti terorismu.

¹ Ne všechny tyto trestné činy jsou páchany v organizované skupině, neboť ustanovení trestního zákona v sobě zahrnují několik alternativních znaků: „nebo“ jako člen organizované skupiny a ESSK jednotlivé znaky nerozlišuje.

Významným faktorem, který je důsledkem nedostatečné integrace cizinců a který má i svá nepominutelná bezpečnostní rizika, je pracovní vykořisťování cizinců v ČR a existence tzv. klientského systému.

Toto vykořisťování může zahrnovat mnoho různých stupňů a forem. Někteří ekonomičtí migranti jsou nuceni snášet jisté formy hrubého zacházení od svých zaměstnavatelů, které může zahrnovat verbální či fyzické násilí či porušení smlouvy, kterou se řídí jejich pracovní vztah. Typickou situací je zadržování výplat či odmítnutí poskytnutí řádného času na odpočinek. Ještě menší skupina osob se cítí být zneužívána takovým způsobem, který lze nazvat otroctvím či nucenou prací.

Pracovní vykořisťování cizinců není okrajovým fenoménem, naopak se jedná o jev, který je běžnou součástí migrační reality v ČR. Skupina zprostředkovatelů zajišťuje práci klientům za úplatu a zajišťuje kontakt s českými zaměstnavateli. Součástí zprostředkování jsou různé typy závazků. Zprostředkování práce je časově a prostorově podmíněným jevem, který vysoce koreluje s nelegální prací. Jedná se o vnitřně diverzifikovaný a složitý jev, který je ovlivněn etnický.

Jev podporuje poptávka českých zaměstnavatelů po práci migrantů, a to zejména v oblastech nekvalifikované, manuální, monotónní, fyzicky náročné a málo placené práce. Češi o takovou práci neprojevují zájem, jde především o práci ve stavebnictví, službách, zemědělství a textilním průmyslu.

Práce není pro migranty pouhým prostředkem k výdělku, má mnohem širší existenční rozměr. Souvisí se zajištěním obživy nejen pro migranta, ale často pro celou jeho rodinu v zemi původu. Umožňuje vůbec přežít, účelem není dosáhnout životní nadstandard. Česká republika se stala pro pracovní migraci cílovou zemí. Migrantům nabízí řadu atraktivit, přičemž na prvním místě je práce. Migranti se chtějí v Česku usadit dlouhodobě, často i trvale, a žít běžným životem. Jejich pobyt je jak dočasný, tak trvalý.

Zprostředkovatelství se vyvíjí a uvnitř probíhá proces tzv. vnitřní selekce. Vylučuje zprostředkovatele, kteří nejsou spolehliví a neposkytují kvalitní servis. Zcela na okraji se ocitají podvodní zprostředkovatelé, kteří mzdy nevyplatí a zmizí. Zprostředkovatelé mají zájem o trvalé zisky, nikoliv jednorázové. Nároky na zajištění potřebného servisu stoupají. Instrukce se profesionalizuje do podoby etnických vnitřně důvěryhodných firem.

Hodnocení dobrovolnosti práce není jednoznačné. Mnozí klienti se považují za svobodné. Nucená práce, pokud se vyskytne, je spíše výjimečným excesem (omezení v pohybu). Vztah mezi zprostředkovatelem a klientem je však silně nerovný, stejně jako zisky z něj plynoucí.

Obecně platí, že legální prostředí vylučuje migranty svými postupy a praktikami, nenabízí jim možnosti pobytu či živobytí ve srovnání se světem nelegality, který reaguje pružně a rychle, neklade překážky a nabízí komplexní servisní systémy. Legální prostředí se také v některých, ale migranty citlivě vnímaných případech diskredituje korupčním jednáním.

Zájem o práci a potřeby ekonomiky poukazují na nutnost větších a přístupnějších legálních možností zprostředkování práce cizincům v ČR, např. formou státem zřízených nebo akreditovaných zprostředkovatelských agentur, za současného nastavení pravidel, která by byla zřejmá a srozumitelná, umožňovala profit všech zúčastněných stran a obsahovala i přísnější sankce za porušování pravidel a efektivní metody k jejich vynucování.

Obecně jsou rizika spojena s nelegálním prostředím. Pracovní migrace není aktuálním nositelem kriminality, spíše situačně - potenciálním. Rizikem je nulová integrace migrantů, objevení se tzv. druhé generace bez statusu, dále rizika zdravotní, zejména duševní choroby,

deviantní chování, ztrátu pomoci při propadu do nelegality, ocitnutí se mimo tradiční i majoritní systém hodnot, formování radikálních tendencí apod. Je třeba věnovat pozornost dění v nelegálním prostředí a sledovat aktuální trendy.

Ukazuje se, že úmysl přicestovat za prací je oddělen od úmyslu páchaní trestné činnosti. Migranti přicházejí jako lidé, kteří chtějí pouze pracovat a normálně žít. Separují se od sféry kriminální činnosti, protože po propadu do nelegality se mohou snadno stát rizikovou a snadno zneužitelnou skupinou. Pracující migrant dbá o svou dobrou pověst. Špatně vykonaná práce, nespolehlivost, alkoholismus, nebo konflikty ohrožují jak jeho, tak ostatní aktéry. Hlavní riziko spočívá v meziobdobí, kdy jsou migranti vystaveni vysoce zátěžovým situacím (například bez zdroje obživy). Existuje pak riziko, že budou využívat nelegitimní praktiky. Výnosy z klientelismu, kdy jsou zaměstnávání nelegálně na území pobývajících cizinců, jsou zdrojem daňových úniků a výnosy z této činnosti mohou být použity pro další trestnou činnost.

Cizinci jako oběti trestné činnosti v České republice

Počty cizinců, kteří se v České republice stávají oběťmi trestné činnosti, jsou uvedeny na základě nestandardních výstupů Evidenčního systému statistiky kriminality (ESSK) provozovaného Policejním prezidiem ČR, které umožňují další analýzy dle pohlaví a věku oběti, dle následku trestného činu, případně dle účelu pobytu cizince v ČR (ESSK neumožňuje analýzy dle státní příslušnosti oběti). Oběti trestné činnosti jsou osoby, kteří se v souvislosti s páchanou trestnou činností stanou objektem přímého útoku pachatele, ať již konkrétním fyzickým napadením nebo formou majetkové nebo jiné újmy. ESSK zůstává jedinou statistikou orgánů činných v trestním řízení, které obsahují údaje o obětech trestných činů obecně, byť stále poněkud nekomplexní a neuváděné ve standardizovaných výstupech. Při interpretaci dat je nutno vzít v úvahu, že statistiky evidují počty obětí pouze u trestných činů, které jsou zjištěny Policií ČR a kde lze napadený objekt specifikovat jako oběť – osobu. Jde tedy de facto o minimální počty obětí.

V roce 2005 bylo Policií ČR zjištěno **5 730 trestných činů spáchaných na cizincích**. Trend posledních tří let prokazuje nárůst trestných činů spáchaných na cizincích.

Obětí trestného činu se v ČR v roce 2005 stalo **5 954** cizinců, tudíž lze opětovně zaznamenat nárůst. Největší skupinou cizinců, kteří se v ČR stali obětí trestného činu, přitom tvořili cizinci pobývajících jako turisté, čemuž odpovídá jak regionální rozložení v rámci ČR, tak i struktura kriminality páchané na cizincích. 88,66 % cizinců se stalo obětí trestného činu v hl. m. Praze, nejčastěji se jednalo o trestný čin kapesní krádeže.

Trestné činy spáchané na cizincích v letech 2003 až 2005

	2003	2004	2005
Celkem	4 117	5 195	5 730

Bezpečnostní aspekty integrace cizinců

Cizinci - oběti trestné činnosti v ČR v letech 2003 až 2005.

			2003	2004	2005
Počet cizinců - obětí celkem			4 386	5 451	5 954
		s následkem smrti	17	25	12
z toho		s následkem zranění	206	227	194
		s jiným následkem	4 028	5 034	5 604
		bez následku	135	165	144
		muži	2 340	2 999	3 428
z toho		ženy	1 589	2 040	2 131
		skupiny (počet obětí ve skupinách)	457	412	395
z toho		cizinec - pracující na území ČR	-	100	112
		cizinec - projíždějící ČR (např. řidič kamionu)	-	23	14
		cizinec - turista	3 929	4 788	5 307
		cizinec - žijící na území ČR	-	128	126

Počty cizinců - obětí tr. činnosti v krajích ČR. V položce celkem jsou zahrnuty i oběti tr. činů spáchaných v cizině, ale šetřených orgány PČR.

	2003	2004	2005
Hlavní město Praha	3 799	4 696	5 279
Středočeský kraj	63	57	52
Jihočeský kraj	42	60	46
Západočeský kraj	161	214	231
Severočeský kraj	149	216	126
Východočeský kraj	28	26	34
Jihomoravský kraj	94	104	109
Severomoravský kraj	50	77	75
Celkem*	4 386	5 451	5 954

Počty cizinců - obětí u vybraných trestných činů

Trestný čin	2004			2005		
	počet obětí	počet obětí	% podíl	počet obětí	počet obětí	% podíl
	- cizinců	celkem	cizinců	- cizinců	celkem	cizinců
vraždy loupežné	2	37	5,4	3	19	15,8
vraždy motivované osobními vztahy	7	112	6,3	15	111	13,5
vraždy ostatní	10	58	17,2	5	69	7,2
Loupeže	391	5 586	7,0	334	5 735	5,8
úmyslné ublížení na zdraví	127	6 784	1,9	113	6 990	1,6
brání rukojmí	0	1	0,0	0	6	0,0
nebezpečné vyhrožování	23	2 283	1,0	22	3 054	0,7
vydírání	73	1 593	4,6	42	1 851	2,3
omezování a zbav. osobní svobody	25	429	5,8	14	461	3,0
týrání svěřené osoby	3	149	2,0	3	151	2,0
znásilnění	9	684	1,3	10	599	1,7
pohlavní zneužívání ostatní	3	642	0,5	1	819	0,1
kuplířství	31	103	30,1	2	65	3,1
obchodování s lidmi	9	72	12,5	8	37	21,6
Krádeže kapesní	3 247	15 685	20,7	3 836	18 108	21,2
Krádeže při pohlavním styku	2	5	40,0	3	15	20,0
Celkem	5 451	51 044	10,7	5 954	51 773	11,5

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

KONCEPCE

VÝBĚRU A ZPRACOVÁNÍ STATISTICKÝCH ÚDAJŮ

SPOJENÝCH S MIGRACÍ A INTEGRACÍ CIZINCŮ

NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Praha, březen 2006

OBSAH

	strana
I. Úvod	3
II. Výběr a zpracování statistických informací o cizincích v působnosti jednotlivých resortů	6
1. Stěhování cizinců	7
2. Počet cizinců v ČR	10
3. Azylová procedura	11
4. Získávání státního občanství	13
5. Ekonomická aktivita cizinců	15
6. Cizinci vzdělávající se na školách v ČR	17
7. Zdravotní péče o cizince, zdravotní pojištění, zdravotní stav cizinců pobývajících v ČR	18
8. Kriminalita cizinců v ČR	19
9. Nelegální migrace cizinců	20
10. Ostatní informace a jejich informační zdroje	21
III. Statistika cizinců v ČSÚ	22
IV. Zveřejňování dat o cizincích v ČR	23
V. Základní východiska a podmínky pro zkvalitnění informační základny o cizincích v ČR	25
VI. Shrnutí – věcný a časový harmonogram realizace koncepce	29
VII. Přílohy	30
1. Definice základních pojmů	31
2. Doporučení Rady Evropy - shrnutí požadavků na ukazatele a charakteristiky a realizovatelnost jejich sběru v ČR	33
3. Společný dotazník Eurostatu, Statistické divize OSN, EHK OSN, Mezinárodní Organizace Práce, Rady Evropy ke statistice zahraniční migrace	35
4. Seznam zkratk	39

I. ÚVOD

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky byla vypracována na základě usnesení vlády ČR č. 1360 z 19.12.2001, s využitím dále uvedených pokladů a s ohledem na požadavky mezinárodních institucí na statistické informace v oblasti zahraniční migrace a pobytu cizinců na území ČR.

Materiál předkládaný do Kolegia předsedy ČSÚ je stručnější verzí materiálu, který bude projednáván v Komisi pro integraci cizinců. Součástí materiálu (po schválení v Kolegiu i Komisi bude uveřejněn na webu ČSÚ v rámci prezentace Cizinci v ČR) bude i text Nařízení Evropské Rady a Evropského Parlamentu ke statistice mezinárodní migrace a mezinárodní ochrany (až bude schváleno)

Základní podklady:

- Usnesení vlády ČR č. 689 ze dne 7. 7. 1999 o Zásadách koncepce integrace cizinců na území České republiky a o přípravě realizace této koncepce.
- Usnesení vlády č. 1266 ze dne 11. 12. 2000, o realizaci Zásad koncepce integrace cizinců na území ČR a o návrhu Koncepce integrace cizinců na území ČR.
- Usnesení vlády ČR č. 1360 ze dne 19. 12. 2001 (podkladový materiál ČSÚ „Zásady koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců“ - v plném znění otištěn v příloze IV. uvedeného usnesení vlády ČR).
- Usnesení vlády ČR č. 55 ze dne 13. 1. 2003 k účinnosti Koncepce integrace cizinců na území ČR.
- Usnesení vlády ČR č. 126 ze dne 11. 2. 2004 k realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2003 a její další rozvoj v souvislosti se vstupem ČR do EU.
- Usnesení vlády ČR č. 5 ze dne 5. 1. 2005 k realizaci Koncepce integrace cizinců do konce roku 2004 a jejímu dalšímu rozvoji v roce 2005.
- Usnesení vlády ČR č. 126 ze dne 8. 2. 2006 ke Koncepci integrace cizinců v roce 2005.
- Materiál Rady Evropy „Rozmanitost a soudržnost: nové úkoly v oblasti integrace imigrantů a menšin“ (orig. název: Diversity and Cohesion: new challenges for the integration of immigrants and minorities) v roce 2001 oficiálně přeloženo a vytištěno v češtině; shrnuje představy Rady Evropy o celé problematice, včetně měření a monitoringu. Shrnutí ukazatelů a indikátorů, jejichž sledování je Radou Evropy doporučováno, je uvedeno v příloze č. 2 tohoto materiálu.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

- Materiál Rady Evropy „Rámec integrační politiky“ (orig. název: Framework of integration policies) v roce 2001 oficiálně přeloženo a vytištěno v češtině; jedná se o shrnutí a praktické důsledky integrační politiky zmíněné v předchozím materiálu.
- „Doporučení OSN ke statistice zahraniční migrace“, 1. Revize z roku 1998 jsou výsledkem součinnosti statistického úřadu EU – Eurostatu a OSN na poli harmonizace statistik o zahraniční migraci a cizincích v zemi a snahy o dosažení široké mezinárodní srovnatelnosti na tomto poli. Základem Doporučení je definice obvyklého pobytu, rozlišení mezi turistikou a migrací a mezi dlouhodobou a krátkodobou migrací, taxonomie mezinárodních migračních toků a seznam požadovaných třídění (viz příloha č. 3).
- Požadavky mezinárodních organizací (Eurostat, Statistická divize OSN, Rada Evropy, Evropská hospodářská komise, Mezinárodní organizace práce, CIREA, CIREFI, Mezinárodní organizace pro migraci apod.) zahrnují základní informace požadované v Doporučeních (viz příloha č. 4).
- THESIM projekt (Towards Harmonised European Statistics on International Migration). Projekt probíhal v letech 2004-2005 v jednotlivých členských státech EU. Byl založen na standardizovaném dotazníku zaměřeném na zdroje dat, jakož i na limity získávání migračních dat - a dále na vzájemných setkáních příslušných aktérů projektu (tj. zástupců věcně příslušných resortů a statistických úřadů jednotlivých zemí). Výsledná zpráva vychází z tzv. Country reports. (Projekt měl sloužit jako podklad pro tvorbu Nařízení EU ke statistice zahraniční migrace a mezinárodní ochrany.)
- „Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky v roce ...“: materiál MV ČR o situaci v oblasti migrace předkládaný každoročně vládou Parlamentu ČR. Jedná se o veřejně přístupný materiál shrnující základní trendy v oblasti migrace.
- Veřejná roční statistická zpráva EU v oblasti azylu a migrace, na jejímž vypracování se od roku 2002 podílely a podílejí dříve kandidátské nyní nové členské státy, včetně České republiky.
- Návrh Nařízení EP a ER ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany. Nařízení se v současnosti projednává na úrovni pracovní skupiny Evropské rady.

Legislativní rámec:

Cizinci jsou skupinou, která podléhá odlišnému režimu než občané ČR. Tomu odpovídají zákonná ustanovení, která se právním režimem pro cizince zabývají. Z hlediska „Koncepce“ považuje ČSÚ za legislativní rámec zejména následující zákonné normy (všechny ve znění pozdějších úprav):

- Z. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR
- Z. č. 325/1999 Sb., o azylu

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

- Z. č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců
- Z. č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodném čísle
- Z. č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství ČR
- Z. č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých čs. státních občanů
- Z. č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě
- Z. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- Z. č. 65/1965 Sb., Zákoník práce
- Z. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- Z. č. 283/1991 Sb., o Policii ČR
- Z. č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech
- Z. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení
- Z. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- Z. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- Z. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- Z. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezp. a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Navržená koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců vychází ze současných potřeb a požadavků. Předpokládá se její průběžná aktualizace a zpřesňování v souvislosti se změnami v oblasti integrace cizinců a jejich pobytu v ČR a v návaznosti na požadavky mezinárodních organizací EU a OSN.

II. VÝBĚR A ZPRACOVÁNÍ STATISTICKÝCH INFORMACÍ O CIZINCÍCH V PŮSOBNOSTI JEDNOTLIVÝCH RESORTŮ - POPIS STAVU A PROBLÉMŮ

Výběr informací o cizincích je v plném rozsahu uveden v přílohách „Koncepce“, vč. definic základních pojmů.

Základní zdroje informací o cizincích:

- Ministerstvo vnitra ČR: Informační systém evidence obyvatel (ISEO)
Evidence Cizinecké a pohraniční policie ČR
Cizinecký informační systém - ŘS CPP ČR
Databáze Uprchlík - Odbor azylové a migrační politiky
Evidence Odboru všeobecné správy (evidence státního občanství)
Policejní prezidium ČR (evidence vyhoštěných cizinců)
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR: Systém OK-práce - Správa služeb zaměstnanosti
Informační systém o průměrném výdělku
- Ministerstvo průmyslu a obchodu: Registr živnostenského podnikání - Oddělení evidence a informačních služeb, Odbor živností
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Ústav pro informace ve vzdělávání
- Ministerstvo spravedlnosti: Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
statistické listy soudní
- Ministerstvo zdravotnictví: Národní registr hospitalizovaných
Národní registr potratů
Informační systém orgánů ochrany veřejného zdraví (registr tuberkulózy)
Výkazy o čerpání zdravotní péče cizinci (Program statistických zjišťování)
Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR
- Český statistický úřad: Sčítání lidu, domů a bytů
Výběrové šetření pracovních sil
Šetření struktury mezd (Informační systém o průměrném výdělku)

Koncepte výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Hlavní okruhy informací o cizincích	Resortní gesce
Vnitřní a zahraniční migrace cizinců	MV ČR, CPP, ČSÚ
Počet cizinců v ČR	MV ČR, CPP, ČSÚ
Azylová procedura	MV ČR (OAMP)
Získávání státního občanství	MV ČR (OVS)
Ekonomická aktivita cizinců v ČR	MPSV (SSZ), MPO
Vzdělávání cizinců	MŠMT, ÚIV
Zdravotní péče, zdravotní pojištění, zdravotní stav cizinců pobývajících v ČR	MZd, ÚZIS
Kriminalita cizinců	MSP, CPP, PČR
Nelegální migrace přes státní hranice	CPP
Nelegální zaměstnávání cizinců v ČR	ÚP

1. Stěhování cizinců

Údaje týkající se migrace cizinců přes hranice ČR i uvnitř ČR jsou součástí celkové migrační statistiky a jsou nezbytné pro statistické bilance počtu obyvatel v jednotlivých obcích (v hl. m. Praze urbanistických obvodů). Zpracování těchto každoročních bilancí obyvatelstva je povinností ČSÚ.

V oblasti migrace došlo k velmi významné změně metodiky, resp. změně definice stěhující se osoby. Do roku 2000 byla za stěhující se považována osoba, která změnila adresu trvalého pobytu. Definice stěhující se osoby byla stejná pro občany ČR i cizince a rovněž způsob sběru dat byl pro oba typy osob stejný prostřednictvím hlášení o pobytu. S ohledem na Doporučení OSN ke statistice zahraniční migrace z roku 1998 byla v roce 2000 definice stěhující se osoby v případě cizinců změněna. Za stěhující se osoby jsou nadále považovány následující kategorie osob, jež mění obvyklý nebo trvalý pobyt (změna metodiky se prvně projevila v údajích za rok 2001):

- cizinci s povolením k trvalému pobytu (mezi přistěhovalé jsou zařazeni v případě, pokud trvalý pobyt získali nejdéle do 1 roku pobytu v ČR)
- azylantů (tj. cizinci, kteří v ČR získali azyl)
- cizinci s pobytem na víza nad 90 dní pokud se nevystěhovali ve stejném kalendářním roce, jako byl rok jejich přistěhování.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Od vstupu ČR do EU, tedy od roku 2004 jsou namísto posledně jmenované kategorie mezi stěhující se cizince zařazováni:

- cizinci, občané třetích zemí s povolením k dlouhodobému pobytu (povolení navazující na víza nad 90 dní, která se vydávají maximálně na dobu jednoho roku; mezi přistěhovalé jsou osoby s dlouhodobým pobytem zařazovány v okamžiku získání tohoto povolení)
- cizinci, občané EU a jejich rodinní příslušníci s povolením k přechodnému pobytu (jedná se o nárokové povolení, resp. potvrzení o pobytu).

Zahraniční migrace

Roku 2001 ČSÚ v souladu s Doporučeními OSN ke statistice zahraniční migrace z roku 1998 rozšířil okruh osob považovaných za obyvatele o cizince s vízy nad 90 dní, jejichž doba pobytu přesahuje 1 rok a také o osoby s přiznaným azylem na území ČR. Základním informačním zdrojem je evidence vedená MV ČR, a to Ředitelstvím služby Cizinecké a pohraniční policie (ŘS CPP) a Odborem azylové a migrační politiky (OAMP; osoby s přiznanou mezinárodní ochranou).

Dnem 1.1. 2003 vstoupila v platnost novela zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, na jejímž základě se Informační systém evidence obyvatel (ISEO) rozšířil o cizince s povoleným trvalým pobytem v ČR. Dne 1.4. 2004 vstoupila v platnost další novela tohoto zákona, která umožnila do ISEO zařadit rovněž cizince s přiznaným azylem a cizince pobývajících v ČR na základě všech typů dlouhodobých pobytů, tj. pobytu s vízem nad 90 dnů, s dlouhodobým a přechodným pobytem. Nový Cizinecký informační systém již u nových záznamů umožňuje používání „Systému adresa“, čímž problémy se zařazením migrujících cizinců do obcí postupně odpadají.

V zásadě nejsou problematické údaje o cizincích přistěhovalých. Cizinecký informační systém (CPP ČR) mapuje datum podání žádosti o pobyt, datum přijetí žádosti, zahrnuje i datum a místo překročení státní hranice či datum platnosti víza. Komplikace se objevují u počtů osob emigrujících. Dle současné legislativy cizinec nemá za povinnost nahlásit ukončení svého pobytu v ČR, musí pouze odcestovat před ukončením platnosti povolení k pobytu. Problém se zjišťováním počtu emigrujících se netýká pouze ČR, ale i dalších států EU.

Údaje za zahraniční migraci tvoří jak cizinci, tak občané ČR. Údaje o stěhujících se občanech ČR jsou od začátku roku 2005 získávány z Informačního systému evidence obyvatel. Zajištění informace o vystěhování občana ČR je závislé na skutečnosti, zda občan ohlašovně pobytu svůj úmysl ukončit (příp. obnovit) trvalý pobyt v ČR oznámí. Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech ukládá občanu ČR povinnost nahlásit ukončení trvalého pobytu, příp. pozbytí občanství ČR do 10 dnů po příslušném rozhodnutí ohlašovně pobytu. Povinnost oznámit ukončení trvalého pobytu na území ČR je uložena také zákonem č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech. V ČR

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

není legislativně u občanů ČR umožněno sledovat obvyklý pobyt, prozatím tedy není možné naplnit požadavky Eurostatu zahrnuté v návrhu Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany. Stejně tak není možno za současných podmínek sledovat dlouhodobý pobyt občanů ČR v zahraničí. Jednak žádný zákon nevymezuje rozdíl mezi krátkodobým a dlouhodobým pobytem občana ČR v zahraničí, jednak žádný zákon nestanovuje ohlašovací povinnost, pouze se doporučuje odevzdat občanský průkaz do úschovy.

Dle současné podoby návrhu Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany jsou Eurostatem požadovány:

p o č t y i m i g r a n t ů (čl. 3, odst. 1, písm. a):

- 1. podle státního občanství, věku a pohlaví*
- 2. podle země narození, věku a pohlaví*
- 3. země předcházejícího obvyklého pobytu podle věku a pohlaví*

p o č t y e m i g r a n t ů (čl. 3, odst. 1, písm. b):

- 1. podle státního občanství*
- 2. podle věku*
- 3. podle pohlaví*
- 4. podle země budoucího obvyklého pobytu*

Veškeré údaje za emigranty a imigranty jsou v současnosti dostupné (s výše uvedenými limity), vyjma počtu emigrantů dle země budoucího obvyklého pobytu. Komise i přes protesty členských zemí na tomto členění trvá, a to i přesto, že získání relevantní informace ohledně země budoucího obvyklého pobytu je velmi sporné a jistě nepřispívá kvalitě migračních statistik.

V rámci tokových statistik požaduje Eurostat dle výše uvedeného návrhu Nařízení také:

- počty povolení k pobytu vydaných osobám, které jsou státními příslušníky třetí země (mimo EU) rozdělené na (čl. 6, odst. 1, písm. a):

- 1. povolení vydaná během referenčního období, během kterého bylo osobě vydáno povolení k pobytu poprvé - podle státního občanství, důvodu udělení pobytu a délky platnosti povolení*
- 2. povolení vydaná během referenčního období a udělená k příležitosti změny imigračního statusu osoby nebo důvodu pobytu rozdělené - podle občanství, důvodu udělení pobytu a délky platnosti pobytu*

Výše uvedené požadované údaje má CPP ČR k dispozici.

Vnitřní stěhování cizinců

Údaje za vnitřní stěhování cizinců ČSÚ získává z evidence Cizinecké a pohraniční policie.

Monitoring: přistěhované a vystěhované osoby podle: pohlaví, věku, státního občanství, země původu a země destinace, účelu pobytu. Údaje jsou od CPP získávány vždy v pravidelných měsíčních dávkách.

Prezentace: ročně publikované údaje podle pohlaví, věku, státního občanství a účelu pobytu. Základní údaje týkající se počtu cizinců podle státního občanství a místa pobytu čtvrtletně.

2. Počet cizinců v ČR

Údaje týkající se počtu cizinců v ČR jsou přebírány z Cizineckého informačního systému. Stejně údaje by měly být k dispozici rovněž v Informačním systému evidence obyvatel MV ČR (ISEO) s tím, že ISEO zahrnuje cizince s trvalým pobytem, přiznaným azylem, s pobytem na víza nad 90 dnů, s dlouhodobým a přechodným pobytem. Počty cizinců podle ISEO za příslušná období jsou však vyšší než počty cizinců uváděné ŘS CPP. Uvedené odlišnosti je třeba do budoucna eliminovat, aby bylo zajištěno, že i přes různost zdrojů dat bude ČR o evidovaných cizincích poskytovat tytéž informace.

Dle současné podoby návrhu Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany je Eurostatem požadováno následující:

- počet platných povolení na konci referenčního období rozdělený podle - státního občanství, důvodu udělení pobytu a doby platnosti povolení (čl. 6, odst. 1, písm. a)

- počty osob s dlouhodobým pobytem ke konci referenčního období, rozdělené podle státního občanství (čl. 6, odst. 1, písm. b)

(Za referenční období se považuje doba jednoho roku.)

Výše uvedené údaje má CPP ČR k dispozici.

A dále:

- obvykle bydlící obyvatelstvo (čl. 3, odst. 1, písm. c):

1. podle státního občanství, věku a pohlaví

2. podle země narození, věku a pohlaví

Naprosto zásadním problémem je určení osob spadajících pod "obvykle bydlící obyvatelstvo". Nařízení počítá s rokem 2007 jako s prvním referenčním rokem a dále s tříletým obdobím, během něhož budou členské státy moci posílat údaje v podobě, v které je budou mít k dispozici. Po uplynutí tohoto období bude nutné Eurostatu jím požadované údaje dodávat. ČSÚ se problémem obvyklého pobytu v současnosti pokouší řešit, bohužel nejelegantnější možností, tj. opětovné zavedení přechodného pobytu se jeví jako politicky neprůchodná, proto budou pravděpodobně muset nastoupit

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

komplikovanější řešení s využitím matematických metod a odhadů, které způsobí nekonzistenci migrační statistiky jako jedné ze složek demografické bilance a migrační statistiky zasílané do Eurostatu.

Monitoring: cizinci podle typu pobytu, místa pobytu (do úrovně obce), státního občanství, pohlaví, věku a účelu pobytu, nově taktéž podle rodinného stavu (kategorie přidána do Cizineckého informačního systému). Údaje by měly být k dispozici vždy ke konci příslušného kalendářního roku, výhledově by bylo vhodné data mapovat rovněž čtvrtletně, příp. pololetně.

Prezentace: ročně publikované údaje podle pohlaví, věku, státního občanství, místa pobytu a účelu pobytu. Do budoucna lze počítat s rozšířením na čtvrtletní, příp. alespoň pololetní zveřejňování základních údajů, tj. počtu cizinců příslušných typů pobytu, a to s ohledem na státní občanství a místo pobytu cizinců.

3. Azylová procedura

Osoby s uděleným azylem jsou vykazovány jako součást obyvatelstva ČR. Z hlediska mezinárodně požadovaných informací je taktéž důležitý vývoj počtu žadatelů o azyl a informace o průběhu azylového řízení. Tato oblast je v plné gesci Ministerstva vnitra ČR – odboru azylové a migrační politiky. Je k dispozici plně automatizovaná databáze žadatelů o azyl, osob se statutem uprchlíka a jejich charakteristik, která rovněž zaznamenává průběh řízení o udělení azylu. Na OAMP se přímo obracejí mezinárodní instituce (CIREA, UN HCR) s měsíčními, eventuálně ročními požadavky o údaje. Uvedený systém je vyhovující.

Klíčovými údaji v této oblasti je státní občanství žadatele i azylanta, datum zahájení řízení ve věci azylu, pohlaví, věk, typ bydlení (azylové zařízení, soukromí), region v ČR. Od roku 2004 jsou k dispozici rovněž počty nepřipustných žádostí, tj. žádostí, u nichž je uplatňováno tzv. Dublinské nařízení (Dublin II), jímž se stanovují kritéria a mechanismy pro určení členského státu odpovědného za posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v jednom z členských států (podstatou nařízení je, aby žádost o azyl byla projednávána pouze ve státě, kterým žadatel na území EU vstoupil).

Nedostatky v oblasti azylového řízení jsou způsobeny odlišností údajů pocházejících ze dvou navzájem nepropojených databází, tj. databáze Cizinecké a pohraniční policie a databáze Odboru azylové a migrační politiky. Rozdíly jsou zjišťovány v celkových počtech cizinců s aktuálně platným azylem. Tyto údaje jsou v současné době přebírány z OAMP a dosud se nepodařilo specifikovat, jak vznikají odlišnosti mezi oběma informačními systémy. Výše popsaná disproporce např. znemožňuje dohledat adresu bydliště cizinců s aktuálně platným azylem. Proto více než polovina záznamů je uváděna v kolonce nezjištěno. Je tedy nutné, aby došlo ke sladění zmiňovaných databázových systémů, tak aby ve svých záznamech evidovaly tytéž osoby.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Dle současné podoby návrhu Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany jsou Eurostatem požadovány počty (čl. 4, odst. 1, 2):

- 1. osob, které předložily žádost o mezinárodní ochranu nebo byly začleněny do této ochrany jako rodinní příslušníci - během referenčního období*
- 2. osob, na které se vztahují žádosti o mezinárodní ochranu projednávané odpovědným národním úřadem - ke konci referenčního období*
- 3. rozhodnutí první instance odmítající žádosti o mezinárodní ochranu, vč. rozhodnutí považující žádosti jako nepřijatelné nebo neopodstatněné přijatá během referenčního období*
- 4. rozhodnutí první instance udělující nebo odnímající status uprchlíka přijatá během referenčního období*
- 5. rozhodnutí první instance udělující nebo odnímající doplňkovou ochranu přijatá během referenčního období*
- 6. rozhodnutí první instance udělující nebo odnímající dočasnou ochranu přijatá během referenčního období*
- 7. jiná rozhodnutí první instance udělující, odmítající nebo odnímající oprávnění k pobytu z humanitárních důvodů podle národního práva týkající se mezinárodní ochrany během referenčního období*

- body 1-7 ve třídění podle věku, pohlaví a státního občanství. Referenčním obdobím je období jednoho kalendářního měsíce.

- 8. žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří jsou považováni odpovědným národním úřadem za nedoprovázené nezletilé osoby během daného referenčního období*
- 9. rozhodnutí o odmítnutí žádosti o mezinárodní ochranu vč. rozhodnutí považující žádosti za neodůvodněné nebo neopodstatněné, které byly v referenčním období přijaty správními nebo soudními orgány k odvolání nebo soudnímu přezkoumání*
- 10. rozhodnutí o udělení nebo odnětí statusu uprchlíka přijaté v referenčním období správními nebo soudními orgány k odvolání nebo soudnímu přezkoumání*
- 11. rozhodnutí udělující nebo odnímající status doplňkové ochrany, které byly v referenčním období přijaty správními nebo soudními orgány k odvolání nebo soudnímu přezkoumání*
- 12. rozhodnutí o udělení nebo odnětí statusu dočasné ochrany přijatá v referenčním období správními nebo soudními orgány k odvolání nebo soudnímu přezkoumání*
- 13. další rozhodnutí přijatá správními nebo soudními orgány k odvolání nebo soudnímu přezkoumání k udělení, odmítající nebo odnímající oprávnění k pobytu z humanitárních důvodů podle národního práva týkající se mezinárodní ochrany za dané referenční období*

14. během referenčního období příchozí a odchozí žádosti a převody patřící do směrnice EC číslo 343/2003 (týká se transferů v souvislosti s Dublinským nařízením)

15. občanů třetích zemí, kterým bylo uděleno právo k pobytu v členském státě z důvodu mezinárodní ochrany v rámci národního nebo komunitárního přesídlovacího schématu, pokud je takové schéma ve členském státě zavedeno, během referenčního období

- body 8-15 ve třídění podle věku, pohlaví a státního občanství. Referenčním obdobím je období jednoho kalendářního měsíce.

Veškeré údaje z oblasti mezinárodní ochrany požadované Eurostatem má Česká republika dle vyjádření kompetentních osob z Odboru azylové a migrační politiky k dispozici.

Monitoring: státní občanství žadatelů o azyl, případně azylantů, počty nových žádostí o azyl za příslušné období, průběh řízení o udělení azylu v I. a II. instanci, průběh řízení u krajských soudů a Nejvyššího správního soudu, věk a pohlaví žadatelů o azyl.

Prezentace: ročně publikované údaje podle výše uvedených charakteristik (viz. monitoring); měsíční údaje v detailní podobě k dispozici na internetových stránkách Cizinců v ČR.

4. Nabývání státního občanství ČR

Evidence nabývání státního občanství je v gesci MV ČR – odboru všeobecné správy (OVS). Sleduje se jméno a příjmení, datum narození, původní státní občanství, způsob nabytí státního občanství aj..

Pro účely mezinárodních organizací je vhodné v zájmu jednotnosti poskytovaných údajů rozlišovat mezi počty státních občanství, jež byly nabyty:

1. udělením - na základě §7 zák. č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství ČR, ve znění pozdějších předpisů

2. prohlášením - na základě §18a, 18b, 18c zák. č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství ČR, ve znění pozdějších předpisů (tímto způsobem mohou státní občanství ČR nabytí státní občane Slovenské republiky) a dále na základě zák. č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých čs. státních občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Celkové údaje zahrnující počty všech osob, jež nabyly státní občanství v příslušném roce – ať již prohlášením či udělením, jsou k dispozici až od roku 2001. Za období let 1993 až 2000 eviduje odbor všeobecné správy celkové počty osob (s výjimkou slovenských státních občanů), které nabyly v jednotlivých kalendářních letech české státní občanství udělením, a to v třídění podle dosavadního státního občanství. Pokud jde o nabytí státního občanství České republiky slovenskými státními

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

občany, k dispozici jsou údaje o celkovém počtu slovenských státních občanů, kteří nabyli české státního občanství v celém období od roku 1993 do roku 2000, a to v třídění podle jednotlivých způsobů nabytí českého státního občanství. Evidence cizinců, kteří nabyli v letech 1993 až 2000 české státní občanství udělením, byla a je vedena v elektronické podobě, papírová evidence byla a je v těchto případech vedena pouze podpůrně. Z výše uvedeného důvodu není možno poskytovat celkové počty osob, jež státní občanství ČR nabyly v jednotlivých letech, a to až do roku 2001.

Dle současné podoby návrhu Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany jsou Eurostatem požadovány (čl. 3, odst. 1, písm. d):

počty udělených státních občanství v daném roce podle předchozího státního občanství, věku, pohlaví.

Informace o cizincích, kteří nabyli státní občanství ČR je v současnosti přítomna v Cizineckém informačním systému CPP, údaje taktéž zaznamenává Oddělení státního občanství a matrik Odboru všeobecné správy MV ČR (OVS). Údaje o počtu nabytých státních občanství pocházející z těchto dvou zdrojů jsou však odlišné. Zástupci těchto dvou institucí vysvětlují rozdíl tím, že Odbor všeobecné správy zaznamenává osobu v okamžiku nabytí státního občanství (tj. rozhodnutí o nabytí státního občanství), Cizinecká a pohraniční policie až v okamžiku získání potřebných dokumentů potvrzujících nabytí státního občanství. Uvedenou odlišností údajně vzniká časová prodleva (přibližně dvou měsíců), a tudíž i rozdíly ve výstupech. Vzhledem ke skutečnosti, že OVS prozatím nedisponuje údaji o pohlaví a věku osob, jimž bylo státní občanství ČR uděleno, je nutné dodávat potřebná data z Cizineckého informačního systému.

Monitoring: počty nabytých státních občanství ČR podle předchozího státního občanství a způsobu nabytí státního občanství. Údaje by měly být k dispozici vždy k 31. 12. příslušného roku.

Prezentace: ročně publikované údaje podle předchozího státního občanství a způsobu nabytí státního občanství.

5. Ekonomická aktivita cizinců v ČR

Dostupné údaje týkající se zaměstnanosti cizinců na území České republiky vycházejí z:

1. evidence Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (MPSV) (vydaná platná pracovní povolení cizinců, informace cizinců tzv. třetích zemí a informace občanů EU/EHP a Švýcarska o nástupu k výkonu práce)
2. Ústřední evidence podnikatelů spravované Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR (MPO) (cizinci s platným živnostenským oprávněním).

Tyto hlavní informační zdroje však nepostihují všechny cizí státní příslušníky pracující na území ČR. Do počtu ekonomicky aktivních cizinců nejsou především zahrnovány:

- osoby vykonávající své zaměstnání nikoliv na základě živnostenského oprávnění či zákona o zaměstnanosti, ale podle zvláštních zákonů vztahujících se k fyzickým osobám (lékaři, lékárníci, advokáti, znalci a tlumočníci aj.);
- osoby zapsané v obchodním rejstříku jako společníci; část cizích státních občanů je v obchodním rejstříku evidována jako společníci firem (převážně veřejných obchodních společností), a přitom nemá živnostenské oprávnění
- členové družstev
- osoby pracující v ČR nelegálně; údaje o nelegální zaměstnanosti cizích státních občanů nejsou k dispozici. Jako zatím jediný dostupný zdroj informací se jeví údaje o zákazech pobytu udělených cizincům.

Obdobně jako v případě cizinců s jednotlivými typy pobytů na území ČR, došlo v souvislosti se vstupem ČR do EU rovněž u cizinců, jež jsou v ČR v postavení zaměstnanců, k rozšíření počtu kategorií osob. Od tohoto data občané EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci již nejsou z hlediska zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti považováni za cizince a v souladu s tímto zákonem mají stejné právní postavení jako občané ČR. K těmto osobám (tj. občanům EU/EHP, Švýcarska a jejich rodinným příslušníkům) se z pohledu zaměstnavatele váže informační povinnost. Ostatní cizinci, kteří nejsou občany EU/EHP a Švýcarska ani jejich rodinnými příslušníky, mohou nadále vykonávat práci na území ČR za podmínky, že obdrželi povolení k zaměstnání a povolení k pobytu, pokud zákon o zaměstnanosti nestanovuje jinak.

Problémy souvisejí s nekonzistencí sledovaných údajů. Informace týkající se cizinců v postavení zaměstnanců zahrnují osoby s vízy nad 90 dnů, resp. dlouhodobým pobytem, s pobytem přechodným (občané EU) a zároveň (i když spíše teoreticky) s krátkodobými vízy do 90 dnů. Nově (od 1.10. 2004) jsou mezi cizince-zaměstnance řazeni cizinci s trvalým pobytem a cizinci s platným azylem, k nimž se ze strany zaměstnavatele rovněž vztahuje informační povinnost.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Mezi cizince s živnostenským oprávněním jsou zahrnuti cizinci s přechodným pobytem (obecně občané EU, jakož i občané Švýcarska, Norska, Islandu a Lichtenštejnska, kteří k získání živnostenského oprávnění doloží trvalý pobyt ze své země), s vízem nad 90 dnů a dlouhodobým pobytem, zároveň pak cizinci s trvalým pobytem a azylanty.

Další nesourodostí je skutečnost, že do celkové zaměstnanosti cizinců se na základě zúčastněnými stranami dohodnutého úzu zahrnují počty vydaných platných povolení k zaměstnání, počty informací cizinců tzv. třetích zemí, informací občanů EU/EHP a Švýcarska - a zároveň počty cizinců s živnostenským oprávněním v příslušném roce (dříve pak šlo o konstrukci počtu vydaných povolení k zaměstnání, počtu občanů SR registrovaných úřady práce a počtu cizinců s živnostenským oprávněním). Tato praxe, kdy dochází ke sčítání osob a povolení umožňuje udržet dlouhodobé časové řady. Zároveň se v průběhu času rozdíl mezi počtem osob s pracovním povolením a počtem vydaných pracovních povolení stále snižuje.

V žádném z registru zaznamenávajícím údaje o cizincích evidovaných na území ČR není propojena informace o ekonomické aktivitě a typu pobytu cizinců. Informační systém OK-práce spravovaný MPSV - SSZ umožňuje pouze odlišit cizince s platným povolením k zaměstnání od cizinců, u nichž toto povolení vyžadováno není a o nichž zaměstnavatel podává informaci příslušnému úřadu práce. Zaměstnavatel podává informaci úřadu práce o zaměstnávání cizinců, občanů EU/EHP, Švýcarska a jejich rodinných příslušníků, dále pak o zaměstnávání cizinců s trvalým pobytem a s uděleným azylem, jakož i dalších kategoriích cizinců, u nichž povolení k zaměstnání není vyžadováno (viz. §98 zák. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti).

V registru živnostenského podnikání informace o typu pobytu zahrnuta není, platí pouze, že cizinec s trvalým pobytem v ČR má k živnosti stejný přístup jako občan ČR. U osob s živnostenským oprávněním zároveň není (na rozdíl od cizinců v postavení zaměstnanců) k dispozici informace o vzdělání (opět pouze zprostředkovaně, tj. určitý typ vzdělání, příp. praxe v daném oboru je podmínkou získání živnostenského oprávnění u vyjmenovaných reglementovaných živností).

Díličí informaci týkající se vzájemné vazby jednotlivých typů ekonomické aktivity a typů pobytu je možno získat z Cizineckého informačního systému (provozovaného ŘS CPP MV ČR), konkrétně z údajů týkajících se účelu pobytu cizinců (relevantní informaci je možno získat především u cizinců s některým z dlouhodobých typů pobytu, kteří své povolení k pobytu často váží na nějakou z ekonomických činností). ČSÚ zveřejňuje účely pobytu vycházející z mezinárodní taxonomie migračních toků (původní účely pobytu zjišťované ŘS CPP jsou na tuto taxonomii převedeny), která umožňuje rozlišit mj. následující účely pobytu:

1. podnikání na živnostenský list, resp. koncesní listinu
2. účast v právnické osobě
3. zaměstnání

4. ostatní ekonomické aktivity (sport, kultura, duchovní činnost)

U těchto cizinců (tj. evidovaných ŘS CPP) je možno určit jak účel pobytu, tak samotný typ pobytu. Jistou komplikací je však možnost více účelů pobytu u jednoho cizince (viz. výše).

Monitoring: typ ekonomické aktivity, státní občanství, místo výkonu zaměstnání, resp. místo naplňování podnikatelského záměru (do úrovně okresů), pohlaví, věk, odvětví ekonomické činnosti, v případě cizinců v postavení zaměstnanců požadavek na vzdělání. Údaje jsou k dispozici vždy ke konci příslušného kalendářního roku, v případě cizinců v postavení zaměstnanců základní údaje týkající se státního občanství a regionu rovněž čtvrtletně, případně měsíčně.

Prezentace: ročně publikované údaje podle výše uvedených charakteristik (viz. monitoring); základní informace týkající se cizinců v postavení zaměstnanců, tj. ve členění podle státního občanství a místa výkonu zaměstnání čtvrtletně.

6. Cizinci vzdělávající se na školách v ČR

Statistika vzdělávání obecně je výhradně v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR – Ústavu pro informace ve vzdělávání. Dílčí informaci lze získat z evidence CPP (počet osob s účelem pobytu „studium“).

Mezi cizince vzdělávající se na školách v ČR jsou zařazeni cizinci:

1. jimž bylo uděleno povolení k trvalému pobytu na území ČR
2. s uděleným azylem, příp. cizinci, kteří jsou účastníky řízení o azylu
3. s vízem za účelem strpění pobytu a za účelem dočasné ochrany
3. s přechodným či dlouhodobým pobytem, či s vízem nad 90 dnů
4. jež v ČR pobývají na základě krátkodobého víza k pobytu do 90 dnů, případně bez víz.

V současné době jsou k dispozici údaje o cizincích v mateřských, základních a středních školách včetně škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením. Údaje jsou poskytovány ve třídění podle státního občanství, typu pobytu, v případě středních škol je uvedeno rovněž místo studia. Informace týkající se vyšších odborných škol zahrnují třídění podle státního občanství, pohlaví, typu pobytu, místa a typu studia (denní, distanční) a rovněž podle klasifikace kmenových oborů vzdělání (KKOV).

Nejdetaileji jsou členěny údaje za zahraniční studenty vysokých škol, tj. podle státního občanství, pohlaví, místa a typu studia, konkrétní vysoké školy, zřizovatele a podle klasifikace kmenových oborů vzdělání; jsou rozlišeni studenti nově zapsaní či absolventi.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Roku 2004 vešel v platnost zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), který v §28 zavedl tzv. školní matriku, tj. evidenci dětí, žáků a studentů. Na základě tohoto ustanovení školy evidují informace včetně údajů týkajících se státního občanství, místa narození, dále údaje o předchozím vzdělávání, včetně dosaženého stupně vzdělání; obor, formu a délku vzdělávání (jde-li o střední a vyšší odbornou školu); vyučovací jazyk; datum zahájení, datum ukončení vzdělávání na této škole a dále informace o závěrečné zkoušce.

Sběr údajů ze školních matrik je naplánován do třech vln:

1. na rok 2005/2006 je plánován sběr dat z matrik vyšších odborných škol
2. rok 2006/2007 sběr dat z matrik středních škol a konzervatoří
3. rok 2007/2008 sběr dat z matrik základních škol

V současné době (tj. březen 2006) je prozatím umožněn sběr dat (z matrik) pouze u matriky studentů VŠ.

Monitoring: typ školy, resp. forma studia, státní občanství, do úrovně vyšších odborných škol typ pobytu, od úrovně středních škol místo studia, u vyšších odborných škol a škol vysokých rovněž členění dle pohlaví a klasifikace kmenových oborů vzdělání. Údaje jsou k dispozici vždy k příslušnému studijnímu roku.

Prezentace: ročně publikované údaje podle výše uvedených charakteristik (viz. monitoring).

7. Zdravotní péče o cizince v ČR, zdravotní pojištění, zdravotní stav cizinců pobývajících v ČR

Data z oblasti zdravotnictví, jež se týkají cizinců jsou získávána z:

1. Národních zdravotních registrů (Národního registru hospitalizovaných, Národního registru potratů)
2. informačního systému orgánů ochrany veřejného zdraví (registru tuberkulózy)
3. výkazů o čerpání zdravotní péče cizinci, které jsou zahrnuty do Programu statistických zjišťování MZd
4. Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (VZP ČR) – data týkající se smluvního zdravotního pojištění cizinců v ČR

Různorodost zdrojů dat s sebou nese nekonzistenci spočívající především ve skutečnosti, že různé zdroje získávají informace o různých skupinách cizinců.

ad 1) Od roku 2005 jsou v registru hospitalizovaných rozlišeni cizinci ze zemí EU a mimo země EU bez ohledu na formu a délku pobytu (zahrnuti jsou však pouze ti cizinci, kteří nejsou pojištěni v rámci veřejného zdravotního pojištění). Vzhledem k tomu, že rozsah sledování je v NRHOSP

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

stanoven zákonem, lze rozšíření těchto údajů o údaj „státní občanství“ provést pouze se změnou zákona. Státní občanství je zahrnuto do návrhu nové resortní legislativy.

Všechny druhy potratů provedené ve zdravotnických zařízeních ČR podléhají hlášení „Žádost o umělé přerušování těhotenství (UPT), hlášení potratu a mimoděložního těhotenství“. Toto hlášení je povinné pro cizinky bez ohledu na formu a délku pobytu (Pozn.: dříve hlášení vyplňovaly pouze cizinky s trvalým a dlouhodobým pobytem na území ČR).

ad 2) V registru tuberkulózy je sledována země narození nemocného.

ad 3) Informace o čerpání zdravotní péče cizinci se sledují na ročním výkazu V (MZ) 1-01, který vyplňují pouze nemocnice. Zahrnuti jsou cizinci, kteří hradí zdravotní péči ze smluvního zdravotního pojištění, pojištění uzavřeného v zahraničí, hotově nebo je zdravotní péče hrazena státními orgány (Ministerstvem zdravotnictví ČR, Ministerstvem vnitra ČR, Ministerstvem spravedlnosti ČR, Krajskými úřady apod.). Ve výkazu nejsou uvedeni cizinci, kteří čerpají zdravotní péči z všeobecného zdravotního pojištění.

ad 4) Informace o cizincích, kteří s VZP ČR uzavřeli smluvní zdravotní pojištění (ať již krátkodobé či dlouhodobé) se týká cizinců s přechodným, dlouhodobým pobytem, případně s vízem nad 90 dnů. Jde o komerční pojištění, které je uzavíráno na základě dobrovolnosti.

Monitoring: počty cizinců, kteří uzavřeli smluvní zdravotní pojištění u VZP ČR a počty cizinců, jež toto pojištění čerpali – podle země původu; čerpání zdravotní péče cizinci (za ČR a jednotlivé kraje) – podle země původu, věkových skupin, způsobu úhrady v členění podle počtu osob a výše celkových nákladů; potraty cizinek v ČR podle druhu, způsobu provedení a územního členění (do úrovně kraje), nově hlášená onemocnění TBC v ČR podle země narození nemocného. Údaje jsou k dispozici vždy k 31. 12. příslušného roku.

Prezentace: ročně publikované údaje podle výše uvedených charakteristik (viz. monitoring).

8. Kriminalita cizinců v ČR

Podkladem pro statistiku v této oblasti jsou statistické listy trestní, které vyplňují okresní a krajská státní zastupitelství (počty stíhaných a obžalovaných), okresní a krajské soudy (počty odsouzených). Jednotlivé statistické listy jsou vyplňovány z hlediska vydání rozhodnutí v dané fázi řízení. Obdobnou evidenci z hlediska zahájení řízení má k dispozici Policie České republiky. Státní občanství stíhaných, obžalovaných a odsouzených je sledovanou položkou.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Evidence Generálního ředitelství Vězeňské služby zahrnuje počty obviněných a odsouzených osob ve věznicích a vazebních věznicích. Státní občanství obviněných a odsouzených osob ve věznicích a vazebních věznicích je sledovanou položkou.

Dle současné podoby návrhu Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany jsou Eurostatem požadovány (čl. 7, odst. 1, písm. a, b):

1. počty státních příslušníků třetích zemí, kteří ilegálně pobývají či pobývali na území členského státu a kteří jsou předmětem administrativního nebo soudního rozhodnutí nebo zákona ustavujícího nebo prohlašujícího ilegalitu pobytu a představujícího povinnost opustit území členského státu - rozdělené podle státního občanství příslušných osob

2. počty státních příslušníků třetí země, kteří skutečně opustili území členského státu v závislosti na správním nebo soudním rozhodnutí nebo zákonu (viz.bod 1) - rozdělené podle státního občanství navrácených osob

(Za referenční období se považuje doba jednoho roku.)

Příslušné údaje, tedy počty osob vyhoštěných, jakož i počty osob, u nichž bylo vyhoštění realizováno má Cizinecká a pohraniční policie ČR k dispozici.

Monitoring: osoby stíhané, obžalované a odsouzené podle státního občanství, odsouzení podle konkrétních paragrafů trestního zákona, počty uložených trestů vyhoštění v příslušném roce (počty soudních a správních vyhoštění, počet realizovaných správních vyhoštění), obviněné a odsouzené osoby ve věznicích a vazebních věznicích podle státního občanství. Údaje jsou k dispozici vždy k 31. 12. příslušného roku.

Prezentace: ročně publikované údaje podle výše uvedených charakteristik (viz. monitoring).

9. Nelegální migrace

Oblast nelegální migrace je v kompetenci Cizinecké a pohraniční policie ČR, která eviduje počty osob nelegálně migrujících přes státní hranice ČR a rovněž počty osob, jež v ČR porušují pobytový režim. Evidence je plně automatizovaná (s ekvivalentem v papírové evidenci). Evidovaná nelegální migrace však představuje pouze část skutečné nelegální migrace. Zbylou část lze pouze odhadovat na základě speciálních šetření a výzkumů.

Nelegální zaměstnávání cizinců je pak v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí a návazně i úřadů práce.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Dle současné podoby návrhu Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany jsou Eurostatem požadovány počty (vždy za konkrétní referenční rok) (čl. 5, odst. 1, písm. a, b):

1. státních příslušníků třetí země, kterým byl odmítnut vstup na území členského státu na vnějších hranicích

2. státních příslušníků zjištěných, že nelegálně pobývají na území členského státu v souladu s národním právem týkajícím se migrace

body 1-2 podle věku, pohlaví a státního občanství osob.

CPP ČR disponuje jak daty týkajícími se nelegálního překračování hranic ČR, tak porušování pobytového režimu, a to ve třídění podle věku, pohlaví i státního občanství těchto osob.

Monitoring: osoby překračující státní hranice ČR podle konkrétní státní hranice, směru (ve kterém je hranice překračována), státního občanství, pohlaví; osoby porušující v ČR pobytový režim podle státního občanství.

Prezentace: ročně publikované údaje podle výše uvedených charakteristik (viz. monitoring).

10. Ostatní informace a jejich zdroje

Jedná se zejména o tyto informace: životní a bytové podmínky cizinců, zapojení do kulturního a náboženského života, cizinecké spolky, postoje cizinců k většinové společnosti a naopak; míra a úspěšnost integrace; jazykové znalosti cizinců; míra komunikace cizince s okolním prostředím; detekování diskriminačních a dezintegračních projevů aj. Většina těchto informací není součástí žádných evidencí.

Tam, kde nelze získat informace z evidencí nebo ze statistických zjišťování se doporučuje získávat je jednorázovými, či opakovanými převážně výběrovými zjišťováními a výzkumy, a to vč. těch informací, které dosud v oficiálních evidencích chybí, ač by tam patřily, jako je např. nejvyšší dokončené vzdělání nebo počet let ukončené školní docházky cizince apod.

Výzkumy, šetření a zjišťování, které potenciálně připadají v úvahu pro získání dalších informací o cizincích v ČR, jsou především následující:

Sčítání lidu, domů a bytů – pravidelné (perioda cca 10 let), vyčerpávající zjišťování o populaci ČR a jejich základních charakteristikách ke zvolenému okamžiku sčítání; organizováno i realizováno na základě zvláštního zákona Českým statistickým úřadem.

Limity Sčítání se ukázaly při Sčítání lidu domů a bytů v roce 2001. Sečteno bylo velmi málo, tj. přibližně 60 % cizinců v této době evidovaných Cizineckou a pohraniční policií ČR. Sečtení byli spíše

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

cizinci s trvalým typem pobytu (přibližně 80 % evidovaných cizinců s trvalým pobytem), sečtení cizinci s vízem nad 90 dnů představovali přibližně necelou polovinu těchto cizinců (v této době evidovaných). Kromě jisté nedůvěry cizinců poskytovat osobní údaje státním institucím a následkům jazykové bariéry byl nízký počet sečtených cizinců způsoben rovněž tzv. pendlery, či pololegalitou, příp. nelegalitou ubytování cizinců (majitelé bytů ubytovávající cizince nelegálně, příp. spolužití cizinců s legálním a cizinců s nelegálním pobytem v tomtéž bytě, což zapříčinilo, že se tito cizinci nezúčastnili sčítání vůbec). Zkreslení údajů lze rovněž předpokládat u sčítání prováděného v ubytovnách.

Výběrové šetření pracovních sil – čtvrtletní klouzavé panelové šetření ekonomické aktivity obyvatel žijících v individuálních domácnostech, které je plně harmonizované s požadavky a nařízeními EU (VŠPS je plně v gesci ČSÚ). Šetření je prováděno pouze v trvale obydlených domech a v individuálních domácnostech. VŠPS disponuje mnohem komplexnějšími údaji týkajícími se ekonomické aktivity, zásadní limitou je ovšem nízká míra zastoupení cizinců v populaci ČR - a tomu odpovídající velikost výběrové chyby; zároveň vzorek cizinců ve VŠPS neodpovídá reálné struktuře cizinců populace ČR. Jistým problémem je rovněž fakt, že VŠPS probíhá v individuálních domácnostech, nikoli v hromadných ubytovacích zařízeních; problémem je také selektivní non-response, která je u cizinců výrazně vyšší než u občanů ČR.

Šetření struktury mezd (informační systém o průměrném výdělku; ISPV) – pravidelné čtvrtletní šetření (realizované pro ČSÚ a MPSV společností Trexima) shromažďuje údaje o zaměstnancích, jejich osobních, kvalifikačních a jiných charakteristikách a jejich mzdách a platech z personalistických databází podniků. Od roku 2003 bylo mezi zjišťované charakteristiky zařazeno i státní občanství zaměstnance. Reprezentativnost této charakteristiky je odvislá od toho, do jaké míry jsou podniky schopny ze svých personálních databází informací o státním občanství získat, protože jim sledování této charakteristiky žádný zákon neukládá.

Obecně problémem výběrových zjišťování o cizincích nepochybně je zajištění reprezentativnosti vybraného souboru z hlediska území, státního občanství, věku a jiných charakteristik, vzhledem k zatím relativně nízkému zastoupení cizinců v populaci i jejich nerovnoměrnému prostorovému rozmístění. Základním předpokladem je odpovídající opora výběru, kterou by měl představovat Informační systém evidence obyvatel MV ČR, resp. Cizinecký informační systém Cizinecké a pohraniční policie ČR.

III. STATISTIKA CIZINCŮ V ČSÚ

V rámci ČSÚ na utváření datové základny o cizincích v ČR spolupracují: Samostatné oddělení specifických statistik obyvatelstva, Oddělení demografické statistiky a Oddělení výběrových šetření pracovních sil.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Samostatné oddělení specifických statistik obyvatelstva zodpovídá za vytváření a aktualizaci datového zázemí pro oblast cizinců. Informace o cizincích, které získává s pomocí rozmanitých zdrojů dat, zejména věcně příslušných resortů (viz. kap. II), dále zpracovává a zveřejňuje v datových publikacích, v analýzách a na internetových stránkách ČSÚ -Cizinci v ČR.

Oddělení demografické statistiky zpracovává data za obyvatelstvo ČR, jehož součástí jsou rovněž cizinci s dlouhodobým, resp. trvalým typem pobytu. V gesci oddělení jsou rovněž údaje za cizince narozené, zemřelé, potraty či sňatky a rozvody cizinců.

Oddělení výběrových šetření pracovních sil dodává informace týkající se zaměstnanosti obyvatelstva ČR, tj. rovněž údaje za zahraniční pracovníky (zaměstnance i sebezaměstnané).

IV. ZVEŘEJŇOVÁNÍ DAT O CIZINCÍCH V ČR

Zveřejňování dat o cizincích je založeno na vytváření datových publikací, zpracovávání analýz a na pravidelném aktualizování internetových stránek ČSÚ, Cizinci v ČR.

Datové publikace

Od roku 2001 ČSÚ každoročně vydává datovou publikaci "Cizinci v České republice". Informace o cizincích v publikaci uvedené vycházejí již z tradiční spolupráce s Ministerstvem vnitra ČR, Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, Ministerstvem spravedlnosti ČR, Ústavem pro informace ve vzdělávání, Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR a Komisí ministra práce a sociálních věcí ČR pro integraci cizinců, která projekt publikace financuje. Za tímto účelem se schází redakční rada publikace, která se zabývá projednáváním příslušných změn, aktualizací, příp. oživením textu. Publikace je členěna v sedm základních oddílů, a to: demografické aspekty života cizinců, azyl a azylová zařízení, ekonomická aktivita cizinců, vzdělávání, kriminalita cizinců, zdravotní péče o cizince a nelegální migrace přes státní hranice ČR. Publikace je vydávána v souladu s každoročním usnesením vlády ČR a je financována z rozpočtu MPSV ČR.

Ministerstvo vnitra ČR každoročně vydává "Zprávu o situaci v oblasti migrace na území ČR v roce..". Zpráva je k dispozici na internetových stránkách MV ČR.

Díličí informace o cizincích (tj. cizincích v příslušném roce přistěhovaných a vystěhovaných) jsou součástí čtvrtletně vydávané publikace "Stav a pohyb obyvatelstva", která je v gesci Oddělení demografické statistiky.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

V současné době se ČSÚ pokouší o to, aby data o cizincích byla větší měrou zastoupena rovněž v publikacích orientovaných na jednotlivé regiony, resp. kraje. V této souvislosti se uvažuje o vytvoření menší přehledové publikace, která by mapovala základní informace ze života cizinců, a to na bázi regionů, tak aby bylo možno příslušné údaje porovnávat na úrovni jednotlivých krajů. Brožura by měla využívat především obrazové formy, tj. její součástí by měly být především grafy, příp. tabulky, s minimem textové části.

Analýzy

Analýzy jsou vydávány s cílem podat podrobnější informace o cizincích v ČR, poukázat na zajímavé skutečnosti, představit vývoj alespoň základních ukazatelů či zprostředkovat rozdíly mezi populací cizinců a majoritní společností. Za tvorbu analýz je zodpovědné Samostatné oddělení specifických statistik obyvatelstva.

V roce 2005 byla vydána analýza „Život cizinců v ČR v letech 2000-2004“. Text se zaměřil na základní demografické údaje, dále vzdělání a ekonomickou aktivitu cizinců v ČR. Údaje pocházely z dat věcně příslušných resortů, tj. z administrativních zdrojů dat, součástí analýzy byl i ucelený přehled statistických informací získaných o cizincích na základě Sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo v roce 2001.

V roce 2006 byla vydána analýza „Gender a cizinci“, která se zaměřila na zachycení genderových rozdílů u cizinců, kteří v ČR měli povolení k pobytu a u cizinců v ČR ekonomicky aktivních. Cílem bylo rovněž srovnání populace cizinců a obyvatelstva ČR u pojednávaných ukazatelů.

V každoročním vydávání analýz hodlá Samostatné oddělení specifických statistik obyvatelstva pokračovat i v budoucnosti, předpokládá se, že analýza bude pravidelně založena na dvou základních částech; první část by měla být uceleným přehledem významných aspektů života cizinců, druhá část by již měla být detailnějším pojednáním o vybrané oblasti, která by se každý rok měla obměňovat.

Internetová stránka Cizinci v ČR

Od roku 2003 je v provozu internetová stránka Cizinci v ČR, kde je možno nalézt aktuální informace ze základních oblastí života cizinců v ČR, odkazy na instituce zabývající se problematikou cizinců a jejich integrace do společnosti, odkazy na legislativu atp. Stránky jsou členěny v základní demografické údaje o cizincích, a to včetně údajů o přistěhovaných a vystěhovaných cizincích v příslušném roce, ekonomickou aktivitu cizinců, informace o počtech udělených azytlů a azylových řízení, údaje o osobách, jež nabyly státní občanství ČR, předmětem zájmu je dále vzdělání, kriminalita, zdravotní péče či nelegální migrace cizinců.

Elektronický způsob zveřejňování údajů umožňuje prezentovat údaje v jejich aktuální podobě, jakož i představit dlouhé časové řady příslušných ukazatelů, výhodou je z pochopitelných důvodů i

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

jistá pružnost při hledání požadovaných údajů, možnost barevného grafického znázornění i rychlý přechod od jednoho tématu k druhému.

Databáze

V současné době (od roku 2005) ČSÚ pracuje na doplnění co nejvyššího počtu ukazatelů z oblasti života cizinců v ČR do regionálních databází. Zahrnuty jsou zejména časové řady zaměřené na počty cizinců, a to s ohledem na typ pobytu, pohlaví, věk a místo pobytu; součástí by měly být také údaje týkající se ekonomicky aktivních cizinců či např. cizinců vzdělávajících se na jednotlivých školách ČR atp.

V. ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA A PODMÍNKY PRO ZKVALITNĚNÍ INFORMAČNÍ ZÁKLADNY O CIZINCÍCH V ČESKÉ REPUBLICE

Základním determinačním činitelem je skutečnost, že v ČR neexistuje jeden základní registr, z něhož by bylo možné získávat většinu informací o cizincích v ČR. Údaje jsou získávány z mnoha oddělených registrů (viz. kap. II), navíc budovaných zejména pro potřeby příslušných resortů.

Pokud jsou východiska a podmínky v kompetenci některého z resortů, není ČSÚ oprávněn realizaci nařídit, nicméně bude při jednáních s těmito resorty a v Komisi pro integraci cizinců usilovat o naplnění těchto potřeb.

Roztříštěnost zdrojů dat s sebou nese následující problémy:

- **nemožnost propojování statistických informací** s ohledem na množství zdrojů dat
- vzájemná **nesourodost** informací, kdy jednotlivé údaje vypovídají o **různých skupinách cizinců**
- **odlišnost** v počtech stejně definovaných cizinců pocházejících z **různých zdrojů dat**
- **neexistence některých zásadních informací** z oblasti migrace cizinců
- určení skupiny osob, která bude do budoucna řazena mezi tzv. "**obvykle bydlící obyvatelstvo**", tak aby byly naplněny požadavky Eurostatu, resp. Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany

K VYTVOŘENÍ FUNGUJÍCÍ SOUSTAVY INFORMACÍ O CIZINCÍCH ODPOVÍDAJÍCÍ POŽADAVKŮM VNITŘNÍM I MEZINÁRODNÍM JE NEZBYTNÉ:

1) Určení osob řazených pod tzv. "obvykle bydlící obyvatelstvo".

Poskytování údajů za *obvykle bydlící obyvatelstvo* je vyžadováno Nařízením ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany.

Žádoucí termín realizace: rok 2008, resp. s ohledem na Nařízení ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany rok 2010

Kompetence: ČSÚ - sekce 3100

2) Odstranění rozdílů mezi ISEO a CPP v počtech cizinců s trvalým pobytem.

Odchyłka mezi oběma zdroji dat zůstává konstantní a vznikla pravděpodobně blíže neurčenou chybou v počáteční fázi přenosu dat.

Žádoucí termín: rok 2010

Kompetence: MV ČR (OSČ, CPP)

3) Odstranění rozdílů mezi OAMP a CPP v počtech cizinců s aktuálně platným azylem.

Je nutné, aby oba zdroje dat evidovaly ve svých systémech tytéž osoby. Prozatím se nepodařilo zjistit, jakým způsobem disproporce v datech vznikají.

Žádoucí termín realizace: rok 2010

Kompetence: MV ČR (OAMP, CPP)

4) Zaznamenávání adresy bydliště u všech cizinců s aktuálně platným azylem.

Údaje týkající se adresy bydliště cizinců s aktuálně platným azylem jsou nutné k naplnění komplexní informace týkající se cizinců řazených mezi obyvatelstvo ČR. Doposud tyto osoby v případně třídění obyvatelstva podle regionu musí být z velké části řazeny do položky "nezjištěno". Údaji disponuje CPP a OAMP, data pocházející z obou těchto zdrojů jsou však odlišná a neumožňují (ať již osamoceně či v kombinaci) určit adresu bydliště u všech cizinců s aktuálně platným azylem (evidovaných k danému datu).

Žádoucí termín realizace: rok 2010

Kompetence: MV ČR (OAMP, CPP)

5) Nalezení vhodného zdroje dat, který by do budoucna zajistil informaci týkající se vzdělání cizinců na území ČR evidovaných.

V současnosti informací o vzdělání cizince disponuje MPSV, resp. informační systém OK-práce. Prozatím (s ohledem na chybovost některých výstupů nedávno zaváděného systému OK-práce) nejsou data určena ke zveřejnění, v budoucnosti data týkající se vzdělání cizinců, resp. pouze cizinců v postavení zaměstnanců budou k dispozici. Informace o vzdělání však chybí u cizinců evidovaných Cizineckou a pohraniční policií. Položka "vzdělání" sice byla součástí informačního systému CPP, vzhledem k nízké validitě dat však bylo od zaznamenávání vzdělání upuštěno (většina cizinců deklarovala vzdělání vysokoškolské; zároveň pracovníci CPP nemají jak informaci o vzdělání ověřit, neboť údaj o nejvyšším dosaženém stupni vzdělání není součástí dokladů nutných k udělení povolení k pobytu). Lze předpokládat, že do budoucna se informace o vzdělání cizinců pobývajících na území ČR stane povinnou položkou, vyžadovanou Eurostatem. Nejpravděpodobnější variantou, jak zajistit údaje týkající se vzdělání cizinců, se jeví výběrová šetření. Pokrytí informací prostřednictvím administrativních zdrojů brání rozmanitost a odlišnost

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

vzdělávacích soustav v jednotlivých zemích, jakož i pravděpodobnost, že se státní správě podaří zajistit pravdivé informace o nejvyšším dosaženém stupni vzdělání.

Žádoucí termín realizace: průběžně

Kompetence: věcně příslušné resorty

6) V rámci Obchodního rejstříku zařazení státního občanství jako povinné položky u společníků firem.

Zaznamenávání státního občanství u společníků firem je nezbytné pro zařazení těchto cizinců mezi cizince ekonomicky aktivní.

Žádoucí termín realizace: průběžně

Kompetence: MSp

7) Rozšířit údaje v Národním registru hospitalizovaných o položku "státní občanství".

V současné době umožňuje Národní registr hospitalizovaných (NRHOSP) rozlišovat cizince pouze v členění ze zemí EU a mimo země EU. Vzhledem k tomu, že rozsah sledování je v NRHOSP stanoven zákonem, vyžaduje zařazení "státního občanství" mezi sledované položky změnu příslušné legislativy.

Žádoucí termín realizace: rok 2010

Kompetence: MZd (ÚZIS)

KE ZVÝŠENÍ DOSTUPNOSTI A ROZMANITOSTI INFORMACÍ SLOUŽÍ MJ. INTERNETOVÁ STRÁNKA CIZINCI V ČR. KE ZVÝŠENÍ KVALITY INTERNETOVÉ PREZENTACE JE NUTNÉ:

8) Vytvořit anglickou mutaci internetové prezentace Cizinci v ČR.

Tato snaha je v současnosti limitována nedostatkem finančních prostředků. Za spuštění nové databáze v Lotus Notes je třeba zaplatit 10 tis. Kč.

Žádoucí termín realizace: rok 2007

Kompetence: ČSÚ - sekce 3100

9) V rámci internetové prezentace Cizinci v ČR vytvořit jasný a přehledný archiv, resp. srozumitelný systém zveřejňování starších údajů.

Cílem je prezentovat co nejširší časové řady u co největšího množství údajů.

Žádoucí termín realizace: průběžně

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Kompetence: ČSÚ - sekce 3100

10) Čtvrtletní zveřejňování základních údajů týkajících se počtu cizinců na území ČR.

Především se jedná o počty cizinců v základním třídění podle státního občanství a místa pobytu, a to s ohledem na jednotlivé typy pobytu.

Žádoucí termín realizace: od 2007

Kompetence: CPP, ČSÚ - sekce 3100

11) Čtvrtletní zveřejňování základních informací týkajících se cizinců v postavení zaměstnanců.

Základními informacemi se rozumí počty cizinců v postavení zaměstnanců dle státního občanství a regionu.

Žádoucí termín realizace: od 2007

Kompetence: MPSV, ČSÚ - sekce 3100

VI. SHRnutí - VĚCNÝ A ČASOVÝ HARMONOGRAM REALIZACE KONCEPCE

A. Úkoly v kompetenci ČSÚ		
Základní podmínky realizace Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců		
Úkol	<u>Kompetence</u>	Žádoucí termín realizace
Určení osob řazených pod tzv. "obvykle bydlící obyvatelstvo"	<u>ČSÚ - sekce 3100</u>	rok 2008
Nalezení vhodného zdroje dat, který by do budoucna zajistil informaci týkající se vzdělání cizinců na území ČR evidovaných	věcně příslušné resorty, ČSÚ - sekce 3100	průběžně
Základní podmínky zvýšení kvality internetové prezentace Cizinci v ČR v kompetenci ČSÚ :		
Vytvoření anglické mutace internetové prezentace Cizinci v ČR	ČSÚ - sekce 3100	rok 2007
V rámci internetové prezentace Cizinci v ČR vytvořit jasný a přehledný archiv, resp. srozumitelný systém zveřejňování starších údajů.	ČSÚ - sekce 3100	průběžně
Čtvrtletní zveřejňování základních údajů týkajících se počtu cizinců na území ČR	ČSÚ - sekce 3100, CPP	od 2007
Čtvrtletní zveřejňování základních informací týkajících se cizinců v postavení zaměstnanců.	ČSÚ - sekce 3100, MPSV	od 2007
Aktualizace „Koncepce“ v souvislosti se změnami v oblasti integrace cizinců a jejich pobytu v ČR	ČSÚ - sekce 3100 a věcně příslušné resorty	nejpozději rok 2010

Koncepte výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

B. Opatření v kompetenci resortů, která je nutné realizovat, aby bylo možno Koncepti naplnit		
Základní podmínky realizace Koncepte výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců		
Úkol	Kompetence	Žádoucí termín realizace
Odstranění rozdílů mezi ISEO a CPP v počtech cizinců s trvalým pobytem	MV ČR (OSČ, CPP)	rok 2010
Odstranění rozdílů mezi OAMP a CPP v počtech cizinců s aktuálně platným azylem	MV ČR (OAMP, CPP)	rok 2010
Zaznamenávání adresy bydliště u všech cizinců s aktuálně platným azylem	MV ČR (OAMP, CPP)	rok 2010
Nalezení vhodného zdroje dat, který by do budoucna zajistil informaci týkající se vzdělání cizinců na území ČR evidovaných	věcně příslušné resorty, ČSÚ - sekce 3100	průběžně
V rámci Obchodního rejstříku zařazení státního občanství jako povinné položky u společníků firem	MSp	rok 2010
V údajích za hospitalizované cizince založit definici cizince na základě informace o státním občanství příslušné osoby	MZd (ÚZIS)	rok 2010
Základní podmínky zvýšení kvality internetové prezentace Cizinci v ČR v kompetenci resortů:		
Čtvrtletní zveřejňování základních údajů týkajících se počtu cizinců na území ČR	ČSÚ - sekce 3100, CPP	od 2007
Čtvrtletní zveřejňování základních informací týkajících se cizinců v postavení zaměstnanců.	ČSÚ - sekce 3100, MPSV	od 2007
Aktualizace „Koncepte“ v souvislosti se změnami v oblasti integrace cizinců a jejich pobytu v ČR	ČSÚ - sekce 3100 a věcně příslušné resorty	nejpozději rok 2010

DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ

1. Cizinec a státní občanství

Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky. Za cizince považujeme i osobu, jež žádné státní občanství nemá. Naopak cizincem není osoba, která má občanství České republiky, i pokud není jejím jediným občanstvím (tzv. statistická dominance občanství státu, z jehož pohledu se informace vytvářejí). V anglických textech jsou ekvivalentem pojmu „státní občanství“ výrazy „citizenship“, ale také „nationality“ (významový posun druhého výrazu). Okamžikem nabytí státního občanství České republiky sledovaná osoba přestává být v České republice cizincem, a dostává se tak mimo okruh osob zahrnutých do „Koncepce“. Taková osoba se naopak stává případně součástí příslušné národnostní menšiny a středem zájmu organizací a institucí pečujících o život národnostních menšin v ČR.

Pro případy, kdy je nutné určit státní občanství cizince, který má občanství více států, CPP určí dominantní občanství cizince podle předložených dokumentů a toto dominantní občanství je zaznamenáno ve zvláštním sloupci k vyznačení dominantního občanství určeného.

2. Okruh cizinců, jichž se „Koncepce“ týká

- cizinci s povolením k trvalému pobytu na území ČR
- cizinci (občané EU a jejich rodinní příslušníci) s přechodným pobytem
- cizinci s vízem nad 90 dnů a cizinci s dlouhodobým pobytem (typ pobytu navazující na víza nad 90 dní, která se vydávají maximálně na dobu jednoho roku typ pobytu)
- cizinci s platným azylem v ČR.

3. Identifikace cizince

Z čistě statistických důvodů není identifikace jednotlivce nutná, ale je nezbytnou součástí evidencí a registrů. Zákon č. 133/2000 Sb. stanoví identifikátorem rodné číslo, pro jeho jednoznačnost a v současné době nenahraditelnost. Použití ostatních identifikátorů (jméno, příjmení, datum narození, adresa atp.) je z následujících důvodů nevhodné:

- jsou nejednoznačné (a musí být používány v kombinacích)
- vymezení jména a příjmení je platné pouze v euro-americkém kulturním prostoru a např. v jihovýchodní Asii je značně problematické (např. „příjmení“ Nguyen je ve Vietnamu mnohem více používáno na označení ekvivalentu kmenové příslušnosti než jako rozlišovací příjmení).

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky

- transkripce jmen a příjmení, zvláště u občanů států, které nepoužívají latinku, není jednoznačná. Např. Cizinecká a pohraniční policie (CPP) používá tzv. anglickou transkripci, přičemž u cizinců z bývalého SSSR by byla daleko vhodnější a češtině bližší transkripce česká, kterou používá Odbor všeobecné správy (OVS) MV ČR při evidenci udělených státních občanství.
- důležitý je dokument, ze kterého se jméno a příjmení přebírá, protože v některých případech se např. jméno a příjmení uvedené v rodném listě (používá OVS) značně liší od jména a příjmení uvedeného v pasu (používá CPP)
- v některých státech není zvykem evidovat přesné datum narození (zaznamenává se pouze rok), což vede k dalším možnostem duplicit při kombinované identifikaci prostřednictvím tohoto znaku.

4. Územní příslušnost cizince

Lokalizace cizince do obce a navíc v hlavním městě Praze do urbanistického obvodu.

5. Věk cizince

V souladu s ostatními demografickými statistikami se sleduje věk v dokončených letech (při posledních narozeninách před sledovanou událostí). ČSÚ disponuje potřebnými převodními algoritmy, takže k určení věku dostačuje datum narození a datum události. Je však nutné dodat do evidencí kontrolu smysluplnosti data narození, aby nebyly statistické výstupy zkreslovány.

DOPORUČENÍ RADY EVROPY

Shrnutí požadavků Rady Evropy na ukazatele a charakteristiky a realizovatelnost jejich sběru v ČR

Ukazatel	Kompetence (zodpovědný resort) – poznámky
<p>1. Demografické aspekty</p> <ul style="list-style-type: none"> - státní občanství - pohlaví - věková struktura - porodnost/plodnost 	<p>MV ČSÚ</p> <p><i>Pramenem SLDB, poslední údaje k 1. 3. 2001.</i> <i>Průběžné údaje zajistí ČSÚ za předpokladu využití dat z evidence cizinců v rámci centrální evidence obyvatelstva MV, případně z evidence CPP.</i></p>
<p>2. Typ imigrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - spojení rodiny - uprchlíci - manželství - ekonomická integrace - počet vyhoštění 	<p>MV, CPP, ČSÚ</p>
<p>3. Začlenění na pracovní trh</p> <p><i>Sféra zařazení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - primární - sekundární - terciární 	<p>MPSV MPO - živnostenský rejstřík ČSÚ - VŠPS – výběrové šetření pracovních sil</p>
<p>4. Zaměstnání – kvalifikace</p> <p>a) <i>Úroveň kvalifikace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - žádná - základní vzdělání - nižší střední vzdělání - vyšší střední vzdělání - diplomované (střední odborné) vzdělání - univerzitní vzdělání <p>b) <i>Účast a počet hodin</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - v přípravě na povolání - v pokračovací sociálně - uvědomovací výchově a školení - v kurzech gramotnosti a jazykové výuky - členství sezónních pracovníků v odborech 	<p>MPSV <i>ISPV – informační systém o průměrném výdělku</i></p> <p>MŠMT</p> <p>ČSÚ</p> <p><i>Pramenem SLDB, poslední údaje k 1. 3. 2001.</i> <i>Údaje za obyvatelstvo ČR z VŠPS (výběrové šetření pracovních sil).</i></p> <p>MPSV MŠMT</p> <p><i>Zatím zjistitelné pouze částečně a ne v přesné struktuře doporučené Radou Evropy.</i></p>
<p>5. Sociální dávky</p>	<p>MPSV</p>

Koncepte výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Ukazatel	Kompetence (zodpovědný resort) – poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zaregistrovaní u úřadu sociálního zabezpečení - pobírají rodinné přídatky - pobírají důchody - pobírají dávky zdravotního pojištění - zdravotní postižení nad 66% - pobírají dávky minimální sociální výpomoci 	
<p>6. Bydlení</p> <p><i>typ bydlení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rodinný dům - byt - ateliér nebo místnost <p><i>postavení bydlícího</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - majitel - nájemník u soukromého majitele - nájemník v dotovaném bytě <p><i>kvalita bydlení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - s oddělenou koupelnou - s ústředním topením - s více než 20 m na osobu - s méně než 20 m na osobu <p><i>prostředí</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sídliště s dotovanými byty - městská čtvrť - předměstí/venkov 	<p>MMR</p> <p>MV <i>data k dispozici pouze u vybraných azylantů (OAMP MV ČR), kde existuje program podpory bydlení azylantů.</i></p> <p>CSÚ <i>Pramenem SLDB, poslední údaje k 1. 3. 2001. Požadavky jsou pokryty jen částečně.</i></p> <p>MMR</p> <p>CSÚ <i>jen částečně z výsledků SLDB</i></p> <p>MMR</p> <p>MV (dle adresy cizince)</p> <p>ČSÚ <i>částečně z výsledků SLDB</i></p>
<p>8. Zapojení do společenského, politického a kulturního života</p> <ul style="list-style-type: none"> - počet zapojených do místních dobrovolných organizací - počet zapojených do společenských organizací - odbory - vzájemně prospěšné společnosti - levné bydlení - zaměstnanecké organizace, školní rady - počet členů politických stran - počet registrovaných voličů - počet zapojených do evropských, regionálních a místních voleb - poměr kandidátů z řad imigrantů - poměr zvolených zástupců z řad imigrantů - počet zapojených v klíčových institucích nebo orgánech 	<p>MV, MK</p> <p><i>V této etapě neodporúčujeme tato data zahrnout do souboru vybraných informací s ohledem na jejich nedostupnost i vzhledem k právnímu postavení cizinců v ČR (zatím nemají aktivní ani pasivní volební právo).</i></p>

SPOLEČNÝ DOTAZNÍK
EUROSTATU, STATISTICKÉ DIVIZE OSN, EVROPSKÉ HOSPODÁŘSKÉ KOMISE OSN,
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE, RADY EVROPY

č. tab.	Název tabulky.	Třídění
Část A: Mezinárodní migrační toky		
1	Hlavní kategorie přílivů a odlivů	pohyb (odjezd, příjezd)
		občanský vztah k zemi (občané, ne-občané příslušné země)
		Typy ¹ (různé kategorie)
2	Dlouhodobá imigrace podle země předchozího bydliště a pohlaví	pohlaví (celkem, muži, ženy)
		Země přistěhování - předchozí bydliště (detailně všechny země)
3a	Dlouhodobá imigrace podle státního občanství a věku - obě pohlaví	věk (celkem, 5-leté věkové skupiny až do 80-84, 85+, 65+)
		státní občanství (detailně všechny země)
3b	- muži	dtto 3a
3b	- ženy	dtto 3a
4	Dlouhodobá imigrace podle země budoucího bydliště a pohlaví	pohlaví (celkem, muži, ženy)
		Země vystěhování - budoucí bydliště (detailně všechny země)
5a	Dlouhodobá imigrace podle státního občanství a věku - obě pohlaví	věk (celkem, 5-leté věkové skupiny až do 80-84, 85+, 65+)
		státní občanství (detailně všechny země)
5b	- muži	dtto 5a
5c	- ženy	dtto 5a
Část B: Statistiky azylu a nabytí státního občanství		
6a	Nové žádosti o azyl podle státního občanství a typu žádosti	typ žádosti (první žádost, opakovaná žádost)
		státní občanství (detail všech zemí)
6b	Azylová rozhodnutí a žádosti podle státního občanství a typu	typ (nevyřízené žádosti na začátku roku; celkem rozhodnuto; celkem pozitivně; udělen statut dle Ženevské konvence; humanitární statut a jiné typy dočasné ochrany srovnatelné s azylem; jiná pozitivní rozhodnutí; zamítnutí žádosti; ostatní nestatutární rozhodnutí; nevyřízené žádosti na konci roku)
		státní občanství (detail všech zemí)
7	Nabytí státního občanství	nabytí státního občanství a pozbytí státního občanství; státní občanství (detail všech zemí)
Část C: Struktura populace		

¹ Dle taxonomie migračních toků

Koncepte výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

č. tab.	Název tabulky.	Třídění
8a	Populace podle státního občanství a věku k 1.1. - obě pohlaví	věk (celkem, 5-leté věk. skupiny až do v.s. 80-84, 85+, 0-14, 15-24, 25-39, 40-54, 55-64, 65+)
		státní občanství (detail všech zemí)
8b	- muži	dtto 8a
8c	- ženy	dtto 8a
9	Populace podle země narození a pohlaví k 1.1.	pohlaví (obě pohlaví, muži, ženy)
		Země narození (detailně všechny země)
Část D : Zaměstnání/ekonomicky aktivní v populaci		
část D1 : Tabulky požadované na základě směrnice EU 311/76		
10a	Zaměstnaní podle státního občanství a věkových skupin k 1.1. - obě pohlaví	zaměstnaní (celkem, zaměstnanci, sebezaměstnaní)
		státní občanství (detailně všechny země)
		věkové skupiny (celkem, 0-19, 20-24, 25-39, 40-54, 55-59, 60-64, 65+)
10b	- muži	dtto 10a
10c	- ženy	dtto 10a
11	Zaměstnaní podle ekonomické aktivity, státního občanství a pohlaví k 1.1.	zaměstnaní (celkem, zaměstnanci, sebezaměstnaní)
		hlavní skupiny občanství (celkem, domácí, občané EU, občané zemí mimo EU)
		ekonomická aktivita (2-místné NACE, Rev. 1)
		pohlaví (obě pohlaví, muži, ženy)
12	Zaměstnaní podle státního občanství a regionu k 1.1	zaměstnaní (celkem, zaměstnanci, sebezaměstnaní)
		státní občanství (detailně všechny země)
		region (úroveň NUTS II)
13	Zaměstnaní podle ekonomické aktivity, státního občanství a regionu k 1.1.	zaměstnaní (celkem, zaměstnanci, sebezaměstnaní)
		hlavní skupiny občanství (celkem, domácí, občané EU, občané zemí mimo EU)
		ekonomická aktivita (1-místné NACE, Rev. 1)
		region (úroveň NUTS II)

Koncepte výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

č. tab.	Název tabulky.	Třídění	
část D2 : Jiné			
14a	Hlavní charakteristiky aktivní populace podle státního občanství a věkových skupin k 1.1. <u>- obě pohlaví</u>	věk (celkem, 0-39, 15-24, 25-39, 40+, 40-54, 55-64, 65+)	
			celkem
			občané domácí
			občané EU
			občané zemí mimo EU
		- nezaměstnaní	třídění dtto ekon.. akt. celkem
	- osoby zaměstnané	třídění dtto ekon.. akt. celkem	
14b	- muži	dtto 14a	
14c	- ženy	dtto 14a	

Uvedený dotazník zahrnuje informace, které jsou požadovány 5 institucemi (viz následující tabulka). Veškerá v tabulkách požadovaná data se vztahují k dlouhodobé mezinárodní imigraci a emigraci a měla by být v maximální možné míře očištěna tak, aby co nejvíce odpovídala mezinárodně doporučeným definicím dlouhodobých emigrantů a imigrantů. Nová sada doporučení byla přijata Statistickou Radou OSN v roce 1997 a publikována v roce 1998². Dotazník tuto sadu doporučení zohledňuje. Změny oproti předchozímu roku odrážejí reálné možnosti jednotlivých zemí. O důvodu imigrace a o krátkodobé migraci existuje velice málo informací, a proto bylo upuštěno od sběru těchto informací.

Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených
s migrací a integrací cizinců na území České republiky

Tab. č.	UNSD	ECE	Rada Evropy	Eurostat	ILO
1	X				
2	X	X	X	X	
3a	X			X	X
3b	X			X	X
3c	X			X	X
4	X	X	X	X	
5a				X	X
5b				X	X
5c				X	X
6				X	
7				X	
8a	X		X	X	X
8b	X			X	X
8c	X			X	X
9	X			X	
10a				X	X
10b				X	X
10c				X	X
11				X	X
12				X	X
13				X	X
14a				X	X
14b				X	X
14c				X	X

x) požadují uvedené

SEZNAM ZKRATEK

CIREA	Centrum pro informace diskuzi a výměnu dat v oblasti azylových statistik
CIREFI	Centrum informací, diskuzí a výměny dat v oblasti přechodů hranic a imigrace
CIS	Cizinecký informační systém
CPP	Cizinecká a pohraniční policie
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
Eurostat	Statistický úřad EU
KIC	Komise ministra vnitra pro přípravu a realizaci politiky integrace cizinců a vztahů mezi komunitami
KS CPP	Krajská správa Cizinecké a pohraniční policie
KZAM	Klasifikace zaměstnání
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
OAMP	Odbor azylové a migrační politiky (MV)
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OSČ	Odbor správních činností (MV)
OÚ CPP	Okresní úřadovna CPP
OVS	Odbor všeobecné správy (MV)
OŽ	Odbor živností (MPO)
PČR	Policie ČR
ŘS CPP	Ředitelství správy cizinecké a pohraniční policie
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SSZ	Správa služeb zaměstnanosti (MPSV)
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
UN HCR	Vysoký komisař OSN pro uprchlíky
UN SD	Statistická divize OSN
ÚP	Úřady práce
ÚVIS	Úřad pro veřejné informační systémy
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

PROJEKTY REALIZOVANÉ V ROCE 2006

Přehled projektů podpořených Ministerstvem práce a sociálních věcí

Název projektu : Mezinárodní centrum setkávání – Most
Dotace: 154 400 Kč

Realizátorem projektu je Diakonie Českobratrské církve evangelické. Projekt navázal na obdobnou činnost z předchozích let. Cíle projektu jsou: podpora vzájemného setkávání pořádáním národních dnů a diskusních programů; zkvalitnění orientace cizinců v české společnosti při styku s úřady informačním a poradenským servisem; zkvalitnění života cizinců výukou českého jazyka; pomoc při zviditelnění nadaných cizinců pořádáním kulturních akcí.

Název projektu: Pomoc migrantům a uprchlíkům
Dotace: 393 100 Kč

Realizátorem projektu je Arcidiecézní charita Praha. Projekt se zaměřuje na pomoc cizincům trvale nebo dlouhodobě žijícím v ČR, azylantům a žadatelům o azyl žijícím v ČR déle než jeden rok. Cílem projektu je pomoc těmto lidem prostřednictvím sociálního a právního poradenství, osobní asistence při jednání s úřady a policií, poradenství v oblasti zaměstnanosti v ČR formou informace o možnosti rekvalifikace atp., pomoc a podpora ženám s dětmi potenciálně ohroženým násilím, právní zastupování, psychologické poradenství, poskytování nezbytné materiální pomoci a zajištění ubytování zejména pro ženy s dětmi.

Název projektu: Poradna pro uprchlíky a migranty České Budějovice
Dotace: 270 100 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita České Budějovice. Cílem projektu je komplexní péče o klienta-cizince. Obsahem projektu je individuální poradenství, sociálně-právní poradenství, aktivní pomoc v poradně formou vyplňování a sepisování úředních listin, doprovod a asistence při jednání na úřadech, terénní sociální práce, zajištění návazné péče formou zprostředkování další odborné péče (lékař, psycholog), spolupráce s úřady apod.

Název projektu: Podpora integrace znevýhodněných skupin migrantů
Dotace: 563 800 Kč

Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům. Projekt navázal na obdobnou činnost z předchozího roku. Projekt je složen ze dvou částí. Základními činnostmi v rámci projektu jsou poskytování komplexních sociálních služeb znevýhodněným skupinám migrantů formou sociálního poradenství včetně doprovodu při řešení komplikovaných úředních záležitostí, podpora a pomoc při stěhování do integračního bytu v případě azylantů,

pomoc s vyřízením nostrifikace dokladů o dosaženém vzdělání a kvalifikaci apod. Další část projektu je zaměřena na vytvoření individuálního plánu rozvoje 10 žen-azylantek a dále na posilování jejich sebevědomí prostřednictvím interaktivního semináře-kurzu „Sebeúcta“. Projekt věnuje zvláštní pozornost genderové problematice, zajištění účasti dětí azylantů a cizinců s trvalým pobytem na mimoškolních aktivitách, podpoře a pomoci azylantům při stěhování do integračního bytu.

Název projektu: Poradna pro cizince a uprchlíky Plzeň
Dotace: 509 100 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita Plzeň. Cíle projektu jsou: poskytování sociálního a právního poradenství, asistence při zvládání administrativních náležitostí, doprovod při jednání na úřadech, pomoc při řešení složité osobní situace, asistence při vyhledávání ubytování pro uznané azylanty, asistence při vstupu na trh práce, pomoc při vybavení domácností cizinců a azylantů, podpora informovanosti majority o podmínkách života cizinců v ČR apod. V rámci multikulturního centra jsou uskutečňovány aktivity pro rozvoj a upevňování sociálních vazeb mezi minoritními a majoritními skupinami společnosti prostřednictvím multikulturních večerů a programů.

Název projektu: Sociační aktivační denní centrum pro cizince
Dotace: 153 700 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita Brno. Projekt směřuje zejména k matkám s dětmi (cizinci s dlouhodobým pobytem v ČR a azylanti). Cílem projektu je poskytovat sociálně právní poradenství cizincům v nouzi, intervenci, doprovod při jednání s úřady a institucemi, materiální a sociální pomoc. Dalším cílem projektu je poskytovat informace a pomoc při výchově a vzdělání a poskytovat volnočasové programy dětem. Projekt by měl předcházet vyloučení výše uvedených skupin ze společnosti a měl by přispět k vzájemnému porozumění.

Název projektu: Migrace a média
Dotace: 306 300 Kč

Realizátorem projektu je Člověk v tísni. Hlavním cílem projektu je zvýšit povědomí veřejnosti o situaci cizinců žijících v ČR prostřednictvím médií a tím zlepšit vztah majority k cizincům na úrovni celostátní i jednotlivých regionů. Mezi další cíle projektu patří: vyvážené a objektivní informování o situaci cizinců ve sdělovacích prostředcích, zájem jednotlivých novinářů o tematiku migrace a situaci cizinců žijících v ČR, veřejnost seznámená s cizinci žijícími v jejich regionu, zvýšené mediální schopnosti (psaní článků, prezentace tématu, orientace v českém mediálním prostředí) pracovníků nevládních neziskových organizací, které se zabývají cizinci, a představitelů cizineckých organizací.

Název projektu: Poradna pro uprchlíky a migranty
Dotace: 175 000 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita Litoměřice. Cílem projektu je prostřednictvím sociálního poradenství a dalších služeb zmírňovat a pomáhat řešit nepříznivé sociální situace

cizinců legálně pobývajících na území Ústeckého kraje a to v rozsahu: poskytování informací (orientace v právních normách), pomoc při orientaci cizinců v systému zdravotního a sociálního zabezpečení, poradenství v oblasti bydlení a zaměstnání, pomoc při ochraňování práv a zájmů, výchovné, vzdělávání a aktivizační služby.

Název projektu: Pomoc cizincům a uprchlíkům v nouzi Brno

Dotace: 184 900 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita Brno. Základní ideou projektu je pomoc cizincům v situacích pro ně obtížně zvládnutelných díky jiné národnosti, jazykovým bariérám, nedostatku znalostí a zkušeností při jednání s úřady a v oblasti právního systému ČR. Jedná se zejména o sociálně právní poradenství, intervence, doprovod při jednání s úřady a institucemi, materiální a sociální pomoc.

Název projektu: Šance 2006

Dotace: 842 000 Kč

Realizátorem projektu je Sdružení občanů zabývajících se emigranty. Projekt navázal na obdobnou činnost v předchozích letech. Základní ideou projektu je zefektivnit integraci cizinců, tzn. azylantů a dlouhodobě a legálně usazených cizinců do majoritní společnosti. Cílem poskytovaných služeb je překlenout handicapy cizinců a azylantů na trhu práce, zejména osob vedených v evidenci nezaměstnaných místními úřady práce, a plnohodnotně je začlenit do společnosti a přispět tak k celkové kulturní a sociální integraci cizinců do nového prostředí, pomoci jim stát se samostatnými a nezávislými a minimalizovat tak možnost jejich sociálního vyloučení. Tento cíl je realizován prostřednictvím komplexního sociálně-právního poradenství, formou individuální asistence po celou dobu projektu. Vedle poradenské aktivity jsou realizovány kurzy zaměřené na výuku českého jazyka a kurzy obsluhy PC. Tyto kurzy směřují ke zlepšení komunikačních schopností cizinců, zvýšení sebevědomí ve vyjednávacích procesech, rozšíření možností realizace dosaženého vzdělání a uplatnění na trhu práce, posílení sociální odolnosti a prevenci sociálního vyloučení.

Název projektu: Vznik Informačního a vzdělávacího střediska – „Slovanský dům“ v Ústí nad Labem

Dotace: 795 200 Kč

Realizátorem projektu je Oberig o. s. Cíle projektu jsou: poskytnout cizincům individuální asistenci při vstupu na trh práce, zvláštní důraz je kladen na jejich vzdělávání ve formě kurzů češtiny pro cizince a výpočetní techniky, na pomoc těm, kteří by se chtěli zapojit do pilotního projektu MPSV „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“, dále na dosažení větší informovanosti cizinců o jejich právech a povinnostech, pomoc v krizové situaci, systematickou psychologickou pomoc, vytvoření poradny pro děti a mládež, zajištění dostatečných volnočasových aktivit pro děti a mládež, pořádání festivalů mládeže apod.

Název projektu: Sociální pomoc azylantům a cizincům při integraci v ČR
Dotace: 399 000 Kč

Realizátorem projektu je Konzorcium nevládních organizací pracujících s uprchlíky v ČR. Cílem projektu je zapojit azylanty a osoby s dlouhodobým a trvalým pobytem do života v ČR a pomoci jim v integraci do majoritní společnosti, tj. najít pro ně vhodné zaměstnání, eventuálně vzdělávací zařízení a bydlení a zejména je motivovat k vlastní aktivitě při hledání práce.

Název projektu: Komplexní sociálně-právního poradenství cizincům na podporu jejich integrace v ČR
Dotace: 638 500 Kč

Realizátorem projektu je Český helsinský výbor. Projekt navázal na obdobnou činnost z předchozího roku. Hlavním cílem projektu je dosáhnout uspokojivé úrovně v oblasti poskytování sociálně-právního poradenství cizincům, a to v komplexním rozsahu se zaměřením na pobyt cizinců, státní občanství, zaměstnanost, sociální péči, matriky, zdravotní péči, rodinné záležitosti, vzdělávání, bydlení atd. Cílovou skupinou projektu jsou cizinci dlouhodobě nebo trvale žijící v ČR, azylanti, rodiny cizinců s dětmi, sloučené rodiny, v nichž jeden z partnerů je cizinec, ženy-cizinky, cizinci-senioři a veřejnost ČR.

Název projektu: Rodina odvedle 2006
Dotace: 545 200 Kč

Realizátorem projektu je občanské sdružení SLOVO 21. Projekt navázal na obdobnou činnost z předchozích let. Hlavním cílem projektu je podpořit integraci dlouhodobě žijících cizinců do české společnosti prostřednictvím přímého kontaktu mezi rodinami cizinců a českými rodinami. Projekt obsahuje: monitorování a analýzu aktuální situace v oblasti integrace cizinců včetně role místní správy a samosprávy, vzdělávacích institucí, nevládních neziskových organizací atd. ve všech 14ti krajích ČR, setkání rodin Čechů a cizinců ve všech 14ti krajích ČR, vytvoření databáze všech účastníků projektu, tj. jednotlivců, organizací a institucí zapojených do jeho realizace a mediální kampaň.

Název projektu: Bulletin SLOVO-informace pro cizince i o cizincích
Dotace: 224 500 Kč

Realizátorem projektu je občanské sdružení SLOVO 21. Hlavním cílem projektu je: zlepšení informovanosti cizinců o podmínkách týkajících se jejich právního, sociálního a kulturního postavení v ČR, přispění k zlepšení informovanosti cizinců o současných programech a projektech, které realizují vládní instituce a nevládní organizace v oblasti integrace, prezentování modelů úspěšné legislativy o postavení cizinců v zemích s dlouhodobou zkušeností v oblasti integrace imigrantů, objektivní informování české veřejnosti o životě cizinců v ČR a jejich aktivitách.

Název projektu: Koordinační a informační centrum pro cizince a azylanty

Dotace: 193 600 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita ostravsko-opavská. Cíle projektu jsou: poradenské služby v oblasti právní a sociální, asistence při právních a úředních úkonech (podáních, žádostech, vyplňování formulářů a tiskopisů apod.), asistence při podávání opravných prostředků proti soudním a správním rozhodnutím, asistence při zařizování osobních dokladů nezbytných pro pobyt v ČR, zprostředkování kontaktů na jiné nevládní organizace, úřady a další instituce, poskytování okamžité materiální humanitární pomoci ve stavu nouze (zvláště oblečení, stěhování, apod.).

Název projektu: Integrace azylantů a cizinců s trvalým pobytem na území ČR

Dotace: 646 800 Kč

Realizátorem projektu je Poradna pro integraci. Cílem projektu je poskytnout azylantům a cizincům dostatečné informační zázemí a povědomí o právním, sociálním a správním prostředí ČR, představit jim pravidla a zákonitosti života obce, v níž se nacházejí a naopak je představit těm zástupcům obce, s nimiž budou nevyhnutelně a nejčastěji přicházet do úředního styku. Doprovázení, tlumočení a vysvětlování přání klientů a naopak vysvětlování požadavků úřadů, obce, majitele domu apod. klientovi umožní předcházet možným nedorozuměním a z nich vyplývajícím problémům jak při běžné komunikaci, tak při případném řešení jakýchkoliv potíží mezi klientem a jeho českým okolím.

Název projektu: Sociální poradenství pro azylanty a cizince v produktivním věku

Dotace: 458 600 Kč

Realizátorem projektu je Centrum pro integraci cizinců. Projekt navázal na obdobnou činnost z předchozího roku. Cílem projektu je vybudovat pro každého klienta, pokud o to má zájem, pozitivní perspektivu dalšího života v ČR formou poskytování sociálního a psychosociálního poradenství, pomoc při nalezení práce, bydlení, případně jiným způsobem.

Název projektu: Právní, sociální a psychologická asistence cizincům při jejich integraci do české společnosti

Dotace: 1 050 100 Kč

Realizátorem projektu je Centrum pro otázky migrace. Cílem projektu je přispět k posílení orientace cizince v českém sociálním a právním prostředí. Důraz je kladen na vytvoření takových znalostí a návyků u cizince, aby byl postupně schopen své problémy řešit sám a bez cizí sociální podpory, dále napomáhat v každodenní praxi při řešení problémů jednotlivých klientů, právní, sociální a psychologická asistence.

Přehled projektů podpořených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Název projektu: Konverzace v češtině pro zahraniční vysokoškoláky

Dotace: 100 000 Kč

Realizátorem projektu je Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (UJEP). Cílem projektu je zpracovat moderní studijní příručku pro zahraniční studenty, kteří jsou přijímáni ke studiu na fakulty a ústavy UJEP Ústí nad Labem, která jim usnadní integraci mezi ostatní studenty při vyrovnávání se s novou životní situací – plněním studijních povinností na vysoké škole v českém jazyce. Osvojení slovní zásoby a procvičování modelových rozhovorů zaměřených na oblast komunikace ve vysokoškolském prostředí přispěje k redukci jazykových a kulturních bariér na začátku studia.

Příručka Konverzace pro zahraniční vysokoškoláky bude obsahovat 10 tematických celků s cvičeními a dialogy. Každý celek bude doplněn slovníkem – slovní zásobou vztahující se k danému tematickému okruhu. Přílohou budou zvukové nahrávky dialogů s tematikou vysokoškolského prostředí a různé pracovní pokyny pro nácvik komunikativních kompetencí a pohotových řečových reakcí na mluvenou češtinu.

Název projektu: Čeština, Dějepis a Občanská výchova (Soubor pomocných materiálů pro učitele a žáky ZŠ)

Dotace: 100 000 Kč

Realizátorem projektu je Pedagogická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (UJEP). Učitelé ZŠ postrádají vhodné jazykově upravené pomocné texty a úkoly, které by jejich žákům-cizincům jednak usnadnily získávání na abstraktní myšlení náročnějších vědomostí (i dovedností) ve vyučování českému jazyku, dějepisu a občanské výchovy, jednak rozvíjely v těchto oblastech jejich jazykové kompetence.

Projekt směřuje k zpracování průvodního pomocného materiálu spočívajícího v lingvodidaktickém přizpůsobení vybraných modelových textů a úkolů ze současných učebnic (ve formě průvodního listu/karty k učebnici), které by odpovídalo požadavkům žáka s jinou úrovní jazykové kompetence, než má rodilý mluvčí, a které by bylo doplněno a vhodný pojmový slovník. Užívání těchto materiálů ve výuce by mělo usnadnit učitelů přípravu na výuku, ale zejména napomoci žákům-cizincům v osvojování příslušných poznatků prostřednictvím češtiny a jejich snazší a účinnější jazykové integraci do jazykově smíšeného kolektivu na ZŠ.

Název projektu: Žijí vedle nás – hodiny multikulturní výchovy 2006

Dotace: 300 000 Kč

Realizátorem projektu je SLOVO 21, o. s.. V 80 vybraných školách ze všech 14 krajů ČR (základní, střední a vysoké školy) proběhnou hodiny multikulturní výchovy, kterých se zúčastní žáci a studenti, jejich učitelé a profesori a zástupci cizinců žijících v ČR. V rámci projektu bude realizována anketa týkající se integrace cizinců mezi studenty a pedagogy, jejíž výsledky zpracují experti a budou publikovány v tištěné brožuře.

Každá z hodin bude obsahovat:

- úvodní slovo učitele nebo profesora z domácí školy

- informace zástupce o.s. Slovo 21 a NNO z daného kraje o cizincích žijících v ČR a konkrétní informace o kraji, ve kterém hodina probíhá
- promítání vybraného videodokumentu
- vystoupení přítomného cizince žijícího v daném městě (kraji)
- diskuse všech přítomných
- předání ankety žákům, studentům a pedagogům, vyplnění ankety

Název projektu: Cyklus jazykových a didaktických seminářů zaměřených ke specifické problematice výuky češtiny jako cizího jazyka

Dotace: 70 000 Kč

Realizátorem projektu je Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (UČCJ) o.s. Cyklus seminářů je zaměřen zejména k tématům češtiny jako cizího jazyka (ČJC). Základní myšlenkou projektu je zpřístupnění ČJC, a to zejména v oblasti přípravy učitelů pro výuku ČJC. Cílem seminářů je jednak seznámit účastníky se specifickými metodikou výuky ČJC, novými metodami, materiály, ale také se *sociokulturními kompetencemi* při výuce cizinců (jak učitelů, tak studentů). V praxi to znamená uspořádání 6 seminářů pro cca 200 učitelů (ze všech typů škol z celé republiky) a 50 studentů českého jazyka, kteří budou prostřednictvím své výuky předávat získané zkušenosti a informace svým studentům.

Vzhledem k tomu, že členové asociace působí také v zahraničí a příspěvky jsou publikované na webových stránkách asociace, je dopad tohoto projektu mezinárodní. Součástí předkládaného projektu je sborník (v tištěné a elektronické podobě), v němž budou publikovány příspěvky jednotlivých přednášejících (z České republiky a ze zahraničí) a správa webových stránek (www.auccj.org), na kterých jsou zveřejňovány aktuální informace o akcích spojených s výukou ČJC, příspěvky ze seminářů, seznam literatury a činnost knihovny, odkazy, přihláška on-line, diskusní forum.

Název projektu: Rozvíjení vzájemné tolerance a lidské sounáležitosti

Dotace: 175 000 Kč

Realizátorem projektu je Asociace trenérů sociálně psychologického výcviku Praha. Řešení problémů, které vyplývají z nesnášenlivých, xenofobních a rasistických postojů a projevů je stále naléhavějším úkolem současnosti. O tom, že existují nepřátelské postoje k cizincům u dětí podporované rodičovskou výchovou, je možné se přesvědčit běžným rozhovorem s nimi. O tom, že pedagogové v řešení tohoto problému jsou často bezradní se realizátoři přesvědčili v projektech v minulých letech. Zkušenosti z minulých let realizátora projektu přesvědčují, že je třeba v tomto projektu klást velký důraz na osobní prožitek v řešení problémů, které jsou způsobeny intolerancí a předsudky. Cílem projektu je zvýšit kompetentnost pedagogů pro výchovu dětí k snášenlivosti a toleranci, ukázat vhodné modely řešení negativních postojů k členům minoritní společnosti, podpořit preventivní aktivity proti rasizmu a xenofobii.

Název projektu: Krok k pracovní inteligenci II - kurzy češtiny pro cizince

Dotace: 200 000 Kč

Realizátorem projektu je Sdružení občanů zabývajících se emigranty. V rámci projektu Krok k pracovní integraci II. jsou poskytovány bezplatné kurzy českého jazyka v rozsahu 70 hodin (2 x 2 hodiny týdně) v Praze, Brně, Olomouci, Plzni, Teplicích, Ostravě a Karlových Varech,

jež umožní 70 dlouhodobě legálně usazeným cizincům zásadně zlepšit komunikační dovednosti a tím zvýšit nejen jejich šance na uplatnění na trhu práce a další vzdělávání, ale i sebevědomí při navazování kontaktů se členy majoritní společnosti. Významnou měrou tak dojde k urychlení integračního procesu, který je jinak velmi zdlouhavý, a k zamezení sociální exkluze cizinců a azylantů. Výuku provedou kvalifikovaní lektori, jež mají s kurzy češtiny jako cizího jazyka bohaté zkušenosti.

Projekt plynule navazuje na realizaci projektu Krok k pracovní integraci - učební materiál pro cizince, který byl v roce 2005 podpořen MŠMT v rámci Koncepce integrace cizinců (č.j. 17415/05-22). Navíc projekt Krok k pracovní integraci II. využije i učebních materiálů, které SOZE v roce 2005 vytvořilo pro MŠMT v rámci vypracování pilotní metodiky úvodních kurzů pro azylanty (výuka českého jazyka, sociokulturní kompetence a prezentace sociálně-právních údajů).

Název projektu: Integrační program pro cizince

Dotace: 100 000 Kč

Realizátorem projektu je MOST pro lidská práva. Integrační kurzy pro cizince jsou projektem, který výrazně zvyšuje potenciál cizinců s dlouhodobým pobytem, kteří se chtějí usadit v ČR. Cizinecká komunita je v Pardubickém kraji tvořena (pořadí podle počtu jednotlivých státních příslušníků) zejména Ukrajinci, Slováky, Poláky a Vietnamci. Státní příslušníci Ukrajiny tvořili největší část klientů poradny pro integraci provozovanou naším sdružením v letech 2002 - 2005. Současně disponují největším integračním potenciálem a také motivací k přesídlení do ČR.

Sdružení Most pro lidská práva poprvé realizovalo projekt integračních programů v roce 2004 jako zaváděcí projekt a v následujícím roce 2005 realizovalo navazující projekt Integrační program pro cizince. Pracuje se skupinou cizinců (zejména Ukrajinci a Bělorusy), kteří proces integračního programu dobrovolně podstoupili. Zahrnul výuku češtiny jako cizího jazyka, základní informace z oblasti historie, právních předpisů, které se jich nejbližší dotýkají, reálií, institucí a zvyků. Vzhledem ke zjištění, že většina cizinců ze zemí bývalého SSSR postrádá počítačovou gramotnost, je součástí předkládaného projektu i základní kurz počítačové gramotnosti, který je předpokladem pro jejich profesionální uplatnění v evropské společnosti.

Název projektu : Brána jazyků otevřena II

Dotace: 80 000 Kč

Realizátorem projektu je Vzdělávací centrum Podkrušnohoří, o.s. Projekt je zaměřen na výuku českého jazyka jako cizího (i za pomoci výukového programu), určenou cizincům s trvalým pobytem v ČR. Cílem projektu je pomoci překonat problémy, vzniklé jejich jazykovými nedostatky: prohloubení znalosti českého jazyka předpokládá následné usnadnění jejich komunikace s okolím, zlepšení možnosti uplatnění a orientace na trhu práce, možnost získání zkušeností o fungování veřejné správy, zlepšení možnosti podpory vlastních dětí v učení apod. Projekt je určen pro 10 cizinců převážně s vietnamskou, ukrajinskou a rumunskou státní příslušností a bude trvat 6 měsíců.

Název projektu : Hezky česky II - edukačně-aktivační dílny pro cizince-žáky základních škol
Dotace: 174 000 Kč

Realizátorem projektu je Sdružení občanů zabývajících se emigranty, o.s. Cílem projektu je přispět k integraci dětí-cizinců do školního kolektivu. V rámci projektu budou pro žáky brněnských a olomouckých základních škol organizovány odpolední dílny, které jim napomohou odstraňovat jazykové i kulturní bariéry a seznámí je s českým prostředím, kulturou a reáliemi naší země formou her a volnočasových aktivit, pečlivě zvolených s ohledem na vzdělávací aspekty a návaznost na probírané učivo. Projekt navazuje na předchozí projekt „Hezky česky – Aspekty výuky cizinců na základních školách s důrazem na prevenci sociálního vyloučení“ v roce 2005/2006. Dílny budou probíhat v období září – polovina prosince 2006 a jsou určeny pro 60 dětí z Brna a Olomouce v rozsahu 180 hodin.

Název projektu : Projekt na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka
Dotace: 36 000 Kč

Realizátorem projektu je ZŠ Praha 10 - Hostivař, Kozinova. Projekt si klade za cíl pomoci dětem cizinců v základní škole prostřednictvím výuky českého jazyka. K tomu jim pomůže mj. dobře zvládnutý nový jazyk jak ve formě mluvené, tak i psané, kterou žáci přicházející do nového prostředí nemohou v rámci běžné výuky zvládnout. Bude jim tedy poskytnuto více času na získávání nových poznatků, budou se jimi zabývat s větší intenzitou a zejména bude možno přihlédnout k jejich individuálním potřebám. Žáci budou rozděleni do dvou skupin podle věkového kritéria odpovídajícího prvnímu, respektive druhému stupni ZŠ. Výuka se bude konat nad rámec povinné výuky ve dvouhodinových blocích jednou týdně pro každou skupinu.

Název projektu: Komunitní škola – škola otevřená komunitám s realizací výuky pro cizince
Dotace: 97 000 Kč

Realizátorem projektu je ZŠ Praha 10, Olešská 18/2222. Cílem projektu je zlepšení situace a komunikace mezi cizinci a majoritou, zvýšení jazykové úrovně dětí cizinců a tím i zkvalitnění výuky v českém jazyce i v ostatních předmětech, což je jeden z předpokladů lepší integrace cizinců do naší společnosti. Cílová skupina zahrnuje 30 žáků – 15 žáků z Číny a 15 žáků z ostatních národnostních menšin – Ukrajina, Rusko, státy bývalé Jugoslávie a další, ve věku od 6 do 17 let.

Projekt bude realizován prostřednictvím výuky (4 hodiny týdně ve skupinách začátečníci a pokročilí), i návštěvami významných míst a lokalit, aby se žáci blíže seznámili s naší kulturou a tradicemi. Zvláštní část projektu bude zaměřena na prázdninový pobyt dětí na horské chatě s několika českými dětmi, což umožní maximální možnost komunikace ve všech situacích, které pobyt přinese.

Při výuce i realizaci projektů a prázdninového pobytu budou uplatněny v maximální míře nové metody práce – projektová výuka, práce ve skupinách, metody kritického myšlení. Ve škole se budou uskutečňovat pravidelná setkání s rodiči cizinců.

Název projektu: Praktická čeština pro cizince

Dotace: 98 000 Kč

Realizátorem projektu je vzdělávací společnost EDOST, s.r.o. Projekt s názvem „Praktická čeština pro cizince“ se realizuje v období od 1.10. - 31.12. 2006; aktivační program probíhá v období od 23. 10. - 22. 12. 2006. Cílovou skupinu, pro kterou je projekt určen, tvoří cizinci s trvalým pobytem v ČR evidovaní na Úřadu práce v Chomutově jako nezaměstnaní, případně zájemci o tento projekt z řad klientů Poradny pro cizince v Chomutově. Celkový počet účastníků projektu je 12 lidí. Projekt bude zajišťovat a realizovat vzdělávací společnost EDOST, s.r.o. Partneři projektu jsou Poradna pro cizince, Úřad práce Chomutov a externí lektori.

Hlavním cílem projektu je zajistit výuku praktického českého jazyka pro cizince. Tím nejen zmírnovat jejich jazykové bariéry při styku s českými občany, ale také dosáhnout zvýšení jejich šancí na pracovní uplatnění. Projekt zahrnuje celkem 168 hodin aktivačního výcviku, z toho 108 hodin českého jazyka. Další aktivační výcvik se zaměřuje na praktické informace a rozšíření kompetencí účastníků pro snazší integraci do české společnosti. Pro účastníky projektu je zajištěna možnost individuálních konzultací a řešení osobních problémů s odborníkem v Poradně pro integraci v Chomutově.

Název projektu: Učíme děti z cizích zemí česky

Dotace: 8 000 Kč

Realizátorem projektu je základní škola Náchod – Plhov. Základní školu Náchod -Plhov navštěvují žáci, kteří do České republiky přišli z jiné země a český jazyk je pro ně cizím jazykem. Projekt si klade za cíl poskytnout těmto dětem individuální péči při výuce českého jazyka. Pokud tito žáci zvládnou český jazyk, snadněji se zapojí do života společnosti, snadněji budou zvládat učivo základní školy. V rámci projektu budou nabídnuty těmto žákům dvě hodiny českého jazyka týdně nad rámec výuky ve škole. Výuka českého jazyka se bude týkat osmi žáků ZŠ Náchod - Plhov; výuku povede Mgr. Irena Nováková, učitelka 1.stupně ZŠ, která má s výukou dětí přicházejících z cizí země několikaletou zkušenost. Poskytnuté finanční prostředky budou využity právě na odměnu za práci vyučující. ZŠ Náchod - Plhov se na výuce dětí – cizinců bude podílet tím, že výuka bude probíhat v prostorách školy a že škola opatří ze svých prostředků učebnice, výukové texty a další pomůcky. Záměrem je, aby projekt pokračoval i v roce 2007.

Název projektu: Začínáme spolu II. - multikulturní výchova v současnosti

Dotace: 95 000 Kč

Realizátorem projektu je Fakultní základní škola PedF UK, Praha 13. Druhá etapa projektu výrazně posiluje význam multikulturní výchovy v současné škole. Projekt představuje otevřený systém, který umožňuje vzájemně se seznámit se zvyky a tradicemi zemí, z nichž děti pocházejí, respektovat jejich konkrétní potřeby a nenásilnou formou je zapojovat do poznávání a zvládnutí českého jazyka a kultury ČR. Cílem nejsou jen poznatky o ČR a českém jazyce, ale naopak tyto poznatky by se měly stát nástrojem porozumění světu, ve kterém se děti ocitly, k porozumění sobě samému, k toleranci k ostatním spolužákům, k pozitivnímu myšlení a jednání. Mají vytvořit takové prostředí s dostatečným množstvím aktivit a pomůcek, kde vládne důvěra, tolerance a takt.

Za hlavní cíl takto pojaté multikulturní výchovy je považováno vyhledání a uspokojení individuálních potřeb každého dítěte-cizince. Výstupem budou zejména již osvědčená dětská multikulturní odpoledne a cílem bude ve větší míře zapojení rodičů dětí-cizinců, případně i dalších občanů i pracovníků z různých organizací.

Název projektu: Tvorba učebních textů českých reálií pro výuku češtiny pro cizince
Dotace: 98 000 Kč

Realizátorem projektu je Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze. Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze poskytuje vzdělání nejen studentům české národnosti. Ve všech ročnících studují i studenti cizinci (celkově 70). Jejich vstupní úroveň znalostí českého jazyka je značně různorodá, přehled o českých reáliích většinou nedostatečný, což představuje překážku úspěšného zahájení náročného odborného studia i začlenění do naší společnosti a plnohodnotného studentského života. Naším záměrem je proto vytvořit (jako součást kurzů českého jazyka) program výuky českých reálií včetně učebních materiálů. Ty budou rozděleny na jednotlivé tematické celky tak, aby studenti získali základní přehled o historii a zejména současnosti naší společnosti.

Přehled projektů podpořených Ministerstvem průmyslu a obchodu

Název projektu: Informační materiál pro zahraniční fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona na území České republiky

Náklady projektu: 335 000 Kč

Realizátorem projektu je Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Cílem projektu je vytvořit informační materiál pro zahraniční fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona na území České republiky. Jedná se o aktualizaci projektu realizovaného v r. 2005 s tím, že aktualizovaný projekt bude přeložen do jazyků hlavních cílových skupin podnikatelů (ukrajinština, vietnamština, ruština a němčina).

I. část projektu je věnována podmínkám živnostenského podnikání.

II. část projektu se věnuje soustavě a působnosti živnostenských úřadů, včetně přehledu činností vykonávaných v I. stupni obecními živnostenskými úřady. V příloze této části bude uveden seznam obecních živnostenských úřadů, krajských živnostenských úřadů a Živnostenského úřadu České republiky, včetně kontaktních adres.

Název projektu: Ochrana spotřebitelů v České republice (informace o některých vybraných službách určená pro cizince)

Náklady projektu: 265 000 Kč

Realizátorem projektu je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Cílem projektu je přiblížit a poskytnout cizincům základní právní informace o ochraně spotřebitelů v ČR a tím posílit prevenci nesprávných postupů. Předmětem projektu je informační materiál a jeho obsah je orientován na služby, a to zvláště na témata spojená s finančními službami. Ke zpracování jsou navrhována následující témata: Internetové nakupování, Služby bank, Platební karty, Pojišťovací služby, Úvěrové služby, Telekomunikační služby, Síťové služby, Služby leteckých společností, Cestovní služby, Právní služby. Během zpracování může dojít k rozšíření o další témata, případně mohou být zpracována některá jiná, než uvedená. Materiál bude přeložen do jazyka anglického a jazyků hlavních cílových skupin – ruština, ukrajinština, vietnamština a případně němčina a polština).

Přehled projektů podpořených Ministerstvem kultury

Název projektu: Spříznění hudbou - hudební mosty

Dotace: 70 000 Kč

Realizátorem projektu je Arabesque s. r. o., Praha. Smyslem projektu je využít hudby jakožto prostředku překonávajícího hranice odlišných mentalit. Součástí projektu bude konference na téma vzájemné ovlivňování evropské a arabské hudby, hudební dílna a koncert.

Název projektu: Kruhy - Multikulturní ženské skupiny

Dotace: 110 000 Kč

Realizátorem projektu je Centrum pro otázky migrace, o. s., Praha. Projekt navazuje na stejnou činnost jako v předchozím roce. Projekt je zaměřen na pravidelná multietnická kulturní setkávání žen - cizinek a občanek ČR. Záměrem je vzájemné sdílení a prezentace vlastní kultury a poznání kultur ostatních etnik.

Název projektu: Studentské filmové kluby - dokumentární filmy o lidských právech

Dotace: 200 000 Kč

Realizátorem projektu je Člověk v tísni - společnost při ČT, o. p. s., Praha. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Cílem projektu je aplikace systematické metody vzdělávání o lidských právech a multikulturního vzdělávání za pomoci dokumentárních filmů – jsou zaměřeny na otázky rasismu, nedemokratických režimů, humanitární pomoci, migraci atd.

Název projektu: Poznejme se navzájem

Dotace: 35 000 Kč

Realizátorem projektu je Dětské informační centrum Polička, Polička. Projekt je zaměřen na výchovu a osvětu školní mládeže s cílem zamezit negativnímu smýšlení o cizincích v ČR a na zapojení početné vietnamské komunity do života města Poličky.

Název projektu: Měsíc černošské historie

Dotace: 40 000 Kč

Realizátorem projektu je Humanitas Afrika, Praha. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Obsahem projektu je cyklus seminářů a workshopů prezentujících rozmanitost africké kultury a multikulturní večer s vystoupením afrických umělců.

Název projektu: Kulturní a společenský život irácké menšiny v ČR
Dotace: 60 000 Kč

Realizátorem projektu je Irácké fórum, Praha. Cíle projektu jsou kulturně vzdělávací a výchovné aktivity, směřující k informovanosti o kultuře, historii, politické situaci a společenském životě v Iráku a České republice.

Název projektu: Země, kde budu žít
Dotace: 80 000 Kč

Realizátorem projektu je Moravská galerie v Brně, Brno. Projekt je zaměřen na děti z Pobytového a azylového střediska v Zastávce u Brna a děti imigrantů navštěvující brněnské základní školy. Cílem je seznámit děti prostřednictvím sbírkového fondu Moravské galerie s kulturní historií naší země.

Název projektu: Zvyšování profesionality a inkluze služeb pro cizince do komunity
Dotace: 80 000 Kč

Realizátorem projektu je Multikulturní centrum České Budějovice. Záměrem projektu je podporovat pomocí seminářů a kulturních akcí vzájemné poznávání a vztahy mezi cizinci a majoritní společností.

Název projektu: Dialog kultur 2006 - 3. ročník festivalu věnovaného střetávání a prolínání rozličných kultur, jazyků a náboženství v ČR
Dotace: 206 000 Kč

Realizátorem projektu je Multikulturní centrum Praha, o. s., Praha. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Cílem festivalu je zahájit společenskou diskusi o otázkách spojených s problematikou interkulturního soužití, upozornit na problémy, které život v kulturně rozmanité společnosti přináší.

Název projektu: Knihovna jako brána k integraci cizinců v EU - Závěrečná konference a integrační aktivity ve veřejných knihovnách
Dotace: 151 000 Kč

Realizátorem projektu je Multikulturní centrum Praha, o. s., Praha. Obsahem projektu je zpracování strategického materiálu pro veřejné knihovny ke snazší integraci cizinců a imigrantů v zemích EU prostřednictvím vzdělávací a informační nabídky v knihovnách a prezentovat příklady dobré praxe ze zahraničí.

Název projektu: Umožnění další existence a rozšíření záběru magazínu Nairi
Dotace: 100 000 Kč

Realizátorem projektu je Občanské sdružení Arménský dům, Josefův Důl. Projekt navazuje na stejnou činnost jako v předchozím roce. Záměrem vydavatele je prostřednictvím magazínu

informovat příslušníky arménské komunity v ČR o české historii, kultuře, památkách a společnosti a arménskou kulturu přiblížit české majoritě.

Název projektu: RefuFest aneb Přišel Svátek

Dotace: 150 000 Kč

Realizátorem projektu je Občanské sdružení Berkat, Praha. Cílem kulturně-společenské akce je prezentovat majoritní společnosti kulturu a způsob života v zemích původu migrantů a ukázat na problémy, se kterými se v nové zemi potýkají.

Název projektu: Příspěví k oslavě největšího svátku vietnamských dětí se společensko kulturním programem

Dotace: 40 000 Kč

Realizátorem projektu je Občanské sdružení "Klub Bambus", Praha. Projekt přispěje k navázání nových kamarádkých vztahů mezi dětmi různých národností a jejich seznámení s jinou kulturou a tradicemi.

Název projektu: O kultuře a dějinách Prahy prostřednictvím architektury

Dotace: 40 000 Kč

Realizátorem projektu je Občanské sdružení Slovo 21, Praha. Cílem projektu je prostřednictvím nejvýznamnějších pražských architektonických památek přiblížit cizincům, kteří žijí v Praze, její dějiny a kulturu (přednáška s výstavou fotografií, literatury a promítáním filmových dokumentů o Praze).

Název projektu: Kultura a lidové tradice národů Kavkazu

Dotace: 50 000 Kč

Realizátorem projektu je Občanské sdružení Taneční soubor Nochčo, Praha. Projekt navazuje na stejnou činnost jako v předchozím roce a je zaměřen na rozvoj vztahů s širokou veřejností, seznamování veřejnosti s kulturními tradicemi národů Kavkazu prostřednictvím kulturních akcí - především koncertních a tanečních.

Název projektu: Camp Afghanistan

Dotace: 200 000 Kč

Realizátorem projektu je Občanské sdružení Vara ČR, Litvínov. Projekt navazuje na stejnou činnost jako v předchozím roce. Projekt zahrnuje řadu aktivit, které mají umožnit příslušníkům středoasijských zemí zapojit se do veřejného života v ČR a působit preventivně proti projevům intolerance, rasismu a xenofobie.

Název projektu: Setkání indonésko-české 2006

Dotace: 10 000 Kč

Realizátorem projektu je Paguyuban Indonesia Ceko, Praha. Projekt navazuje na stejnou činnost jako v předchozích letech. Setkání má přispět k prohlubování vztahů a poznávání kultury obou národů.

Název projektu: Multikulturní festival "Barevná planeta VII."v Ústí nad Labem
Dotace: 350 000 Kč

Realizátorem projektu je Poradna pro integraci, Praha. Projekt navazuje na stejnou činnost jako v předchozím roce. Multikulturní festival má představit kultury jiných zemí a přispět k pozitivnímu ovlivňování české majority směrem k toleranci.

Název projektu: Představování kultur etnických komunit žijících v Ústí nad Labem, Teplicích a Praze
Dotace: 100 000 Kč

Realizátorem projektu je Poradna pro integraci, Praha. Projekt navazuje na stejnou činnost jako v předchozím roce. Projekt zahrnuje sérii pořadů, které umožní komunitám cizinců představit svou vlastní kulturu obyvatelům regionu, ve kterém žijí.

Název projektu: Speciální vydání "Ukrajinský žurnál - Téma 2006" v českém jazyce
Dotace: 100 000 Kč

Realizátorem projektu je Ruta, Praha. Speciální číslo měsíčníku Ukrajinský žurnál má informovat českou společnost o Ukrajině a Ukrajincích, bude obsahovat výběr nejzajímavějších článků a témat, které v něm vyšly (vyjdou) v roce 2005 - 2006.

Název projektu: Kulturní a náboženské centrum pro migranty a uprchlíky
Dotace: 250 000 Kč

Realizátorem projektu je SOZE - Sdružení občanů zabývajících se emigranty, Brno. Projekt navazuje na stejnou činnost jako v předchozím roce. Cílem projektu je usnadnění sociální a kulturní integrace cizinců do české společnosti prezentací vlastní kultury a působit preventivně proti projevům rasismu a xenofobie.

Název projektu: Arabské kulturní dny - Festival arabských filmů
Dotace: 28 000 Kč

Realizátorem projektu je Společnost česko – arabská. Cílem projektu je podpořit vytváření reálného mediálního obrazu o vztazích mezi kulturně a nábožensky odlišnými komunitami a rozšířit obraz reality všedního života v různých arabských zemích.

Seznam realizovaných projektů, které lze považovat za příspěvek k integraci cizinců, ale byly podpořeny v rámci dotačních programů ostatních odborů Ministerstva kultury ČR (odbor umění a knihoven a odbor médií a audiovizí).

Název projektu: Colours of Ostrava. Realizátorem projektu je Colours production, s.r.o. Ostrava. Projekt navázal na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 500 000 Kč

Název projektu : Eurodialog Mikulov 2006. Realizátorem projektu je Jaromír Hanzlík Praha. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 250 000 Kč

Název projektu: Folkworld Music Festival Folkové prázdniny. Realizátorem projektu je Městské kulturní středisko Náměšť n. Oslavou. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 300 000 Kč

Název projektu: Kolokvium Kouzla ve world music. Realizátorem projektu je Městské kulturní středisko Náměšť n.Oslavou. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 150 000 Kč

Název projektu: Wonderfest – hudba na Trojzemí 2006. Realizátorem projektu je Město Smržovka. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 30 000 Kč

Název projektu: Teatr Novogo Fronta. Realizátorem projektu je o.s.Probiont, Praha. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 350 000 Kč

Název projektu: Performance psané světlem. Realizátorem projektu je Dragan Dragin, Praha. Dotace: 40 000 Kč

Název projektu: Divadlo Continuo 2006. Realizátorem projektu je o.s.Divadlo Continuo, Prachatice. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 1 200 000 Kč

Název projektu: Sedm podivných povídek. Realizátorem projektu je Happy End Production, s. r. o., Praha. Dotace: 100 000 Kč

Název projektu: Setkávání v Praze. Realizátorem projektu je o.s. Setkávání současného tance, Praha. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 130 000 Kč

Název projektu: Billboart Gallery Europe. Realizátorem projektu je CEICA, O.S., Brno. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako předchozím roce. Dotace: 200 000 Kč

Název projektu: Intercity Berlin-Praha. Realizátorem projektu je Josef Vomáčka, Praha. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 250 000 Kč

Název projektu: Alberto Giacometti II. Realizátorem projektu je Egon Schiele Art Centrum v Českém Krumlově. Dotace: 100 000 Kč

Název projektu: 5. mezinárodní symposium linorytu. Realizátorem projektu je Galerie Klatovy Klenová, Plzeňský kraj. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 40 000 Kč

Název projektu: Intersalon. Realizátorem projektu je Asociace jihočeských výtvarníků, České Budějovice. Dotace: 50 000 Kč

Název projektu: Prinzhornova sbírka. Realizátorem projektu je A, b, c, d, O. S., Praha. Dotace: 300 000 Kč

Název projektu: Flash Art CS. Realizátorem projektu je Nadace Pratur Bienále, Praha. Dotace: 500 000 Kč

Název projektu: Evropan.cz 8. Realizátorem projektu je Evropan.cz, O. S., Praha. Dotace: 250 000 Kč

Název projektu: Nákup vietnamské literatury. Realizátorem projektu je Městská knihovna A. Marka, Turnov. Dotace: 8 000 Kč

Název projektu: Jeden svět/One World 8. ročník MF dokumentárních filmů o lidských právech. Realizátorem projektu je Člověk v tísni – společnost při České televizi, o. p. s., Praha. Projekt navazuje na obdobnou činnost jako v předchozím roce. Dotace: 3 900 000 Kč

Přehled projektů podpořených Ministerstvem vnitra

Program: Právní poradenství

Název projektu: Právní poradenství pro cizince dlouhodobě legálně žijící v ČR

Dotace: 390 000 Kč

Realizátorem projektu je Poradna pro integraci. Projekt navázal na stejnou činnost jako v předchozích letech. Poskytování odborné právní pomoci cizincům ve věcech získání povolení k trvalému pobytu, udělení státního občanství, cestování a řešení pracovních právních problémů klientů. Poradenství se do jisté míry zabývá i poradenstvím např. v oblasti občanského práva.

Název projektu: Právní poradenství cizincům

Dotace: 390 000 Kč

Realizátorem projektu je Centrum pro otázky migrace. Projekt navázal na stejnou činnost jako v předchozích letech. Poskytování odborné právní pomoci cizincům ve věcech získání povolení k trvalému pobytu, udělení státního občanství, cestování a řešení pracovních právních problémů klientů s důrazem na to, aby cizinci na základě komplexních informací získali schopnost samostatné orientace v českém právním prostředí a systému fungování úřadů a veřejných institucí.

Název projektu: Právní poradenství pro dlouhodobě legálně žijící cizince na území ČR

Dotace: 140 000 Kč

Realizátorem projektu je Farní charita Česká Lípa. Projekt navázal na stejnou činnost jako v předchozích letech. Poskytování informací o podmínkách udělení trvalého pobytu, udělení státního občanství. Poskytování kontaktů na potenciální zaměstnavatele, vyhledávání právních zástupců pro zastoupení klientů poradny při jednáních a poskytování informací ohledně možností vzdělávání a studia cizinců v regionu.

Název projektu: Poskytování právního a sociálního poradenství cizincům a azylantům na území Moravy a Slezska

Dotace: 299 000 Kč

Realizátorem projektu je Sdružení občanů zabývajících se emigranty. Projekt navázal na stejnou činnost jako v předchozích letech. Poskytování výkladu ustanovení zákona o pobytu cizinců na území ČR (frekventovaně o podmínkách a postupu při změně účelu pobytu a udělování trvalého pobytu z humanitárních důvodů nebo z důvodů hodných zvláštního zřetele). Výklad ustanovení zákona o nabytí a pozbytí státního občanství, včetně asistence při jednání s úřady.

Název projektu: Poskytování právního a sociálního poradenství cizincům a azylantům na území Olomouckého kraje

Dotace: 190 000 Kč

Realizátorem projektu je Sdružení občanů zabývajících se emigranty. Nový projekt s cílem rozšíření poraden na území Olomouckého kraje. Poskytování výkladu ustanovení zákona o pobytu cizinců na území ČR (frekventovaně o podmínkách a postupu při změně účelu pobytu a udělování trvalého pobytu z humanitárních důvodů nebo z důvodů hodných zvláštního zřetele). Výklad ustanovení zákona o nabytí a pozbytí státního občanství, včetně asistence při jednání s úřady.

Název projektu: Právní a sociální poradenství cizincům pobývajícím v ČR

Dotace: 390 000 Kč

Realizátorem projektu je Poradna pro uprchlíky. Projekt navázal na stejnou činnost jako v předchozích letech. Poskytování systematické pomoci cizincům při orientaci v systému právní úpravy pobytu cizinců v ČR a v oblastech zaměstnání a podnikání cizinců v ČR. Součástí poradenství je i sepisování podání a poskytování písemných a telefonických informací nebo případné asistence při jednání cizinců s úřady. Součástí projektu je i monitoring frekventovaných problémů cizinců a popis nejsložitějších nebo neřešitelných případů v rámci platné právní úpravy.

Název projektu: Právní poradenství cizincům v ČR

Dotace: 390 000 Kč

Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům. Projekt navázal na stejnou činnost jako v předchozích letech. Poskytování systematické pomoci cizincům při orientaci v systému právní úpravy pobytu cizinců v ČR, včetně asistenční pomoci při jednání klientů na úřadech, poskytování pomoci při integraci (např. právní otázky spojené s bydlením, pomoc při řešení problémů v oblasti vzdělávání, nostrifikace diplomů, sepisování úředních podání), asistence při podání žádostí o státní občanství ČR. Součástí projektu je i monitoring frekventovaných problémů cizinců a popis nejsložitějších nebo neřešitelných případů v rámci platné právní úpravy.

Název projektu: Poradenská a informační činnost

Dotace: 299 000 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita Brno. Projekt navázal na stejnou činnost jako v předchozích letech. Prostřednictvím projektu je cizincům poskytován poradenský servis v rámci cizinecké legislativy, sociálně právní a asistenční služby a výuka českého jazyka. Pomoc cizincům se odvíjí podle konkrétních požadavků jednotlivých klientů. V rámci projektu se na jeho realizaci podílejí OCH Blansko, Břeclav a Hodonín. V každém z těchto měst působí sociálně právní poradna pro cizince.

Název projektu: Pomoc migrantům uprchlíkům - právní poradenství
Dotace: 134 000 Kč

Realizátorem projektu je Arcidiecézní charita Praha. Nový projekt s cílem rozšíření právního poradenství na území Prahy. V rámci poradny jsou poskytovány služby cizincům s dlouhodobým a trvalým pobytem a státem uznaných uprchlíkům v oblastech cizinecké legislativy, sociálně právního poradenství, podávání informací a asistenční služby. Důraz je kladen na pomoc a podporu žen s dětmi. Součástí činnosti poradny je i právní zastupování.

Název projektu: Informační centrum pro cizince ve východních Čechách
Dotace: 90 000 Kč

Realizátorem projektu je Most pro lidská práva. Nový projekt s cílem rozšíření sítě poraden na území Pardubického kraje. Poradna je součástí Informačního a školícího střediska, které je orientováno zejména na cizince s dlouhodobým a trvalým pobytem. Cílem střediska je dosažení vyššího stupně integrace cizinců a odstraňování překážek, které tomuto procesu brání. Součástí projektu je poskytování informací o právním a sociálním systému ČR a seznamování se základními společenskými a kulturními normami a poskytování pomoci při odstraňování společenské izolace cizinců.

Program: Rozvoj vztahů cizinců a jejich komunit s občany

Název projektu: Informační centrum Multikulturního centra Praha
Dotace: 190 000 Kč

Realizátorem projektu je Multikulturní centrum Praha (MKC). Projekt navázal na stejnou činnost jako v předchozích letech a klade si za cíl shromažďovat, třídit a distribuovat informace týkající se cizinců žijících v ČR, jejich politického a sociálního postavení, kultury a tradic, vztahu české veřejnosti k migraci. V databázi kontaktů jsou záznamy českých a zahraničních NNO, projektů, výzkumných aktivit, státních orgánů a odborníků a subjektů působících v zájmové oblasti MKC. Informace jsou určeny cizincům i majoritní společnosti.

Název projektu: Multikulturní centrum České Budějovice
Dotace: 140 000 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita České Budějovice. Nový projekt, jehož cílem je podpora rozvoje vztahů a vzájemného porozumění mezi komunitami cizinců a majoritní společností. Tohoto cíle je dosahováno vytvářením informačních programů a dalších výchovně vzdělávacích aktivit (přednášky, besedy, koncerty), které jsou přístupné i pro české občany. Význam je kladen na propagaci a popularizaci činnosti Multikulturního centra. Součástí aktivit jsou kurzy českého jazyka a kurz obsluhy a práce s počítačem.

Ministerstvo vnitra bude realizovat další projekty v souladu s *Plánem integrační politiky Ministerstva vnitra v letech 2004 až 2006.*

Zaměření projektů: vytvoření učebních pomůcek pro jazykovou výuku policistů, zvýšení efektivity komunikace mezi policisty a cizinci, výzkum muslimské komunity na území ČR, školení styčných důstojníků pro menšiny, získání poznatků v oblastech obchodování s lidmi za účelem ekonomického vykořisťování a nabídek zprostředkování práce v tzv. klientském systému.

Název projektu
Jazykové mosty, dotace: 738 000 Kč
Komunikační dovednosti se zaměřením na cizince, dotace: 153 000 Kč
Analýza nabídky a zprostředkování práce pro cizince, organizovanými zprostředkovateli, v ruskojazyčných tiskovinách na území ČR, dotace: 138 000 Kč
Strategie změny vývoje v obchodování s lidmi za účelem ekonomického vykořisťování a návazně se rozvíjícím klientským systémem, dotace: 190 000 Kč
Rozvoj činnosti styčných důstojníků pro problematiku menšin se zaměřením na vzdělávací aktivity (na rok 2006) , dotace: 150 000 Kč
Muslimská komunita v ČR, dotace: 589 000 Kč

PŘEHLED PROJEKTŮ SPOLUFINANCOVANÝCH ZE ZDROJŮ EU A DALŠÍCH ZAHRANIČNÍCH PŘÍSPĚVKŮ V ROCE 2006

V následujícím přehledu aktuálních projektů spolufinancovaných ze zdrojů EU a dalších zahraničních příspěvků v roce 2006 jsou obsaženy nové projekty, tj. takové, které nejsou uvedeny v příloze č.5 k usnesení vlády České republiky ze dne 8. února 2006 č. 126 ke Koncepci integrace cizinců v roce 2005.

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND:

JEDNOTNÝ PROGRAMOVÝ DOKUMENT PRO CÍL 3 REGIONU NUTS 2 HLAVNÍ MĚSTO PRAHA (JPD3)

Pilotní projekt výuky lektorů ČJ a kursů češtiny pro cizince

- realizátor: Centrum pro integraci cizinců www.cicpraha.org, partnery projektu jsou Člověk v tísni, o.p.s. a Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka, o.s..
- doba realizace: únor 2006 - leden 2008
- místo realizace: Praha

Cílem projektu je vytvořit metodiku školení lektorů češtiny jako cizího jazyka tak, aby tito byli schopni své znalosti využít jednak při výuce tzv. nízkoprahových kursů češtiny a jednak své znalosti a zkušenosti dokázali v rámci celoživotního vzdělávání předávat dále svým kolegům. V rámci projektu tak bude vytvořena metodika kursu lektorských dovedností pro lektory češtiny jako cizího jazyka a metodika nízkoprahových kursů pro cizince.

InBáze

- realizátor: Berkat, o.s. www.berkat.cz, partner –projektu Centrum pro otázky migrace (COM)
- doba realizace: květen 2006 - únor 2008
- místo realizace: Praha

InBáze je komunitní centrum pro migranty. V rámci projektu jsou poskytovány služby a aktivity pro cizince (vzdělávání, poradenské služby, dobrovolnické centrum aj.). COM jako partner zajišťuje právní a sociální poradenství, vzdělávací kurzy, ženské skupiny a další aktivity směřující ke zvýšení kvalifikačních předpokladů pro zaměstnávání cizinců a jejich celkové integrace do české společnosti.

OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ

Individuální podpora zaměstnávání cizinců v ČR

- realizátor: Centrum pro integraci cizinců (CIC) www.cicpraha.org
- doba realizace: červenec 2006 - červen 2008
- místo realizace: ČR (kromě Prahy)

Projekt je určen cizincům s uděleným azylem nebo trvalým pobytem v ČR. Společným cílem klienta a CIC bude nalezení odpovídajícího pracovního místa na českém trhu práce za využití nově vytvořených nástrojů (jazyková diagnostika úrovně českého jazyka, skills audit pro cizince) a možnosti absolvovat kurz českého jazyka a vybraný kvalifikační kurz.

Rozjezd II.

- realizátor: Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE) www.soze.cz , partneři projektu: ÚP Brno-venkov, ÚP Brno-město, ÚP Břeclav - partneři
- doba realizace: 1.5.2006 - 30.4.2007
- místo realizace: Jihomoravský kraj

Projekt má za cíl poskytovat komplexní asistenční služby cizincům a azylantům žijícím v Jihomoravském kraji při vstupu na trh práce.

SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM (SROP)

Podpora sociální integrace azylantů a cizinců v Královéhradeckém kraji

- realizátor: Diecézní charita Hradec Králové www.hk.caritas.cz
- doba realizace: 1.1.2006 - 30.6. 2007
- místo realizace: Hradec Králové a IAS Jaroměř - Josefov

Projekt je zaměřen na sociální integraci cizinců a azylantů na území Královéhradeckého kraje. Cílem je zamezit sociálnímu vyloučení a přispět k vytvoření lepších podmínek pro uplatnitelnost na trhu práce prostřednictvím specializovaného právního a sociálního poradenství, kurzů českého jazyka, kurzů základů práce na PC a volnočasových aktivit.

Podpora integrace azylantů a cizinců s trvalým pobytem se zaměřením na trh práce v Jihomoravském kraji

- realizátor: Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU) www.opu.cz; partnery projektu jsou Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, Personální agentura DaV Brno a Evangelická akademie - Vyšší odborná škola sociálně právní
- doba realizace: 1.8.2005 – 30.6.2007
- místo realizace: Brno (Jihomoravský kraj)

Poradenské a konzultační centrum je určeno uznaným azylantům a osobám s povoleným trvalým (eventuelně dlouhodobým) pobytem v ČR. OPU klientům nabízí zejména sociální a právní poradenství, přípravné a motivační kurzy na zaměstnání, kurzy práce na počítači (internet), pomoc při vyhledávání konkrétního zaměstnání a jednání se zaměstnavatelem, kontakty s pracovními agenturami.

Celsuz (Centrum pro lidi sociálně znevýhodněné)

- realizátor: Diecézní charita Brno www.dchbrno.charita.cz
- doba realizace: 2005 - 2007
- místo realizace: Brno (Jihomoravský kraj)

Projekt je zaměřen na skupiny obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí, tj. na dlouhodobě nezaměstnané, matky s dětmi, seniory, sociálně slabé, azylanty a cizince, a komplexně pomáhá cílové skupině v přístupu na trh práce a ke vzdělání, do této pomoci jsou zapojeni zaměstnavatelé, úřady práce a další. V rámci projektu je podpořena činnost poradny pro migranty a uprchlíky při DCH Brno. V roce 2006 vznikne sociálně-právní poradna, I-centrum (Informační centrum o sociálních službách na Moravě), multikulturní centrum, středisko vzdělávání - zlepši přístup cizinců na trh práce prostřednictvím kurzů práce na PC, kurzů ČJ pro cizince. Na projektu se podílejí terénní pracovníci, kteří kontaktují potenciální uživatele služeb.

PHARE 2003 RLZ:

Vliv kvalifikace na uplatnění a mobilitu na českém trhu práce u migrantů ze třetích zemí

- realizátor: Multikulturní centrum Praha www.mkc.cz (projekt výzkumu)
- doba realizace: únor - červenec 2006
- místo realizace: Česká republika (kromě Prahy)

Cílem výzkumu je analyzovat vztah mezi kvalifikací a uplatněním/kariérou na trhu práce u první generace imigrantů v České republice. Výzkum je součástí projektu Trh práce a cizinci.

INTEGRATION OF THIRD COUNTRY NATIONALS (INTI):

Interculture Map

- hlavní realizátor: Africa e Mediterraneo (Itálie); Partneři: Multikulturní centrum Praha, Lai mono (Itálie), Grupo de Investigación Agora, Universita Huelva (Španělsko), Centre Bruxellois d'Action Interculturalle (Belgie)
- projekt financován EU INTI - Pilot Projects on integration of third country nationals
- doba realizace: červen 2005 - prosinec 2006
- místo realizace: Belgie, Česká republika, Itálie, Španělsko

Cílem projektu je monitoring a sdílení příkladů dobré praxe v Evropské unii z oblasti interkulturního vzdělávání, umění, médií a dalších oblastí. Důraz ve výzkumu je kladen na výzkum dlouhodobých projektů organizací, které usilují o interkulturní porozumění. Vzniklé případové studie budou prezentovány na internetové stránce Interculture Map.

Více informací na: www.interculturemap.org

EVROPSKÝ UPRCHLICKÝ FOND (ERF):

Azyl! A co dál? Sociálně - právní poradenství pro azylanty na území ČR

- realizátor: Centrum pro integraci cizinců (CIC) www.cicpraha.org
- projekt podpořený z Evropského uprchlického fondu, UNHCR a MPSV
- doba realizace: červenec 2006 - prosinec 2006
- místo realizace: celá ČR

Projekt sociálně-právního poradenství pro azylanty na území ČR bude realizovat CIC v roce 2006 na základě potřeb tohoto typu poradenství zjištěných v rámci poradenství klientům CIC během roku 2004 a 2005. Základem práce bude sociálně-právní poradenství pro klienty-azylanty, žijící mimo Integrační azylová střediska. Poradce CIC bude poskytovat klientům-azylantům sociálně-právní poradenství v oblasti důchodového, sociálního a zdravotního zabezpečení, v oblasti zákona o nabývání a pozbývání českého státního občanství (včetně pomoci při sepisování a kompletace žádostí) atd.

Zlínské dveře

- realizátor: Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE) www.soze.cz
- projekt financován Evropského uprchlického fondu
- doba realizace: 7.2006-12.2006
- místo realizace: Zlínský kraj

Projekt má za cíl zatraaktivnit Zlínský kraj jako možné bydliště pro azylanty a zároveň přesvědčit zástupce místní správy, aby využívali možnost vyhrazovat integrační byty pro azylanty. V rámci projektu bude ustanoven koordinátor, který připraví informační kampaň jednak pro starosty - o integračním bydlení, jednak pro azylanty - o Zlínském kraji a možnostech zaměstnání v něm. Později má tento koordinátor poskytovat i jiné poradenství azylantům při hledání zaměstnání v kraji a pomáhat při vyřizování různých záležitostí na úřadech (dávky státní sociální péče, důchody, úřady práce).

"JAK A PROČ BÝT PRŮVODCEM AZYLANTA - Příručka (nejen) pro dobrovolníky"

- realizátor: Centrum pro integraci cizinců www.cicpraha.org
- projekt podpořený z prostředků Evropského uprchlického fondu a UNHCR
- doba realizace: červenec 2006 - prosinec 2006
- místo realizace: Praha

Projekt je zaměřen na vytvoření příručky dobré praxe pro zájemce o poskytování dobrovolnických aktivit pro imigranty.

Právní asistence pro azylanty

- Realizátor: Poradna pro integraci (PPI) www.p-p-i.cz
- Financováno: Evropský uprchlický fond
- Doba realizace: květen 2006 - prosinec 2006
- Místo realizace: ČR

Projekt zahrnuje odborné poradenství a právní asistenci odborných pracovníků klientům PPI s uděleným statutem azylanta. Asistence je založena na terénní práci s klienty v místě jejich bydliště a je spojena s doprovody klientů na příslušné úřady. Odborné poradenství pak přispívá k orientaci v systému sociálního zabezpečení, struktuře lokálních institucí a relevantních legislativních předpisech. Cílem těchto poradenských a asistenčních aktivit PPI je urychlení procesu integrace cizinců do většinové společnosti prostřednictvím posilování jejich kompetencí a aktivního přístupu k životu v nové společnosti.

NGO Network of Integration Focal Points

- Realizátor: European Council on Refugees and Exiles (ECRE) www.ecre.org, Poradna pro integraci (PPI) www.p-p-i.cz
- Financováno: Evropský uprchlický fond
- Doba realizace: červen 2005 - srpen 2006
- Místo realizace: ČR

Cílem projektu je vytvoření kontaktních míst v celé České republice i Evropské unii pro šíření informací o problematice integrace cizinců. Projekt je založen na spolupráci a výměně informací mezi partnerskými organizacemi. Výsledkem realizace projektu bude vytvoření strategie prosazování změn v oblasti jednání s uprchlíky a integrace cizinců v majoritní společnosti EU.

DALŠÍ ZAHRANIČNÍ ZDROJE:

Monitoring projevů rasismu a xenofobie v České republice - RAXEN

- realizátor: Centrum pro integraci cizinců www.cicpraha.org. Partneři projektu jsou Člověk v tísni, o.p.s., Tolerance a občanská společnost, Bejt Praha a Fakulta filosofická Západočeské university
- projekt finančně podpořen Monitorovacím centrem rasismu a xenofobie Evropské unie (European Union Monitoring Centre On Racism And Xenophobia, EUMC)
- doba realizace: leden 2006 - prosinec 2006
- místo realizace: celá ČR

V tomto projektu je CIC odpovědné za monitoring rasismu a xenofobie na poli vzdělávání, trhu práce, bydlení, v médiích, v kulturní oblasti a v právním systému se zvláštním zřetelem na migranty.

Antidiskriminační vzdělávání pracovníků veřejné správy

- hlavní realizátor: Multikulturální centrum Praha www.mkc.cz; Partneri: Vzdělávací centrum pro veřejnou správu ČR, o. p. s., Praha www.vcvscr.cz
- projekt financován v rámci programu EU Transition Facility a Kanadským velvyslanectvím v Praze
- doba realizace: listopad 2005 - říjen 2006
- místo realizace: Česká republika

Stěžejním cílem projektu je boj proti všem projevům diskriminace, a to zejména v oblasti veřejné správy ČR. Projekt se snaží formou vzdělávacího programu přispět nejen k rozpoznávání a předcházení projevů diskriminace, ale i dosáhnout systémových změn v legislativě ČR. Veškerá činnost je zaměřena na boj proti diskriminaci obecně, tedy nikoliv pouze na diskriminaci z důvodu rasy či etnického původu.

Antidiskriminace - dovršení implementace, část: Diskriminace a média

- hlavní realizátor: Poradna pro občanství, občanská a lidská práva www.poradna-prava.cz; Partneri: Multikulturální centrum Praha (MKC)
- projekt financován v rámci programu EU Transition Facility
- doba realizace: listopad 2005 - říjen 2006
- místo realizace: Česká republika

Celkovým smyslem projektu je boj proti diskriminaci. Poradna pro občanství se zabývá jeho právní stránkou, MKC se zaměřuje na sledování různých forem diskriminace v médiích. Tato část projektu kombinuje aktuální reagování a hlubší analýzy diskriminačních, urážlivých či stereotypizujících způsobů informování o menšinách a cizincích.

Antidiskriminace - dovršení implementace

- realizátor: Poradna pro občanství, občanská a lidská práva a Multikulturální centrum Praha
- projekt financován z Transition Facility a vlastních zdrojů
- doba realizace: 1.11.2005 - 31.10.2006
- místo realizace: Praha

Projekt se realizuje ve 4 blocích:

- blok osvětový - monitoring tisku, uveřejňování článků týkajících se diskriminace na webu i v odborných periodikách, příprava, tisk a distribuce publikací
- blok poradenský a mediační - poskytování poradenství diskriminovaným osobám, důraz na diskriminaci cizinců, možnost mediace
- blok praktických právních strategií - zastupování klientů při diskriminačních kauzách, spolupráce s advokátem

- blok dosahování systémových změn - monitoring legislativních změn, aktivní účast při přípravě legislativních prací a jejich připomínkování

Provoz Komunitního multikulturního centra v Ústí nad Labem

- realizátor: Poradna pro integraci (PPI) www.p-p-i.cz
- financováno: Komunitní nadace Euroregionu Labe
- doba realizace: leden 2006 - prosinec 2006
- místo realizace: Ústí nad Labem

Podstatou projektu je provoz komunitního multikulturního centra v Ústí nad Labem (KMC) a realizace komunitních aktivit cizinců žijících v Ústí nad Labem a blízkém okolí. Komunitní centrum slouží především k vzájemnému setkávání se klientů, konání aktivit jednotlivých komunit (komunity afghánská, africká, arménská, běloruská, ukrajinská, bosenská, čečenská atd.), akcí pro děti, výuce ČJ, představování odlišných kultur, zvyků a tradic pro širokou veřejnost. Důraz je kladen také na vytvoření a obohacování informačního zázemí v KMC (knihovna, čítárna, zprostředkování informací prostřednictvím internetu, televize, satelitu a novin v různých jazycích a z různých zemí atd.).

Integrace azylantů v České republice

- realizátor: Poradna pro integraci (PPI) www.p-p-i.cz
- financováno: UNHCR
- doba realizace: leden 2006 - prosinec 2006
- místo realizace: ČR

Podstatou projektu je zajištění sociálního poradenství pro azylanty v souvislosti s jejich integrací do majoritní společnosti (bytová problematika, zaměstnání, informace o sociálním systému v ČR, problematika vzdělávání atp.). V odůvodněných případech, na základě podrobné analýzy případu klientů, je z projektu možné finančně přispět na stěhování do integračních bytů v rámci státního integračního programu, přidělit individuální příspěvky jako součást krizové podpory azylantům, a přispět školákům na základní pomůcky potřebné pro studium.